Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Oehlenschläger, Adam.; udg. af F. L. Liebenberg.
Titel | Title:	Oehlenschlägers Poetiske Skrifter
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 15
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter, 1857-1862
Fysiske størrelse | Physical extent:	32 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

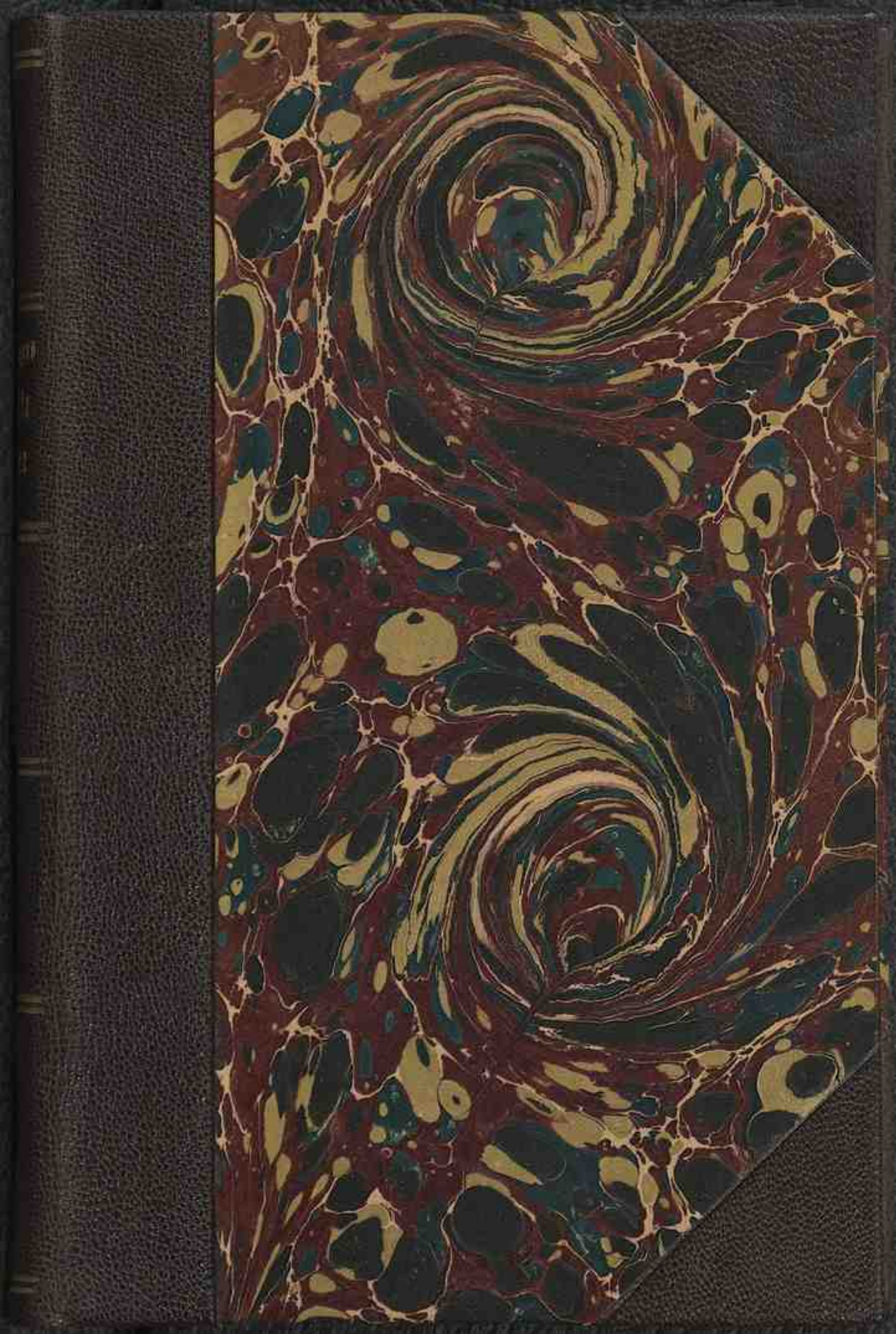

52,-

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°

1 1 52 0 8 057499

+ Rex

Oehlenschlägers

Poetiske Skrifter.

Udgivne af F. L. Liebenberg.

13de Levering.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

Hovedkommissionær: Rudolph Klein.

Nedsat Pris.

Oehlenschlägers poetiske Skrifter,

udgivne af **F. L. Liebenberg.**

Denne fuldstændige Udgave af Oehlenschlägers poetiske Skrifter, gjengivne i deres oprindelige Skikkelse, og ledsagede af oplysende Anmærkninger af stor literærhistorisk Betydning har overalt vundet fortjent Bifald, og sikkret sig en varig Plads i den danske Literatur.

For imidlertid at skaffe den en endnu større Udbredelse, og give selv den mindre Bemidlede Leilighed til at komme i Besiddelse af den, saa at den store Digters Værker i Virkeligheden kunne blive Folkets almindelige Eiendom, har Selskabet besluttet sig til at nedsætte Prisen betydeligt.

Hele Samlingen udgjør ialt 33 Bind (omtrent 742 Ark), inddeelte i følgende 7 Afdelinger:

I. **Episke Digte:** Heltedigte og Sagaer. (Nordens Guder, Vaulundurs Saga, Helge, Hroars Saga, Hrolf Krake, Orvarodds Saga, Regnar Lodbrok). 4 Bind. Bogladepris 3 Rdl; **nedsat Pris 4 Kr.**

II. **Lyriske Digte og Romancer.** 6 Bind. Bogladepris 4 Rdl 64 ß; **nedsat Pris 4 Kr.**

Oehlenschlägers

Poetiske Skrifter.

Udgivne

af

F. L. Liebenberg.

Femtende Decl.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

Hovedcommissionair: Th. Lind, Store Kjøbmagergade Nr. 6.

1860.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Trykt hos J. H. Schultz.

Oehlenschlägers

Syngespil, Lystspil og Skuespil,

samt

Forspil, Prologer og Epiloger.

Udgivne

af

F. L. Liebenberg.

Tredie Deel.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

Hovedcommissionair: Th. Lind, Store Kjøbmagergade Nr. 6.

1860.

Trykt hos J. H. Schultz.

Indhold.

Side.

Tordenskiold ..... 1.

Flugten af Klosteret ..... 91.

Billedet og Busten ..... 199.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Dramatiske Digte.

Syngespil, Lystspil og Skuespil,

samt

Forspil, Prologer og Epiloger.

Tredie Deel.

Tordenskiold.

Syngespil.

Personerne.

Kong Frederik den Fierde af Danmark.
Tordenskiold, Sohelt.
Fader Berg, skaansk Bonde.
Ulla, hans Datter.
Hanna, hans Broderdatter.
Gustav, svensk Bondeknos.
Tidselmand, Degn.
To Herrer ved Hoffet.
En Overfalkenermester.
Coffre, } Malere.
Krogh, }
Slotsforvalteren.
To svenske Officerer.
Erik, Tidselmands Karl.
Masker.
Chor af Falkenerer, Matroser, svenske Soldater og Hollændere.

Handlingen foregaaer Aar 1716.

Første Handling.

Bondestue i Skaane.

Fader Berg. Tidselmand.

Tidselmand.

Saa kan jeg være sikker paa
Nu eders faderlige Ja?

Berg.

Hvad jeg har lovet, det skal staae.

Tidselmand.

Omfavn som Svigersøn mig da!

De prøve paa at omfavne hinanden.

Berg.

I er for tyk.

Tidselmand.

Og saa er I.

Begge.

Tilgiv, jeg eder ei omfavner!
Men det er ogsaa Sværmeri,
Som hverken nytter eller gavner.

Berg.

I har en Gaard —

Tidselmand.

Min egen Gaard.

Berg.

Grundmuret, nybygt.

Tidselmand.

Jo, jeg takker!

Berg.

Samt Køer og Faar —

Tidselmand.

Paa Engen gaaer.

Berg.

En Pengesum.

Tidselmand.

Og den er vakker.

Berg.

Sex tusind Kroner! var det ei?

Tidselmand.

Med Konning Gustavs Contrafei,
Ret som han gik og stod i Live.

Berg.

Kun I min Svigersøn skal blive.

Tidselmand bukker.

Taknemlighed!

Berg ligesaa.

Erkiendtlighed!

Begge.

O, Elskov og Formuenhed!

Berg.

I har en Gaard —

Tidselmand.

Med Mark og Eng.

Berg.

Grundmuret, stor.

Tidselmand.
Som ikke praler.

Berg.
Køer, Stude, Faar.

Tidselmand.
Gangklæder, Seng.

Berg.
En Pengesum.

Tidselmand.
Sex tusind Daler.

Berg.
I er min Søn! — Men siig mig først:
Man siger, at I tømmer Kruset,
I drikker!

Tidselmand.
Kun, naar jeg er tørst',
Men aldrig, naar jeg er beruset.

Berg.
I har mit faderlige Ja.

Tidselmand.
Omfavn som Svigersøn mig da!
De prøve atter forgieves.

Berg.
I er for tyk.

Tidselmand.
Og saa er I.

Begge.
Jeg eder ei om Halsen falder,
Men det er ogsaa Sværmeri,
Som passer ei for vores Alder.

Berg.

Det er afgiort! I skal være min Svigersøn, skiøndt I er ældre, end jeg.

Tidselmand.

Og eders Datter maa elske mig, skiøndt hun er yngre, end jeg.

Berg.

Det skal hun, paa Ære og Samvittighed.

Tidselmand.

Jeg takker ydmygeligst.

Berg.

Men hun er faslig naragtig. Hun gaaer altid og nynner disse gamle Kæmpeviser.

Tidselmand.

En Levning af Hedenskabet! Det kommer sig, naar hun faaer en Degn.

Berg.

Hun gaaer dog flittig i Kirke hver Søndag.

Tidselmand.

For at see den fattige Diævel Gustav Svane paa Orgelværket. Blier vi trolovet, og jeg seer den Karl, mens jeg læser i Chorsdøren — jeg staaer jer for Ingenting, Fader Berg! jeg gaaer, tag mig nitten Tønder, fra Texten.

Berg.

Der er hun. See nu som giennisten at komme til Texten; thi I har ingen Tid at spilde. Og vogt jer for at falde til det forelskede Lapperi; thi det Sprog duer ikke for jer.

Gaaer.

Tidselmand.

Jeg vil sige mindre, end jeg føler, og meer, end jeg tænker; saa bider hun maaskee snarere paa Krogen.

Ulla kommer syngende:

Min Fader og min Moder de boede under D,
De solgte deres Datter for et lille Stykke Brød.
Men aldrig jeg kommer til hedenske Landet at leve.

Tidselmand.

Min hierte Jomfru! jeg er her hidkommen, for at sige jer, at jeg ikke elsker jer, og at jeg derfor begierer eder til min Ægtehustru.

Ulla.

Dersom Modbydelighed for et Menneske kunde lede til dette Skridt, kiære Herre! saa vær forvisset om, at der lever Ingen i hele Verden, jeg heller gav min Haand, end jer.

Tidselmand sagte.

Der har vi Spillet gaaende.

Ulla synger:

Broder! min Broder! du haver mig saa kiær,
Du sælge dine Snekker og løse mig her.
Men aldrig jeg kommer til hedenske Landet at leve.

Tidselmand.

Til hedenske Landet skal I ikke komme, det lover jeg for, Jomfru Ulla! Den christne Læren er siden Konning Eriks Tider introduceret i Riget; og dersom ogsaa endnu adskillige Lapper og Finner —

Ulla synger:

De Sømænd kaste deres Aarer ud at roe,
Skiøn Jomfru vrider sine Hænder i Blod.
Men aldrig jeg kommer til hedenske Landet at leve.

Tidselmand.

Hvad I der synger, er der slet ingen Riim eller Raison i, Jomfru Ulla!

Ulla.

O, en meget god! Det var en stakkels Pige, som vred sine Hænder, fordi Faderen vilde tvinge hende til at ægte en afskyelig Havmand.

Tidselmand.

Kiære Barn! der existerer hverken Havmænd eller Havfruer. Det er ikke Andet end Sælhunde, Marsviin og Søkalve, naar man examinerer dem ret. Slige Uhyrer gives der ikke i den virkelige Verden, som Forældrene tvinge deres Børn til. Det har været et Menneske, noget til Aars, da man endnu gik med langt Skiæg og lange Regle; han er falden i Vandet af Vanvare, og i Forskrækkelsen har man taget ham for et Utyske.

Ulla.

Og er det ikke det Samme? Jer eller en Havmand, derpaa seer jeg ingen Forskiel.

Tidselmand.

Da er der dog stor Forskiel, sødeste Siæl! En Havmand er for det første slet ikke til, og det er dog paa en Maade jeg.

Ulla.

Jeg vilde ønske, I heller ikke var til, kiære Herre!

Tidselmand.

Misunder I mig min Tilværelse, Jomfru Ulla?

Ulla.

Vær, hvor I vil, kun ikke her! Jeg har sagt jer det hundrede Gange: jeg kan ikke holde af jer.

Tidselmand.

Det giver sig nok. Jeg har engang før været gift, i min tidligere Ungdommen, en tredive Aar forleden, og kan heller ikke sige, at jeg var charmeret i min kiære Ægtefælle. Men hun velsignede mig med Livsens Frugt, det vil sige

med Guld og Pendinge; og bedrøvede mig første Gang i sit Liv og i vort Ægteskab, da hun døde faa Dage efter Bryllupet af Alderdom.

Ulla.

Nu vel, saa bliv hendes Minde tro!

Tidselmand.

Men jeg vil giøre et fattigt Barn lykkeligt, jeg vil forlyste mine Øine med at see paa et smukt Fruentimmer.

Ulla.

O, hvilken Udsigt for et lykkeligt Liv!

Hun gaaer.

Tidselmand.

Alting vil lykkes, det er kun Maske;
Kiælent hun sukker dybt, mens hun gaaer.
Hei, kiære Siæl! nu fugt dig din Aske;
Snart du din Allerkiæreste faaer.
Piger i det Grønne, Viin i grønne Glas!
Hei, Fader Jørgen! stryg nu din Bas.
Sparer ei paa Rusen!
Nu, ta'e mig ti tusind,
Nu er Alting mig tilpas.

Hei, mine Flikker! løfter paa Kiolen.
Kiæreste Brødre! lystig hver Mand.
Dandser paa Gulv, og stryger Fiolen,
Piber i Mund, og Brændviin som Vand!
Kommer til Bryllup, hele vor Egn!
Solskinnet følger snart efter Regn.
Kommer, kommer, Flere!
Hen at gratulere
Eders lykkeligste Degn.

Gaaer.

Gustav kommer med Ulla.

Ulla.

Du vil forlade mig saa brat igien?

Gustav.

Jeg maa! Jeg iler til den tappre Carl,
At følge Sveakonnings Seiersbanner,
Og søge Lykken.

Ulla.

Har du tidt ei sagt:
Din Lykke var en lav, beskeden Busk,
Som blomstred frisk kun i min Faders Trægaard,
Og slog med Qvisten paa din Ullas Rude?

Gustav.

Mit hele Tog blier kun en Troskabsring,
Hvis Guld forlader kort sin Ædelsteen,
For snart med den igien sig at forene.

Ulla.

Og nød vi ikke lykkelige Timer?

Gustav.

Jo, Ulla! mens vor Elskovsluft var blaa.
O, Kiærlighed er nøisom, liig en Fange,
Der bleg i Mørket taalig bær sin Lænke,
Og seer een Time daglig Solen kun.
Og var ei dette Lysglimt negtet mig —

Ulla.

Min Faders Vrede var ubillig, streng.

Gustav.

Jeg vilde glemme dig, forlade dig,
Jeg iilte til min Moer paa Lindesholm,
Gik ofte ud til Mosø, sad ved Vandet
I Birkelunden, haabed, at Naturen

Erstatte skulde mig din tabte Skionhed.
Men, Ulla! denne stille Skovnatur
Er kun en Bog, hvori en Beiler læser
Sin Kiærlighed.

Ulla.

Du var dog fri, min Ven!
Og kunde flagre, som en Fugl, fra Sorgen.
Din Ulla sad imens i snevre Kammer;
Og naar nu endelig Tusmørket kom,
Der ellers bragte dig og Kiærligheden,
Var hendes hele Trøst at see paa Maanen,
Og græde ud, til der kom Lys paa Bordet.

Gustav.

Ved Lindesholm paa Mosø er et Echo,
Som, naar jeg eensomt sad og nævnte dig,
Mig sytten Gange gientog Ullas Navn.
Da drev det mig, jeg maatte see dig atter.
Men jeg gaaer ikke længer ørkesløs.
Guld vil din Fader? Vel, jeg skaffer Guld,
Jeg drager hen at tiene Konning Carl,
At finde Lykken med ham, eller Døden.
Blaakiortlet, med den lysegule Krave,
Skal snart du see din Gut, med lange Jernsværd;
Klaphandsken tyk skal række til min Albu.
Saa følger jeg Kong Carl til Fredrikshald.

Ulla.

Og veed du da endnu ei, at min Fader
Vil tvinge mig til den forhadte Mand?
At jeg maaskee i Morgen alt er Brud?

Gustav.

Hvis?

Ulla.

Dødens eller din. Jeg overleved
Ei denne Sorg.

Gustav.

Han vil dig sammenkoble
Med dette Kirkelam?

Ulla.

Sees Kirkelammet,
Betyder det jo Døden.

Gustav.

Ja, for ham!
Jeg træffer ham, den Usling.

Ulla.

Nei, min Ven!
Den Mand er for elendig til din Vrede.
Betving din Heftighed, og skaan min Fader!

Gustav.

Du er saa rolig?

Ulla.

Jeg har havt en Drøm,
Som trøster mig.

Gustav.

Kan Drømme trøste dig?

Ulla smilende.

Elskov er selv en Drøm fra Feers Land,
Hvoraf man hurtig vaagner, siges der.

Gustav.

O, spøg ei, saar ei dette Hierte meer!

Ulla.

Jeg drømte: ligesom jeg skulde bytte
Min Ring, troloves med den rige Gubbe,
Foer en Cherub i blaatanløbet Staal,

Med blanken Sværd i Haand, ad Døren ind.
Han rev mig af den ækle Brudgoms Favn,
Og førte mig med dig, min kiære Ven!
Hen i et fremmed, skiønt og skovrigt Land,
Hvor vi foreentes af en hellig Magt.

Gustav.

Blaa skal Gustav snart sig klæde,
Naar han sværger,
Naar han værger
For sin Konge, for sit Land.

Ulla.

Da vil stakkels Ulla græde
Salten Taare,
Længes saare
Paa den øde skaanske Strand.

Gustav.

Men jeg vender snart tilbage,
Som Cheruben,
Og fra Gruben
Redder min tilbedte Mø.

Ulla.

Da forsvinder Ullas Klage.
Dig til Brystet
Salig krystet
Glemmer hun af Sorg at døe.

Gustav.

Modet skal Lykken indhente,
Lang Tid ei Ulla skal vente.
Gustav paa Kiærligheds Vinge
Op sig skal svinge,
Bringer Æren, bringer Bytte
Til sin Elskerindes Hytte.

Begge.

Kiæk er Kiærlighedens Vei;
Haab! du Skiønne! skuf os ei.

Gustav.

Men hvis Dødens Rædsler true,
Skal dog ei din Gustav grue.
Freidig sig din Kæmpe vover
Mod de fiendtlige Kartover,
Agter ei, at Bøssen knalder;
Og — hvis pludselig han falder —

Holder inde.

Ulla falder henrykt ind.

Snart dig da din Ulla følger
Over Tidens dunkle Bølger
Til en ukiendt salig Ø,
Hvor en hellig Magt forener
Bolde Kæmpe med sin Mø.

Begge.

Ja, en hellig Magt forener
Huldt en Beiler med sin Mø!

De gaae.

Frederiksberg Hauge i Siælland

med sine klippede Hækker, Løvhytter og Taxpyramider. I Baggrunden Slottet med sine Floie paa den frie Bakke. En Klokke ringer i det Fierne.

Arbeiderne komme med deres Haveredskaber.

Chor.

Middagsklokken venligt ringer,
Giennem Grenene den klinger;
Gierne hørte vi dens Klang.

Tidlig den til Arbeid kimer
I de kole Morgentimer,
Med den aarle Fuglesang.
Did med Spade, Skovl og Hakke
Gik vi til den skiønne Bakke,
Høined, glatted den saa brat.
Trætte nu vi atter ile,
For at qvæges, for at hvile
Dybt i skyggefulde Krat.

Slotsforvalteren kommer.

Ja ja! det kiende vi nok. Naar Morgenklokken ringer til Arbeid, kommer I krybende som Skildpadder, og det varer tidt en heel Time, inden jeg faaer pustet Liv i jer. Men aldrig saasnart slaaer Middagsklokken sit første Slag, før I staae op fra det Døde, ligesom naar Engelen blæser i Basunen den yderste Dag.

En Arbeider.

Ja, Herr Slotsforvalter! vi have saamænd dog arbeidet skikkelig godt.

Slotsforvalteren.

Det gaaer saa an, naar du selv skal sige det. Nu, Bakken er snart færdig, Terrasserne ere fast stampede, vel vinklede efter Snor og Vaterpas. Kongen kommer her i Dag; tag jer Vare, Karle! jeg forklager jer, og I skeer en Ulykke.

En Arbeider.

Nei, saamænd giør Slotsforvalteren ikke. Han mener det ikke saa slemt.

Slotsforvalteren.

Mener jeg det ikke, Karl? Jo, gu mener jeg det! „Eders Majestæt!“ vil jeg sige, „disse fattige Diævle have

slæbt som Heste, for at faae den Bakke i Stand, hvor min allernaadigste Konge nu kan staae i Skyggen, og see over til Amager, Sverrig, og eders Residentsslot i Kiøbenhavn. Eders Majestæt vil allernaadigst ikke binde Munden paa den Oxe, som tærsker; og skiøndt det er nogle dovne Rækler, saa veed I dog af Bibelen, at en Arbeider er sin Løn værd." Jeg er vis paa, at Kongen af medfødt faderlig Naade giver eder et Gratial, Karle! skiøndt I ikke have fortient det, og skulde have Prygl til.

Arbeiderne.

Gud velsigne Slotsforvalteren! Det er en god Mand.

Slotsforvalteren.

Der komme Falkenererne. Gaaer nu jeres Vei! vi kan strax vente Kongen, han pleier tidt om Formiddagen at give Audients her i Lysthuset.

De gaae.

Falkenererne komme med Falke paa Stængerne.

Første Falkeneer.

Ja, den Jagt, det er ret en fornøielig Spøg,
Og de Fyrster i hvert Land
Ei os undvære kan,
Naar dem lyster det Fuglevildt at bede.
Thi hvad er vel en Jagt uden stigende Høg?
Uden Falken paa Haand,
Som med Hætte, med Baand,
Sidder glubsk efter Kamp allerede?
Og slippes den da løs: som en susende Raket
Høit den stiger i Luft, flyver aldrig sig træt.
Naar den fiernt over Skov
Styrter ned paa sit Rov,
Tra tra, tra tra, tra tra!
Hvor de Jægere forlyste sig da.

Chor.

Tra tra, tra tra, tra tra!
Hvor de Jægere forlyste sig da.

Første Falkeneer.

Konning Hrolf, som var Leires prudeste Drot,
Havde selv sig en Falk,
Som var Habrok kaldt,
Og som sad paa hans Skulder, den rund.
Og i tydsk og i fransk og italiske Slot,
I hver Borg overalt,
Har man mig fortalt,
Uden Falk man forlystes ei kunde.
Men hvor fik de den da fra? og hvor fandtes den da bedst?
Der hvor Ridderen fandt sig sin stolteste Hest:
Kun fra Heklas Land,
Kun fra Sletten i Dan,
Tra tra, tra tra, tra tra!
Kommer Hesten og Falkene fra.

Alle Falkenererne.

Og nu Dankonning sender, med Stænger i Haand,
Den grønklædte Skalk
Med den toppede Falk
Til de fremmede Drotter i Foræring.
Og saa vandre vi saa snare med lystelig Aand
Med den blinde Krabat,
Og faae mangen Ducat,
God Viin og fortræflig Fortæring.
Og naar Falken saa faaer Diet af Turbanen fri,
Da forfølger han sit Rov paa forsvindende Sti.
Da med bredfulde Maal
Drikkes Dankonnings Skaal.

Tra tra, tra tra, tra tra!
Hvor de Jægere forlyste sig da.

Kongen kommer i Jagtklæder, med Følge.

Overfalkeneermesteren.

Her, Eders kongelige Majestæt!
Er efter allerhøieste Befaling —

Kongen.

Ja, det er godt, Herr Overfalkeneer!
Lad mig kun tale selv med Folkene,
Jeg kiender dem personlig ganske godt.
God Dag, Hans Iversen! Niels Christen Møller!
Hold Stangen hid og lad mig see engang.

Han betragter Falkene.

Dristige, skiønne Fugle! — Gaaer med Gud,
Forliges vel paa Veien, kives ei,
Og giør jert Norden Ære, hvor I komme!
Hans Iversen er eders Foresatte;
Adlyder ham, og iler, men forsigtigt!
Da nu er Fred i Tydskland overalt,
Vil intet Vanheld møde. Hvor I komme,
Vil I, som mine egne Tienere,
Behandles vel. Og du har Kassen, Hans!
Betaler daglig dine Kammerater
Diæterne, og giør mig siden Regnskab.

Hans Iversen.

Vel, Eders Majestæt!

Kongen.

Hils Prinds Eugen
Fra Konning Fredrik, fra hans gode Ven!
Da Freden nu til Rastadt endte Krigen,
Og lægger Baand paa Heltens Tapperhed,

Maa han paa Jagten søge sig sin Trøst.
Thi sender ham Dankonning disse Falke.
Beed ham modtage dem med Venlighed,
Og mindes den, som med en Haandfuld Danske,
Men dog en tapper Haandfuld, bidrog Sit
Til Seirene ved Höchstädt, Malplaquet!

Falkenererne gaae.

Kongen.

Vil Nogle tale med mig? Lad dem komme!

En Herre.

De tvende Malere, Coffre og Krogk.

Kongen.

Dem har jeg længtes efter.

De komme.

Er du færdig,
Min snilde Coffre?

Coffre.

Eders Majestæt!
Platfonden nu er strammet ud i Rosen,
Som vel kan kaldes Maskeradesalen,
Thi flere hundred Aar vil de deroppe
I broget Kreds nu holde Maskerade.
De skiønne Damer vil ei ældes der,
Men lige unge, lige yndigt smile
Med sorte Masker i den hvide Haand.
Niels Jespersen og Henrik Pedersen
Med Stadsekiortel, pudret hvid Paryk,
Vil ufortrøden blæse der Fagot,
Og stryge lige lystigt Violinen,
Og han, I veed, med Rhinskviinsglasset smile.
Der findes Morer, Tyrker, Hedninger,
Som alle leve dog i Kiøbenhavn,

Desværre maadelige Christne nok!
Af Eders Majestæt kun Munden sees,
Som smiler under Masken til en Dame.

Kongen.

Man mener, du har ogsaa malt dig selv
I den blaakiortlede Allongemand,
Som staaer og tømmer Flasken under Masken.

Coffre.

Man bør ei spare eget Kiød og Blod
I Kongens Tieneste. Tilgiv mig, Sire!
Det er saa Skik og Brug, at Kunstneren
Indtrænger sig paa sine Billeder
I fornemt Selskab.

Kongen.

Coffre! du est ei
Den Ringeste blandt dem paa Billedet.
Jeg takker dig. Din muntre Kunst forskiønner
Mit Slot; Dørstykkerne med kiær Erindring
Tilsmile mig, fra Florents og Venedig. —
Og du, min Krogk, den meer Alvorlige!
Har du fuldendt?

Krogk.

Ja, Eders Majestæt!
For Kirkens Alter sidder Frelseren
Nu med Disciplene den sidste Qvæld,
Og han, som sveg den Himmelske for Sølv.
Det er kun mat. Gud veed, jeg føler dybt
Min Pensels Afmagt. Men det veed jeg ogsaa,
Det flød ei tomt og ei forfængeligt
Fra Hiertet; og saa maa det trøste mig,
At denne høie Gienstand, ædle Konge!
Var selv de største Kunstnere for stor.

Kongen.

Dit hulde Billed skal opbygge mig,
Naar, som et Menneske, med mine Brødre
Jeg knæler ned i Støvet for min Gud.
Er alt det Øvrige nu ogsaa færdigt?

Coffre.

Ja, Eders Majestæt! Speilglassene
Nu straale stolt i luegyldne Rammer;
Og rigt til Bordeplader og Kaminer
Har vi anvendt det kostelige Marmor,
Som selv I bragte fra Italien.

Kongen.

Jeg strax vil op og see, hvad I har fuldbragt.

Til sit Følge.

Man kan opsætte Jagten for i Dag.

Venlig til Kunstnerne.

Jeg takker eder, Krogk og Coffre! begge.
Modtager Lønnen af min Hofkasserer,
Og med den Smule Guld en Konges Haandtryk,
Som veed, at Guld ei ene lønner Kunst.

Coffre og Krogk.

O, Eders Majestæt! — I smelter os.

De kysse Kongens Hænder, og gaae rørte bort. Kongen giver et Vink, Alle forlade ham.

Frederik ene.

Saa modnes min Erindrings kiære Drøm!
Jeg seer det yndige Frascati kneise
Igien med sine lette, lyse Floie.
Nu vil mig ogsaa mine Haller fryde:
De trylle mig til Florents, til Venedig,
Og til Vicenza. Paa min Altarplade
Skal Crucifixet staae, som Velo sendte

Sin Ungdomsven, dengang hun gik i Kloster.
Her er Kong Fredriks Kloster, min Veninde!
Paa dette Bierg han nyde vil sin Fred.
Eugen og Marlbourough hvile jo paa Laurbær;
Czar Peter tørrer Moser, bygger Stæder;
Og Fætter Carl, som ved Pultava fik
Sin Vinge svedet, henter nu forvoven
Paa norske Field Frost i det friske Saar.
En Steenbuk er just ikke let at fange,
Dog fik vi ham; nu stanger han i Buret.
Ja, Danmarks Slette mangler ikke Helte;
Og paa det sortblaa, stolte Skumhav flyder
Mit Tordenskiold, saa let som Luftens Sky;
Det sender Lyn paa Lyn, og synker ei.
Jeg venter glade Budskab. Ja, det bæres
Mig for i denne Morgen: Alt vil lykkes.
Saa vil jeg nyde ret den sieldne Dag,
Og drømme mig ved Arnoflodens Bredder.

Aarle lokte skiønne Syd
Nordens Drot til did at fare,
Hvor ved Nattergalelyd
Friske Bølger rulle klare;
Hvor i mørken Aftenstund
Dobbelt gylden Stiernen blinker,
Og hvor Sølvermaanen vinker
Amor til sin Myrtelund.

Dybt i Ungersvendens Bryst
Præged Velskland sine Glæder,
Indtil atter Pligtens Røst
Kaldte ham til Drottens Hæder.

Og han lød den stærke Stemme;
Men i selv Kartovers Dunst
Aldrig Fredrik kunde glemme
Kiærlighed til Syd og Kunst.

Rosen dufter meer ei nu,
Min Viol er længst forsvunden;
Ofte dog min Manddoms Hu
Glædes vil i Skyggelunden.
Mindet kan dog ei forsvinde;
Og naar her jeg ene staaer,
Ofte skal min Taare rinde
Ved Erindring om min Vaar.

Og mit kiære Fredriksberg,
Stedse yndigt, uden Sorger,
Vinke skal til sunde Bierg
Yngling, Pige, Viv og Borger.
Og naar her paa køle Bænke
Glæden vorder Hiertets Tolk,
Skal de paa den Konge tænke,
Som var Fader for sit Folk.

Man hører et Hurraraab noget borte. En Herre kommer hurtig.

Kongen.

Hvad er paa Færde?

Herren.

Eders Majestæt!
En Skare danske lystige Matroser,
Anført af Captain Tordenskiold. Han beder
Om hurtig Audients.

Kongen.

Hvad bringer han?
Alt her? Jeg troede ham ved Norges Kyst.

Herren.

Han kommer frisk fra Norge. Hvad han bringer,
Det vil han sige selv. Der er han alt.

Kongens Følge kommer tilbage. Tordenskiold med sine Matroser. Han bliver staaende ved Indgangen, tager Hatten af, svinger den, og raaber:

Hurra for Konning Fredrik! Seir og Glæde!

Matroserne.

Hurra! Hurra! Hurra! Vor Konge leve,
Kong Frederik den Fierde!

Tordenskiold.

O, min Konge!

Han styrter til Kongens Fødder, griber hans Haand, og trykker den til sine Læber.

Kongen.

Hvad er det, Tordenskiold? Du bringer —

Tordenskiold springer op.

Seir —
Seir, Konge! Hæder. Lad mig fatte mig,
Saa skal jeg tale.

Kongen.

I har seiret, Børn?
Hvor — tal!

Tordenskiold.

Gud Allermægtigste har signet
De danske Vaaben.

Kongen.

Siig mig dog — beret —

Tordenskiold.

Jeg sused paa min Hvidørn. Tappre Lemvig
Mig trolig hialp med Hielperen, L'Etang
Med Arca Noæ. Grip lod rask i Boven
Vindhunden pladske; hver af Tønderne
Med sin Galei, med Christian og Lovise;
Dahl med Charlott' Amalia. Saa stak vi
I Herrens Navn i Sundet.

Kongen.

Nu? og traf?

Tordenskiold.

Den svenske Hukkert først —

Kongen.

Den entred du,
Og sendte Byttet ned til Kiøbenhavn.
Hvad traf du siden?

Tordenskiold.

Nogle Fiskere,
Som meldte: Orlogsskibet Fyen, Prinds Vilhelm,
Og Delmenhorst, Fregatten Høienhald
For Anker laae i Magohavn, to Miil
Fra Dynekilen, hvor med sin Escadre
Den svenske Schoutbynacht Strømstierna var.

Kongen.

Jeg meente Schoutbynachtens Navn var Knappe.

Tordenskiold.

Det var for knapt. Hans svenske Majestæt
Nys havde været paa Escadren selv,
Og adlet ham for al den Heltedaad,
Han skulde øve. Nu hed Schoutbynachten
Strømstierna. Vi var alle med paa Strømmen,
Men vi saae ingen Stierne.

Kongen forventningsfuld.

Virkelig?

Nu, altsaa da?

Tordenskiold.

Den svenske Schoutbynacht
Var glad, fordi han nu var bleven Stierne.
Af Fiskerne vi sikkert fik at vide:
Endeel af Folket var i Land, til Bryllup;
De andre gastereerte Schoutbynachten.
Vor Vind stod lige ind i Dynekilen;
Det havde været baade Synd og Skam,
Ei at betiene sig af Leiligheden.
Umuligt var det, først at seile to Miil
Til Viceadmiralen, for at spørge,
Om han tillod at nytte Dieblikket.

Kongen.

Det indseer jeg.

Tordenskiold.

Vor Lods svor høit og dyrt,
Han vilde bringe sikkert os i Havn;
Men hvordan vi kom ud af den igien,
Det maatte selv vi sørge for. Jeg raabte
I Raaberen til Grip, som med sin Vindhund
Laae mig paa Siden, hvad ham tyktes om
I Dag at komme som ubudne Giester
Til Svenskens Lystighed. Han svarte: Godt!
Saa lod vi os i Guds Navn blæse ind
I Dynekilen, hvor et Batterie
Strax modtog os med militair Honneur
Ret høfligt; det var Synd at sige Andet.

Kongen besindende sig.

I Dynekilen —

Tordenskiold.

O, en deilig Egn,
Et Landskab for en Maler! Havnen gaaer
En god halv Miil i Landet mellem Skiær
Og Klipper; og paa Kysterne var opstilt
Tre tusind Skytter bag de grønne Buske,
Som uophørlig hagled os med Kugler,
Mens vi os listed med de syv smaae Skibe
Ind mellem Fiendernes halvhundred Seil.

Kongen.

Forvovne unge Mand! hvad har du giort?

Tordenskiold.

Udført en Plan, vel overlagt, min Konge!
Skiøndt rask besluttet. Ved det danske Flag!
Vort Tog var intet Fusentasterie;
Men I har selv mig kaldet Tordenskiold,
Og Lynildstraalen, veed I, suser ned
Fra Tordenskyen, før man hører Skraldet.

Kongen.

Saa har du ramt?

Tordenskiold.

Ja, tag mig nitten Tønder,
Det har jeg, min Monarch! — Jeg lod dem skyde,
Gik over paa Galei Prinds Christian,
Imens de flygted for mig ind i Bugten;
Da steg jeg paa Skytprammen Hielperen,
Og Lemvig maatte paa den hvide Ørn.
Imidlertid paa Hielperen og Arken
Var Stykkerne fra Lasten bragt paa Dækket.
Jeg drog foran, men løsned ei et Skud
Før Klokken otte, da jeg kunde lange
Min Fiende med Sexpundinger; da spilled

Jeg paa ham, alt hvad Tøiet kunde holde,
Med Knipler og Stangkugler. Hviden Drn
Brat maatte kappe Anker, som var kastet,
For at jeg kunde komme ham forbi.
Holdt Fienden tæt i Damp, og uformærkt
Lod mig buxere ind paa ham, til nemt
Vi var ham paa Musketskud nær. Da tabte
Han Contenancen. Først Steenbukken taug,
Skiød ikke meer, og strøg sit Kongeflag.
Men da det ikke var Commandoflaget,
Saa ængsted jeg ham fort med mangen Skraasæk.
Det Samme giorde ærligt Noahs Ark.
Min Forstavn stod paa Grund, mit Spring blev afskudt;
Det sagde Intet. Jeg kom løs igien,
Og Fienden faldt som Fluer over Borde.

Kongen.

Ha, tappre Danske! Hvordan gik det saa?

Tordenskiold.

Imidlertid den bolde Tønder fik
Erobret det omtalte Batterie.
Da Svensken saae sig ledt til Slagterbænken,
Da satte han paa Grund, stak Alt i Brand
Med Lunter, Tiærebøtter. Men min Tønder
Gik rolig om paa Skibene, tog selv
Med egen Haand de tændte Lunter bort,
Der hang ved Krudtet, som det kunde været
En Fidibus, der skulde tændt Tobak.
Tre Skibe, fyldt med Krudt, blev alle reddet;
Kun ikke to, stærktladede med Flesk,
Som skulde næret Fiendens Mod i Vinter.
Det var umuligt at faae Flesket slukt,
Det lod vi brænde som et Glædesild.

Kongen med Følelse.

Faldt mange Danske?

Tordenskiold.

Nitten blege Helte
Foer op til Thor i Valhal, for at vidne:
End var ei Danmarks Heltekraft forsvunden.
Syv og halvtredsindstyve Qvæstede
Fik Prisepenge strax, fra tredsindstyve
Indtil to hundred Daler. Tilgiv, Herre!
Det var umuligt mig, at see dem bløde,
Og ikke lægge Plaster strax paa Saaret.
Nu nyde de i gode Hospitaler
Saarlægens Rogt, og prise Danerkongen.

Kongen.

Gud styrke dem!

Tordenskiold.

Cadetten Siversen
Blev sprængt i Luften.

Kongen.

O, den vakkre Gut!
Jeg kiendte ham. — Saa ung!

Tordenskiold smilende.

Han var for ung,
Det var det just. Thor smed ham ned igien,
Som Fiskeren i Havet af sit Net
De alt for smaae Fisk, at de først kan voxe.
Han faldt igien, hvor Vandet blødest var,
Og kom slet ingen Skade til.

Kongen.

Vel, vel!
Og eders Bytte?

Tordenskiold.

Elleve Galeier,
En Mængde gode dobbelte Chalouper,
Strømbaade med Transportskib', Smaat og Stort,
In alles fiir og fyrgetyve Skibe.

Kongen forundret.

Det har du alt med syv smaae Skibe —

Tordenskiold.

Nei!
Det har den Allerhøieste, som sender
Velsignelsen til Eders Majestæts
Anslag og Vaaben, saa at Verden snart
Maa indsee, Kongers Konge har sin Haand
I Alt, hvad Eders Majestæt beslutter.
Vi Sømænd var kun Redskab, som af Pligt
Med Nidkiærhed med Liv og Blod besegled
Vor Troskab. Hver Matros var lige kiæk,
Og lige værdig Danerkongens Naade.

Kongen.

Min Commandeur! omfavn mig.

Tordenskiold.

O, min Konge!

Kongen til Matroserne.

Jeg tænke skal paa alle mine Helte.

Hensiunken i sig selv.

Saa hurtig vender Lykken sig i Krig!
Hvo var bestedt i Nød, som jeg, dengang
To hundred tredsindstyve tusind Daler
Mig kiøbte Freden dyrt til Travendal?
Ved Helsingborg, ved Gadebusk var Steenbuk
Min Overmand — i Tønningen min Fange.
Nu stiger Solen af sortladne Hav,

Og af de ufrugtbare Vover skienkte
Colbergerheide mig og Dynekilen
En dobbelt Høst.

Tordenskiold og Matroserne.

Gud velsigne vor Konge!
Hans Borg ei Faren skal naae.
Gud velsigne vort Fædreland!
For det i Døden vi gaae.
Kan ogsaa Svensken os møde
Paa Landet, og kraftig slaae —
Paa Bølgen han atter maa bløde,
Og Saga skal evig tilstaae:
Det hvide Flag og det røde,
Ei viger det gul' og det blaa!

Kongen.

Min Siæl er fuld af mange Følelser;
Kom, følg mig, jeg maa tale ene med dig.

Han gaaer med Tordenskiold; Følget til den modsatte Side. En Herre holder en anden tilbage.

Første Herre.

Aa, bi lidt, Monfrere!

Anden Herre.

Hvad vil du?

Første Herre.

Jeg kan ikke tæmme min Nysgierrighed, jeg maa snakke med disse Mennesker, jeg maa vide Noget om denne Thorenschiold, som man giør saameget Væsen af. Han skal være af ganske obscur Extraction, og have havt endeel Eventyr i sin Ungdom, som giør ham liden Ære.

Anden Herre.

Vær du rolig, Monfrere! og vov dig ikke paa Glatiis.

Du veed, du er aldrig fornuftigere, end naar du tier og tænker.

Første Herre.

Du skal altid hovmesterere mig! Jeg er den Ældste, og veed nok, hvad jeg giør.

Anden Herre.

Giver du dig af med Matroserne, saa faaer du et Begplaster paa Munden. Det forsikkrer jeg dig.

Første Herre.

Jeg skal vel vogte mig for at komme i legemlig Berørelse med slige Folk.

Anden Herre.

Ja, men der gives ogsaa aandelige Begplastre.

Første Herre.

Aandelige Begplastre? hvilke extravagante Talemaader!

Anden Herre.

Det skal fornøie mig, i Lysthuset her at være en rolig Tilskuer til din Ydmygelse.

Første Herre.

Ei! hvad Ydmygelse? Jeg er ikke ydmyg, jeg lader mig ikke ydmyge.

Anden Herre.

Veedst du ikke, hvad Tydsken siger? Muss ist ein böses Kraut.

Første Herre.

Lad du mig kun raade!

Anden Herre sætter sig i Lysthuset.

Første Herre til Matroserne.

Ecoutez, mes enfans! Hvem af jer er den Fornemste?

En Matros.

Det er Christen Staal, Jeres Velbyrdighed! det er Qvarteermesteren.

Herren.

Aa, hør, min gode Christen Stahl! siig mig oprigtigt, som en god Christen, kiender du ikke denne Capitain — hvad skulde jeg sige: Commandeur — Thorenschiold specielt?

Qvarteermesteren.

Specielt kiender jeg ham ikke; men jeg kiender ham hellens ganske godt, for vi er Byesbørn, og have gaaet i Skole sammen.

Herren.

Ah, charmant! saa kan jeg jo strax faae Efterretning. Ikke sandt, denne Herre er slet ikke af Fødsel?

Qvarteermesteren.

Jo, gu er han af Fødsel! Han er født af ægte Forældre, og døbt i samme Kirke, som jeg.

Herren i Lysthuset.

Begyndelsen er god.

Første Herre.

Af Stand, af Byrd, mener jeg.

Qvarteermesteren.

Af Byrd maa han vel være, siden hans Moder har baaret ham; og han er af ærlig Borgerstand, hans Fader var Raadmand i Bergen.

Herren.

Dog Raadmand! og hed?

Qvarteermesteren.

Johan Wessel, til Tieneste.

Herren.

Det Navn skulde han smukt beholdt. Det er saa sønligt, saa christeligt, at beholde sin Faders Navn.

Qvarteermesteren.

Ja, saa skulde en meget fornemme Mand, jeg har kiendt, hedde Jeppe Tiærebøtte.

Herren.

Hvi saa?

Qvarteermesteren.

Jo, for saadan hed hans Moders Kudsk.

Herren i Lysthuset.

Bravo, Qvarteermester! Giv ham ikke Qvarteer. Begplasteret bliver smurt.

Første Herre.

Havde Thorenschiolds Fader mange flere Børn?

Qvarteermesteren.

Nei, han havde ikke meer end sytten til.

Herren.

Hvad? atten Børn? og alle Drenge?

Qvarteermesteren.

Nei, det halve Dosin var Tøse.

Herren.

Saa var vel Herr von Thorenschiold, som Stamherre, den Ældste?

Qvarteermesteren.

Nei, han var den Tiende eller Ellevte, ligesom Joseph i Ægypten.

Herren.

Har hans Fader ladet ham standsmæssig optugte?

Qvarteermesteren.

Han vilde sat ham til Bogen; men Peter bakkede agter ud, og slog Alt, hvad han læste, i Glemmebogen. For at faae Reb i Seilene med ham, satte Faderen ham om Bagbord hos en Skrædder; men han vilde heller ligge paa en Lægerval med slappe Undervant og Tværskiører i Stængerne, end om Bord i et Skrædderværksted. Da han derfor engang maatte følge Mesteren med Posen under Armen i Tøveir, gav han ham en saadan Tryksexten i Nakken

med en Sneeboldt, som han for ydermere Tydeligheds Skyld havde dyppet i Rendestenen, at baade Hørelse og Syn forgik Skrædderen, og han satte paa Grund. Siden den Tid opgav Peter Wessel den Profession.

Herren.

Ei ei! hvad maa man høre! Han skal jo ogsaa have været Tiener, siger man.

Qvarteermesteren.

Som lille Gut tog de ham med paa Slæbetouget til Kiobenhavn i Kongens Følge. Kongens Skriftefader Dr. Jespersen tog sig af ham, og saa var han hos ham et Par Aar, før han kom til Cadetterne.

Herren.

Og tiente ham.

Qvarteermesteren.

Med Alt, hvad han kunde. Peter Wessel har altid været taknemmelig mod sine Velgiørere.

Herren i Lysthuset.

Bravo, Qvarteermester!

Første Herre.

Ah, det er en sand Dyd. Sagte. Altsaa: Skrædderdreng og Tiener — og nu Commandeur, og vel snart Admiral Thorenschiold! Hvad man dog maa opleve!

Tordenskiold kommer tilbage.

Første Herre gaaer ham kiærligt i Mode.

Ah, der har vi Herr Commandeuren tilbage. Embrassez moi, mon cher ami! Tag ikke ilde op, at jeg har underholdt mig lidt med eders Folk. Det har ret contenteret mig. Man kan lære Noget af ethvert Menneske i hans Metier; skiøndt de tale et Patois, som jeg egentlig ikke forstaaer.

Tordenskiold.

Fransk kan de ikke, heller ikke Tydsk, Monsieur! men de tale dog temmelig godt bredt Dansk.

Herren.

Bredt vel, men ikke godt. Det er Kunstordene, Terminologien, som generer mig. Imidlertid har det fornøiet mig at høre adskillige Anecdoter af Herr Commandeurens Ungdom, hvori det originale Genie, vi nu beundre, paa en naiv Maade envelopperede sig. Leer. Den Sneeboldt i Ryggen paa eders Mester, Skrædderen, var virkelig admirable; det var et tout à fait Indfald.

Tordenskiold.

Ja, var det ikke? og et passende Vaaben mod en Skrædder! Jeg mærker, Monsieur vil paa en fiin Maade kaste mig min Ungdom i Næsen. Den skammer jeg mig aldeles ikke ved. Lægger sin Haand paa hans Skulder. Men tak I Gud, Monsieur! at I aldrig har været Skrædderdreng.

Herren taabelig forlegen.

Hvorfor, Herr von Thorenschiold?

Tordenskiold.

For saa vilde I høist nu være avanceret til Skrædder-mester.

Herren i Lysthuset.

Der kom Begplastret.

Første Herre.

Skræ — me — Jeg recommanderer mig skyldigst.

Tordenskiold.

Alt recommandeert.

Første Herre gaaer.

Anden Herre kommer.

Fortræfligt, Tordenskiold! Jeg takker eder.

Trykker hans Haand.

Tordenskiold.

Hvorfor, min Herre?

Anden Herre.

For I stopped Munden
Paa denne Taabe.

Tordenskiold.

Hvem er denne Herre?

Anden Herre.

Min kiødelige Broer, med Tugt at melde.
Men ei, fordi eet Træ er skiævt i Skoven,
Er alle skiæve. Tro I mig, hver bold,
Retskaffen Adelsmand er stolt og glad ved
At kaldes eders Lige. I giør os
Stor Ære; gid ret Mange mellem os
Maae giøre jer det Samme!

Tordenskiold ærbødig.

O, min Herre!
I er alt for beskeden.

Anden Herre.

Nu Farvel!
Vi sees i Aften jo ved Maskeraden,
Saa tømme vi et Glas paa ærligt Venskab. —
Der, Kammerater!

Giver Qvarteermesteren Penge.

Jeg maa dog betale
Udlæg og Arbeidsløn for Plasteret.
Drik eders Konges, Commandeurens Skaal,
Og morer eder godt, imens I er her!

Gaaer.

Tordenskiold.

Hvad Forskiel der kan være mellem Brødre!
Men nok om det. Sei, Manne! jeg er glad;
Vor Konge roser os, han er tilfreds,
Og vil belønne naadigt Hver især.
Mit Hierte banker, jeg har ingen Ro,
Jeg kan ei blive stille her. Nu maae
Vi finde paa en ægte Sømandsspøg,
Som kan fordrive Tiden for i Dag.
Saa hurtig komme ned fra Dynekilen,
Fra Storm og Slag, i denne lune Hauge —
Det er for pludselig en Overgang.
Men jeg har fundet Noget op, som vist
Vil tykkes eder kosteligt; og vil I
Som jeg, saa føre vi det ud paa Stand.

Qvarteermesteren.

Vi følge jer i Liv og Død, saa kan
Vi sagtens følge jer til Spøg og Gammen.

Tordenskiold.

Men denne Spøg er farlig, Kammerater!

Qvarteermesteren.

Hvis der var ingen Fare meer i Livet,
Blev det kiedsommeligt, Herr Commandeur!

Tordenskiold.

Hør mig! Da nys jeg talte med vor Konge,
Da yttred han med særfornøiet Smiil:
„Nu gad jeg vidst, hvad Stænderne i Sverrig
Om deres Tilstand synes, naar de høre
Den slette Tidende fra Fredrikshal".
Hans Majestæt anordnet har i Aften
En Folkefest med Dands og Lystighed
I denne Hauge. Vi har Tid endnu.

Hvad siger I? Skal med de to Chalouper
Vi roe til Malmøstrand, og hente der
Et Exemplar af hver af Stænderne:
En Officeer, en Geistlig og en Bonde,
At Kongen selv kan spørge, hvad dem tykkes?

Matroserne.

Et herligt Indfald!

Tordenskiold.

Er I alle med?

Matroserne.

Ja, hver en Siæl! Vi hente Danerkongen
Saamange Skaaninger, som han forlanger.

Tordenskiold.

Vel, raske Gutter! Saa til Værket strax!

Chor.

Lystige Sømænd, naar Seiren er vunden,
Søge sig Løier i Havn og paa Land.
Borger og Bonde til Arnen er bunden,
Hiem har Matroserne, hvor der er Vand.
Trækfuglen farer fra nordiske Skove,
Bygger i Africa Reden paa ny;
Hiem har Matrosen i fierneste By,
Reiser med Jil over skummende Bove.
Endnu før Middag vi lande ved Sver'g,
Endnu før Aften paa Frederiksberg!

De gaae.

Anden Handling.

Bondestue i Skaane.

Gustav ene.

Falske Haab! du er forsvunden,
Tabt, hvad kun min Siæl attraaer.
Ingen Rose meer i Lunden!
Stormen raser i min Vaar.

Ingen Aftensol skal vinke
Gustav tiere til sin Mø;
Did, hvor tusind Sværde blinke,
Vil jeg styrte mig og døe.

O, men aldrig kan jeg glemme,
Selv naar træffer Dødens Piil,
Hendes Aasyn, hendes Stemme,
Hendes Blik og hendes Smiil.

Som min høie Stridsgudinde
Svæver hun fra Skyen ned.
Maa mit Blod i Kampen rinde,
Døer jeg dog af Kiærlighed.

Tordenskiold
kommer forklædt som Bierggubbe, med hvidt Skiæg, ved en Stav.

Ei ei, min unge Ven! hvad maa jeg høre?
Saa vild, og dog saa smeltet? Sandelig,
I seer ei ud til at slaae Folk ihiel!
Jeg mener ikke dermed, I er svag;
I er en kraftig Gut. Men læser jeg
Grundsproget ret i eders vaade Dine,
Saa lider I af en fortvivlet Sygdom,
Det tidt er mere farlig for en Ungkarl,
End Krudt og Kugler.

Gustav.

Krudt og Kugler kun
Kan trøste mig.

Tordenskiold.

Hvad? I vil gaae i Krig?

Gustav.

Ja, Faer! det vil jeg.

Tordenskiold.

Selsomt! gaae i Krig,
Naar man har intet Hierte.

Gustav.

Intet Hierte?
Hvo siger saa?

Tordenskiold.

I selv i eders Vise;
Det er jo stiaalet af en lille Pige.

Gustav.

Saa har jeg Mod. Og bedre Mod i Kamp,
End Hierte; saa bevæges man desmindre.

Tordenskiold.

Det gaaer ud over Fienden, stakkels Diævel.

Skam skulde slige unge Hexer faae,
Som koge Seid med Diekast og Smiil,
Og riste Runer med sneehvide Hænder.
De er langt mere farlig, end de gamle
Med Korsklæd og med Rynker. — Hendes Navn?

Gustav.

Hvem mener I?

Tordenskiold.

Den smukke Taareperse,
I græder over, naar I er alene.

Gustav.

Min Elskte hedder Ulla Berg. Hvi skal
Jeg skiule det for Verden?

Tordenskiold.

Ulla? Nu,
Det klinger smukt.

Gustav.

Selv hendes Navn er sødt.

Tordenskiold tor.

Ja, dersom der kan dømmes efter Lyden,
Er hun forbandet vakker.

Gustav.

Gamle Mand!
I spotter.

Tordenskiold mild.

Nei, jeg spøger kun, min Ven!
Og Spøg af Oldingen paa Gravens Bred
Har trods sin Lystighed dog lidt Ærværdigt.
Fortæl mig dine Hændelser! Hvorfor
Est du saa plat fortvivlet?

Gustav.

Snart fortalt!

Jeg elsker Ulla Berg, en herlig Mø,
Saa snild som smuk. Hun har en gierrig Fader;
Jeg er en fattig Diævel. Faderen
Vil tvinge hende til en gammel Dosmer
Med mange Penge. Hun vil ikke ha'e ham,
Men heller ikke mig, hvis Faderen
Samtykker ei deri. Det giør han aldrig;
Thi jeg har Intet, og har intet Haab
Om nogentid at faae det Allermindste.

Tordenskiold.

Den Udsigt er just ikke rosenrød.
Og har du heller aldrig eiet Noget?

Gustav.

Jo, jeg har været rig, men mistet Alt.

Tordenskiold.

Hvordan?

Gustav.

I Krigen, da min Faders Gaard
Blev lagt i Asken af de Danske.

Tordenskiold provende ham.

Derfor
Vil du nu hevne dig?

Gustav.

Hvad hevne mig?
I Krigen gaaer det ikke anderledes.
Der er vel ogsaa Gaarde brændt i Danmark.

Tordenskiold.

Hvad vil du da i Kamp?

Gustav.

Paa denne Jord
Er der ei længer Fred for mig. Jeg kom
I Klammeri med Ullas Faer igien;

Han viste Døren mig, hun selv var vred,
Og gav mig ikke sit Levvel paa Veien.
Jeg burde taalt hans Brantenhed og Skieldsord
For hendes Skyld. Men jeg vil bøde for det;
Jeg søger Konning Carl paa Norges Grændse,
Jeg skienker ham mit Liv, min Kiærlighed.

Tordenskiold.

Det vil han ikke skiønne meget paa;
Thi han er vant til at opoffre Folk
Som Fluer, og til Kiærligheden kiender
Han ei det mindste.

Gustav.

Nu, det er det samme;
Saa vil jeg ubemærket døe for ham.
Han nyder selv ei meget Godt paa Jorden;
Hans høie Siæl foragter kiælne Glæder,
Og kun som Helt han føler sig lyksalig.
List, Egennytte, Had boer ei i ham.
Han kunde gierne været Polens Konge,
Men med Beskedenhed, med sieldent Høimod
Afstod han Riget til en indfødt Ædling.
Han sover paa den blotte Jord i Telt
Om Vintren i den frygteligste Kuld;
En gloheed Kugle tiener ham til Ovn.
Han nyder aldrig Viin og stærke Drikke;
Soldaterkost er al hans Lækkerhed.
En mørkblaa Frak med store Messingknapper
Omslutter Ungersvendens ranke Liv.
Kun i det dybe, strenge, faste Blik
Opdager man en Konge. Dog er Carl
Huldsalig mellem Venner, lider ei,
Man taler ondt om den Fraværende;

Tilgiver Alt, kun ikke Nidingsværk.
Hver Morgen og hver Aften beder han
Fromt som et Barn med Tillid til sin Gud.
Vel har endnu han ingen Elskerinde,
Dog ærer han det hulde Kion; man siger,
At han vil gifte sig, naar han faaer Fred,
Og i sit Valg kun lade Hiertet raade.
Gud signe ham!

Tordenskiold.

Men han faaer aldrig Fred.

Gustav.

Saa skienke Gud ham brat den Heltedød,
Hans unge raske Hierte søger.

Tordenskiold.

Amen! —
Men du behager mig, du flinke Gut!
Du misted Alt ved Carl, og elsker ham
Dog lige høit.

Gustav.

Hvo elsker ei sin Konge?
Hvo tænker paa sin Fordeel, naar det gielder
At høste Æren? Tænker Carl paa sin?

Tordenskiold.

Du sætter altsaa Æren over Elskov?

Gustav.

O, Kiærlighed og Ære kives aldrig
Om høiest Rang, de gaae som Søskende.

Tordenskiold.

For silde vil du søge Konning Carl
Ved Frederikshal; man siger, Tordenskiold
Er kommen ham i Forkiøb der, min Søn!
Har kapret hans Flotille.

Gustav.

Nu, saa maa han
Udruste sig en anden.

Tordenskiold.

Hader du
Ei Tordenskiold for dette Bovestykke?

Gustav.

Jeg hade Peder Wessel? slig en Helt?
Min Tro! er Konning Carl paa Land en Løve,
Paa salten Sø er Tordenskiold en Hval.

Tordenskiold sagte.

Nu, ved Compassets evige Magnet
Og ved mit Sværd, nu skal han faae sin Pige!

Hoit.

Ja, hør, min Gut! nu kiender jeg da dig,
Du derimod veed endnu ei, hvem jeg er;
Saa vil jeg sige dig det strax i Korthed:
Jeg er en gammel Trold fra Laplands Ørk,
Og jeg kan hexe, som et Fruentimmer.

Gustav.

Jert Spøg mishager mig.

Tordenskiold.

Nei, det er Alvor.
See, naar jeg blæser kun i denne Fløite,
Indtriner flux en Hær af mine Aander,
Og fanger dig.

Gustav.

Hvad vil det Væsen sige?

Tordenskiold.

Det skal du snart erfare, vantro Thomas!

Han piber, Matroserne trine bevæbnede ind.

Tordenskiold.

Griber ham, Gutter! Han er vor Fange.

Gustav.

Snedige Gubbe! lumsk du mig sveg.

Tordenskiold.

Sukkende Beiler! vær kun ei bange;
Det er ei Alvor, det er kun Leg.

Matroserne.

Hvad skal vi mere? Skal vi ham binde?
Skal han i Baaden føres fra Land?

Tordenskiold.

Bunden han er alt fast af en Qvinde;
Bringer til Jollen smægtende Mand!

Gustav.

Grusomme Skiebne knuser mig ganske:
Tabt er paa een Dag Frihed og Mø.
Grumme Barbarer!

Tordenskiold og Matroser.

Nei, vi er Danske.
Stakket du kun skal gieste vor D.

Gustav.

Ulla! min Ulla! elskte Veninde!
Mindes din Ven, som evig forsvandt!

Tordenskiold og Matroser.

Muligt du kan blandt Fienderne finde,
Hvad mellem Venner aldrig du fandt.

Gustav.

Grusomme Skiebne knuser mig ganske:
Tabt er paa een Dag Frihed og Mø.
Grumme Barbarer!

Tordenskiold og Matroser.
Nei, vi er Danske.
Stakket du kun skal gieste vor D.
De fore ham bort.

Stue hos Fader Berg.

Fader Berg kommer med **Ulla** og **Hanna**.

Berg.
Har du Medgift selv, du Abe?
Borde, Stole, Egeskabe,
Fyldt med Linned, Klæder, Duge?
Tintallerkner, du skal bruge?
Kobberpotter og Fayence?
Misbrug ei min Contenance!
Eier du den mindste Hvid?

Ulla.
Lidt en Pige kan behove;
Vil en Fader mig det røve?
I jert Huus et lille Kammer,
Til at græde ud min Jammer;
Ved jert Bord en ringe Gave,
Blomsterbedet i jer Have.
Lad mig leve saa min Tid!

Berg.
Du har ingen Tid, min Datter!
Ei vi for hinanden lyve:
Alt du fylder dine Tyve.
Sorgen følger snart paa Latter.
Nei, du skal, Gud være lovet!
Giftes over Hals og Hoved.

Hanna.
Hun vil ogsaa gierne giftes,
Hvis hun faaer den, hun kan lide.
Nød kun og Ulykker stiftes,
Som I veed, vi alle vide,
Ved usaligt Ægteskab.
Berg.
Ægteskab er ei usaligt,
Naar man med en Degn forenes.
Man med Geistlighed forlenes;
Sligt et Held er ubetaligt,
Det er Vinding, ikke Tab.

Tidselmand blier mig en Søn!
Hanna.
Jer en Søn? Nei, jeg formoder,
Han jer blier en fugtig Broder.
Ulla.
Fader! hør din Datters Bøn.
Hanna.
Røres dog ved hendes Bøn!
Berg.
Ei mig rører hendes Bøn.

Hele Feilen deri stikker,
At han lidt for meget drikker.
Lige meget! de, som drikke,
De, som sove, synder ikke.
Eders Suk og Snak er Vind,
Degnen er et ærligt Skind.
Hanna.
Skind? Ja, var han Skind alene,

Skulde jeg det ei formene;
Maaskee holdt han sig i Skind.
Og hvis han var Kiød og Sene,
Kunde man dog røres lidt;
Men det er jo lutter Fedt!

Berg.

Gaa, din Næsviis! lad mig være.
Jeg maa tænke paa min Ære,
Lader ikke mig forhaane;
Ei man spørge skal i Skaane:
Ulla fik en fattig Mand,
Under hendes egen Stand.

Ulla.

Fader! skienk mig nogle Dage,
Til at fattes af min Sorg.

Hanna.

Und den Arme nogle Dage,
Til at fattes af sin Sorg.

Berg.

Nei, hun skal mig ei bedrage;
Listen laaner kun paa Borg.

Hanna.

Har I fuldt og fast besluttet —

Berg til Ulla.

At din Guldring bliver puttet
Paa den ædle Klokkers Finger,
Inden Aftenklokken ringer.

Ulla.

Det vil koste vist mit Liv.

Berg.

Bøi dig, som et villigt Siv.

Hanna.

Kiære Fader! eftergiv.

Ulla.

En dødelig Smerte
Omspænder mit Hierte;
Men før du mig Arme
Bortsælger i Dag,
Vil Gud sig forbarme,
Beskytte min Sag.

Hanna.

O, hvor hendes Smerte
Gaaer dybt mig til Hierte!
Men før man dig Arme
Bortsælger i Dag,
Vil Gud sig forbarme,
Beskytte din Sag.

Berg.

Jeg lægger den Smerte
Slet ikke paa Hierte.
I Klokkerens Arme
Hun favnes i Dag;
Saa lad dem kun larme,
Jeg vinder min Sag.

Ei et Ord meer! Enten trolover du dig med Tidselmand i Dag, og gifter dig med ham inden tre Solemærker, eller du forlader mit Huus, og kommer aldrig tiere for mine Dine. — Nei, du skal ikke forlade mit Huus, du skal ikke rende efter den Landstryger, og giore mig Skam. Du skal blive her, jeg vil holde dig som en Fange, du skal sættes paa Vand og Brød.

Ulla.

Desbedre! saa kommer jeg snart hen, hvor jeg ønsker mig.

Berg.

Nei, du skal ikke sættes paa Vand og Brød, du skal ikke hen, hvor du ønsker dig, du skal ikke blive mager, vissen, guul, grøn, og giøre mig saadan Skam, at man vil sige: ak, det stakkels Barn! ak, den allerhelvedes Fader! Nei, du skal spise og drikke dobbelte Portioner, du skal blive saa rød som en Rose, og saa trind som en Lilie; eller jeg skal lære dig.

Ulla.

Kiære Fader! hør mig. Jeg veed dog, du holder af mig; og det er kun af misforstaaet Iver for mit Vel, at du piner og plager mig.

Berg.

Just fordi jeg holder af dig. Hvad for Noget? Misforstaaet Iver? Nei, jeg forstaaer min Iver meget godt. Du skal ikke faae en glad Time i mit Huus, hvis du ikke tager ham.

Hanna.

Og tager hun ham, saa faaer hun ikke en glad Time uden for eders Huus.

Berg.

Tidselmand er en skikkelig Karl, og hvad han ikke er, kan han blive, naar hun faaer ham, og leder ham paa rette Vei. En Kone formaaer meget over sin Mand. Han er saa from som et Lam, og i Grunden saa enfoldig som en Hest. Men det er et Lam med overflødig Uld, som hun kan klippe, og en Hest, som trækker for hendes Dnskers Vogn, og gaaer, hvor hun vil. Hvad kan en Kone forlange meer?

Hanna.

Gaaer han, hvor hun vil, saa lad ham gaae Pokker i Vold! Det vil hun helst.

Berg.

Hvad sukker du efter? Tænk mig ikke mere paa den Knegt, som ikke eier en Hvid, og dog vover at sige mig, en velhavende Mand i min egen Gaard, at jeg er et uforstandigt, urimeligt Menneske og en grusom Fader! Har du Noget af ham? Har I byttet Ringe?

Ulla.

Aldrig.

Berg.

Har du Breve fra ham?

Ulla.

Ingen.

Berg.

Har du Noget af ham, saa skal du sende ham det, eller give mig det. Du maa love mig paa datterlig Ære og Samvittighed, ikke at beholde det Bitterste, som han har givet dig, og som minder dig om ham.

Ulla.

Det lover jeg, Fader!

Hanna.

Undtagen hans Hierte, Fader Berg! Det kan hun dog hverken sende ham tilbage, eller give jer.

Berg.

Snak du for din Æske! Med dig har jeg Intet at giøre, du staaer under min Broders Commando. Nu gaaer jeg ud, at tage mod Brudgommen; og naar vi komme, veed du, hvad du har at giøre, eller, saa sandt Klokken hænger i Malmø Taarn, jeg skal lære dig Vinterveien.

Gaaer.

Hanna.

Min stakkels Ulla!

Ulla.

Hanna! mindes du
Den Sang, som Gustav lærte mig i Fior?
Det var et Varsel om vor egen Skiebne.

Hanna.

Syng den, min Pige! Lad den trøste dig!
I Sorgen trøster Veemod allerbedst.

Ulla.

Vaaren smykte Bækkens Bred
Med et broget Blomsterbed,
Med sin bedste Rose.
Vaaren svandt, og Rosen svandt;
Kilden blev — og Kilden randt
I den sorte Mose.
Kommer du ei snart igien,
Grønne Sommer, Hiertets Ven?

Hanna.

Kildens klare Taare faldt,
Bøgens Blad var brunnligt alt,
Græsset gult paa Vangen;
Ingen munter Fugl paa Green;
Stormen over Torn og Steen
Hylte Sorgesangen.
Veemods Længselstaare randt,
Da den ei sin Rose fandt.

Begge.

Kilden med sit Blomsterbed
Er lyksalig Kiærlighed,
Rosensmykt i Vaaren.
Glædens Sommer varer kort;
Naar det grønne Haab gaaer bort,
Troskab fælder Taaren.

Kilden under Snee og Jis
Græder over sit Forliis.

Ulla med stærkere Folelse.

Rose med din Purpurdragt!
Du bedrager i din Pragt,
Blusser kun i Solen,
Haaner Hiertets dybe Suk.
Blege Blomst er mere smuk,
Jeg har valgt Violen.
Den mig tyder, blaalig rød:
Stille Kiærlighed i Død.

Min Hanna! vil du vise din Veninde
En Tieneste?

Hanna.

Hvor kan du tvivle derom?

Ulla.

Min Fader har forbudt mig eie Noget,
Som kom fra Gustav, og jeg lyder villig;
Min sidste Glæde offrer jeg min Fader,
Min Sorg kun jeg beholder for mig selv.

Hun tager et lille Papir frem.

Her er det Eneste, jeg fik af Gustav:
En Martsviol. Den dufted frisk og fager
I Morgenduggen, da han brød mig den,
Og bly og ængstlig stammed mig sin Elskov.
Bestandig har jeg giemt den paa mit Hierte;
Nu ikke meer, før jeg er hans igien!
Tag den, min Hanna! og naar jeg er død
Om kort Tid — thi jeg lever ikke længe —
Saa list dig ene ind til din Veninde,
Og læg Violen atter paa mit Bryst.

Saa tager jeg i Evigheden med
Den Blomst fra Jorden, som var mig beskieret.

Hanna.

O, Gud! min Pige, du bedrøver mig.
Behold dog din Viol!

Ulla.

Nei, Hanna! nei!
Hvad jeg har lovt min Fader, maa jeg holde.

Giver hende Papiret.

Hanna.

Hun elsker ret af Hiertet, stakkels Pige!
Hvor det maa være sødt, at være saa
Ulykkelig! Thi bedre dog, naar galt
Skal være, varm at smægte hen af Længsel,
End kold at trives, og at kiede sig.

Fader Berg kommer med Tidselmand, som er pyntet, og følges af sin Karl Erik.

Tidselmand.

Paa denne livsalige Dag
Min Tunge for lam er og svag,
At udtrykke
Dig min Lykke,
Du Naturens — bedste Stykke!

Erik trækker ham i Kiolen, sagte.

Mesterstykke maa I sige,
Naar I beiler til en Pige.
Giv dog paa jer Gierning Agt!

Tidselmand

afsides til ham igien.

Hvad jeg sagde, har jeg sagt.
Jeg herefter dig befaler,
Mig at vare, før jeg taler.

Berg.

Hiertelig velkommen vær!
Vist min Datter faaer jer kiær.

Til Ulla.

Vær nu ikke længer tvær!

Ulla

O, min Dod! gid du var nær.

Hanna.

Hvilken Brudgom beiler her!

Tidselmand.

Hælvten Sorg og Hælvten Glæde
Kommer jeg til denne Pagt:
Kiolen af Skarlagenklæde,
Sort af Ems min Underdragt.
Som en geistlig Mand for Resten
Maa jeg være sort endeel,
Men dog ikke ganske heel,
At jeg skilles kan fra Præsten.
Geistlig, verdslig Herlighed
Er forenet: Kiærlighed.

Berg.

Hør, hans Aand har Flugten taget!
Jo, han har i Panden Been.
Hvor det flyder!

Erik sagte.

Som fra Taget
Regnen i en Rendesteen.
Sort og rød, det er jo Fanden,
Siger gamle Kiærlingflok;
Horn ham mangler kun i Panden,
Og, min Tro! dem faaer han nok.

Tidselmand.

Denne Karl, som med jeg bringer,
Er af nyttigste Natur.
Han for mig i Taarnet ringer,
Mens jeg tager mig en Luur.
Hver en Grav, jeg skulde grave,
Giør han mig med største Flid;
Jeg modtager Nytaarsgave,
Og han nøies med en Hvid.
Naar han ei i Taarnet ringer,
Er han Tiener i mit Huus.
Hiem han mig om Aftnen bringer,
Naar jeg faaet har en Ruus.
Hvide Kofte maa han bære
Med de sorte Knapper i,
At han Graverkarl kan være,
Og dog steds i Liberi.

Erik.

Sort og hvid man Døden maler,
Diævlen males sort og rød;
Vælg nu, Jomfru! hvad befaler?
Enten Diævel eller Død?

Berg.

Saa vil vi da hurtig skride
Til Trolovelsen paa Stand.
Hver nu veed, hvad Hver skal vide.
Nærm jer som en Fæstemand!
Ulla! Ringen af din Finger!
Sæt den paa din Beilers hen.

Ulla.

Grumme Fader! du mig tvinger?

Tidselmand.

Bare jeg kan passe den! —
Kom, min Sødeste! min Bedste!
Giør mig ikke længer ør,
Husk dog paa, jeg er din Næste,
At du Næsten elske bør.
Lad den Ring, min første Kone
Skienkte mig, af Guldet fiin,
Paa din hvide Finger throne,
Som i Pølsen en Rosin.

Forlegen.

Men — hvad Pokker? — Ei, for Pokker! —

Berg. Hanna. Erik.

Hvad er der i Vei, Herr Klokker?

Tidselmand.

Jeg har ingen —

Berg. Hanna. Erik.

I har ingen?

Tidselmand.

Paa min Haand jeg savner Ringen;
Jeg min Ring har hiemme glemt.

Berg.

Det er heel uangenemt.

Hanna.

O, det er slet ikke slemt.

Tidselmand.

Det har ganske mig forstemt.

Pause; derpaa siger han hurtig og befippet til Erik:

Spring hiem efter min Trolovelsesring!
Den ligger imellem de andre Ting.
Den er god at hitte,
Den er lille bitte;

Den er let at kiende,
Den er uden Ende,
Med et Hul i Midten.
See til, du kan hitt'en!

Ulla bestemt, med Kraft.

Tid nu, at jeg Modet fatter;
Raden kommen er til mig.
Fader! aldrig har din Datter
Negtet før at lyde dig;
Men kan ganske du forglemme
Billigheds og Ærens Røst,
O, da skal Naturens Stemme
Tale fra mit eget Bryst.

Berg.

Ei til Døden jeg dig driver,
Kun jeg giør dig lykkelig.
Naar du klog og ældre bliver,
Vil du ofte takke mig.

Ulla

knæler med opløftede Hænder.

O, min Engel, som i Drømme
Viste dig i blaaligt Staal!
See mit Blik i Taarer svømme,
See mig ved min Kummers Maal.
Red mig Arme, lad dig skue
Kraftig i din Morgenlue!

Døren springer op; Tordenskiold staaer i Døren i sin blaa Uniform, med draget Sværd.

Tordenskiold.

Din Redningsmand, du Arme!
Skal over dig snart sig forbarme.

Til Matroserne, som komme.

Griber ham, Gutter! griber den Hulde,
Fører dem hen, hvor føres de skulde.
Spilder ei Tiden! hurtig og flink!
Lystrer mit Vink!

Matroserne.

Følger!

Ulla.

Jeg følger — o, gierne jeg følger!

Tordenskiold og Matroserne.

Over de krusede baltiske Bølger!

Tidselmand, Berg, Erik
forskrækkede.

Sørøverflokke! Piger at rane?

Matroserne lystigt.

Ja, vi er Tyrker; det er vor Vane.
Men vi tillige henter os Degnen.

Til Ulla.

Solskinnet følger snart efter Regnen;
Engst dig kun ei!

Ulla og Hanna.

Engstes — o, nei!
Haabet jeg fatter.

Matroserne til Tidselmand.

Fort med jer ud!

Berg.

Skiller en Fader ei ved sin Datter,
Skiller en Brudgom ei ved sin Brud!

Tordenskiold.

Sminke paa gustne Kinder jeg hader:
Han er ei Brudgom, du er ei Fader.
Tordnen fordeler taagede Slud.

Chor.

Tordnen fordeler taagede Slud.
Dumhed skal ei Naturen forhaane;
Snart skinner atter Kiærligheds Maane
Klar over Skaane,
Signer en Elsker, signer hans Brud.

De gaae med Fangerne.

Sted ved Stranden, omringet af Buskr.

En Officeer med **Soldater.**

Chor.

Stille, stille, sagte her,
Bag de tætte Hasseltræer!
Naar han kommer rask forbi,
Levende ham fange vi.
O, Glæde! o, Glæde!
Lad os træde
Sagte, sagte, stille, stille!
Sikkert vi ham fange ville.
Stille!

Officeren.

Det er af yderste Vigtighed, Kammerater! Denne Tordenskiold er den bedste Ædelsteen i Kongen af Danmarks Krone, men tillige den største Vovhals i Kattegat, Øster- og Nordsøen. Endelig styrter hans Dumdristighed ham. Har man seet Mage? Med en Haandfuld Folk, med to Chalouper, at lande ved høi lys Dag paa den fiendtlige Kyst! at fange mig først en Officeer af Strandvagten, som sidder paa Bænken ved Vertshuset, læser i en Bog, og tænker paa Ingenting; saa en Knøs i Stuen, og nu her

et stakkels Pigebarn og Stedets Degn! Hvad hans Hensigter er med disse Optøier, maa Gud vide. Enten er han fuld eller gal. Men er han sluppen fra Dynekilen, saa skal han, tag mig Fanden! ikke slippe her. Og maa Steenbukken smægte sine Dage hen i et skummelt Fængsel i Kiøbenhavn, saa skal det ikke gaae Tordenskiold et Haar bedre i Stockholm.

En Soldat.

Matroserne have indskibet sig med Fangerne. Chaloupen støder fra Land. Han kommer.

Officeren.

For at gaae til den anden Jolle hist, hvor Officeren og Bondeknøsen ere under Bedækning. Baaden er os endnu ikke paa Musketskud nær. Jeg kunde gierne angrebet ham strax med sine Jyder; men jeg havde risqueret at qvæste Fruentimmeret, og han havde før ladet sig massacrere, end overgivet sig. Vi maae fange ham levende. Hans Liv er os dyrebart. Omringer ham! Der er han.

Tordenskiold kommer sorglos; Soldaterne flutte hurtigt en Kreds om ham.

Chor.

Staa! I er en fangen Mand;
Meer I ei undslippe kan.
Giv jer strax, og Vaaben stræk!

Tordenskiold forundret.

Svensker bag en Hasselhæk?

Drager Sværdet med den ene, og river en Pistol af Bæltet med den anden Haand.

Officeren.

Stræk jert Vaaben! I er Fange.

Tordenskiold.

Jeg er Een, og I er Mange;

Men jeg har Pistoler med,
Og mit Sværd paa rette Sted.

Officeren.

Høit I kun kan dræbe Tre,
Lad saa skee, hvad der maa skee.

Commanderer.

Ton — færdig — an!

Chor med sigtende Rifler.

Stræk! I er en fangen Mand.

Tordenskiold

betænker sig lidt; derpaa kaster han Pistolerne paa Jorden.

Vel! jeg er en fangen Mand.

Officeren.

Eders Kaarde! Spar jert Mod!

Tordenskiold

med en Haandbevægelse, som om han frygtede Bosserne.

Byd dem først: Gevær ved Fod!

Officeren commanderer: Ved Foden!

Tordenskiold

skotter til Stranden, derpaa betragter han sin Kaarde.

Tunge Skiebne! Gode Staal!
Brøster du saa nær dit Maal?
Tro i Alvor, falsk i Spøg,
Lykke! — svandt du hen i Røg?

Officeren.

Lykken er bedragelig,
Kort ved den man fryder sig.

Tordenskiold med Ild og Selvfølelse.

Veed I og, hvad dette Sværd
Mellem Konger vel er værd?

Officeren foragtelig.

Mindre nu, end dette her.

Tordenskiold.

Det har lynt i Sværdeklang.

Officeren.

Nu det synger Svanesang.
Stræk! I giør mig Tiden lang.

Tordenskiold.

Vel!

Han lader, som han vil række ham Sværdet, men hugger ham i det samme over Haanden, og siger:

Men ikke denne Gang!

Han støder to Soldater overende, løber til Stranden, tager sin Kaarde i Munden, og springer i Vandet. Der fyres efter ham.

Chor.

Traf det? — Nei! — Dog jo! Hvad Andet?
See — han synker alt i Vandet. —
Nei! han atter op sig reiser,
Panden over Bølgen kneiser.
Ha, fordomt! han naaer til Baaden.
Atter slipper han af Baaden.
Hør, man raaber!

Hurraraab fra de danske Chalouper.

Officeren.

Dorske Taaber!
Staaer og maaber.
Han som Kegler jer omstøder;
Jeg kun bløder.

Chor.

Glæden ham fra Baaden møder;
Atter slap han, kiæk og bold.
Ha, forvovne Tordenskiold!

Tredie Handling.

Frederiksberg Hauge.

Affides Gang med høie Hækker og enkelte brogede Lamper, som udbrede sparsomt Skin.

Tordenskiold. **Den fornuftige Hofmand** fra forste Handling.

Hofmanden.

Ja, Tordenskiold! i Morges havde jeg
Det Held, ei at mishage jer; hvem veed,
Om ei maaskee i Aften jeg mishager
Meer, end min Broder.

Tordenskiold.

Det er plat umuligt.

Hofmanden.

Nu, det vil vise sig. I elsker Kiækhed
Og Dristighed; det er min hele Trøst.
Saa vil I ogsaa taale dette Væsen
Hos Andre, og tilgive det hos mig.
I studser? Troer I det maaskee umuligt,
En Hofmand dristig være kan og kiæk?
I mener vel, at slige Planter groe
Paa Klippen kun, i den affides Dal,

Og snoe sig ei, som Vedbend eller Smiger,
Om gyldne Dørpost i en Kongeborg?

Tordenskiold.

Jeg hørte eder gierne tale, Herre!
Saa smukt og sindrigt i en Time til mig.
Tro mig, jeg har Ærbødighed for Aand,
Saavel som for Bravour og Tapperhed.
Jeg føler, hvad jeg kan, og ikke kan;
Saa tag til Takke med min raa Natur.

Hofmanden.

Ven! en saa klar og sielden Diamant
Ved Slibningen kun taber i sin Storhed.
Vær som I er, saa er I allerbedst.

Tordenskiold.

Men I har pirret min Nysgierrighed.

Hofmanden.

Et Ord først: Ikke sandt, den lille Lystfart,
Som I har giort til Sverrig efter Bytte,
Den foretog I for at more Kongen?

Tordenskiold.

Hvad Andet?

Hofmanden.

Altsaa: hvis der var en Maade,
Hvorpaa han mor'des meer, end paa en anden,
Saa foretrak I den?

Tordenskiold.

Naturligviis.

Hofmanden.

Nu er jer Mening, pludselig i Aften
At overraske Kongen med de Svenske,
Uforberedt at stille dem for ham,

At han kan spørge hver af Stænderne,
Hvad dem om Krigen tykkes. Ikke sandt?

Tordenskiold.

Jo, ganske rigtig.

Hofmanden.

Men den Leg er kort,
Et Dieblik, som Smagen af Liqueur
I lille Glas, vel stærk, men hurtig nydt.
Med Vand maa Spøgen sagtens ikke spædes;
Men hvis jeg byttet har Liqueuren om
Med en Bouteille god Champagneviin,
Som langsomt man i lange Glas kan nyde,
Og som dog ikke bruser mindre lystigt —
Siig, har I derimod?

Tordenskiold.

Forklar mig Sagen!

Hofmanden.

Jeg ordner denne Fest i Aften her.
I veed, at Kongen ynder Maskerader;
Og mens vi Andre kildre Phantasien
Med os til Fyrster, Guder at forvandle,
Det morer Frederik at være Borger,
Matros og Bonde, for at nyde saa
Den Ligefremhed og Utvungenhed,
Der sielden finder Sted i Borgen, hvor
Naturen satte Vuggen og hans Throne.

Tordenskiold.

Fortræfligt! Ja, ved Gud, just dette Væsen:
Det klare, redelige Alvorsblik,
Og den uskrømtede Deeltagelse
For Høi og Lav, for hver en Borgers Skiebne,
Der straaler af hans store lysblaa Die,

Har allerførst indtaget mig for Fredrik,
Og giort mig det til Lyst at døe for ham.

Hofmanden.

Saa vil I ogsaa gierne offre ham
En kiæk og selsom Overraskelse.
Tilgiv, at jeg har sveget eders Tillid;
Han veed alt hele dette Eventyr.
Jeg har fortalt ham Alt.

Tordenskiold misfornoiet.

Det giør mig ondt.

Hofmanden smilende.

Den, som opoffre vil sit Liv —

Tordenskiold gnaven.

Sit Liv,
Det er en anden Sag; men ei sin Spas.

Hofmanden.

Jer Spas skal ikke blive mindre derfor.
Det træffer sig saa heldigt, underligt,
At nogle Masker, her just er i Aften,
Kan artigt bruges som Sindbilleder,
Til ret at stramme, ret at løse Knuden
Imellem de Forelskte. Gustav, Ulla
Gaae nær ved os i to afsides Gange.
Den Ene aner ei den Andens Nærhed.

Tordenskiold.

Det har jeg selv besørget, da de kom
Adskilt i tvende Baade.

Hofmanden.

Ganske rigtig!
Jeg bygger paa den Grundsteen, I har lagt.
Naar nu veemodigt her de gaae i Tanker,
Da møde dem Erindringen og Haabet;

Letsind og Leiligheden drille dem,
Og endelig forener dem Cupido.
Til Degnen har vi faaet os en Havmand,
Som skal bevise ham sin Existents,
Og true ham med Tabet af hans egen.

Tordenskiold.

Fortræfligt!

Hofmanden.

Endnu Et: Den Skiønnes Fader,
Fortvivlet over Ullas Tab, er kommen
Til Danmark paa en Baad med Broderdattren.
Han leder nu fortvivlet om sit Barn,
Men maa dog ogsaa ængstes lidt, før man
Tilgiver ham hans latterlige Strenghed.

Tordenskiold.

Vel overlagt!

Hofmanden.

Saa er I nu tilfreds?

Tordenskiold.

Fuldkommen.

Hofmanden.

Og vil være hemmelig
Tilskuer ved vort Mummespil?

Tordenskiold.

Ret gierne.

Hofmanden.

Men see, det maatte Kongen ogsaa være.
Han maatte først tillade det. Jeg traf ham
Betimeligt og i det bedste Lune
Just for en Time siden, mens I klædte
Jer om. „Det havde været Synd og Skam,
Ei at betiene sig af Leiligheden;

Umuligt var det, først paa Maae og Faae
At søge — Commandeuren — for at spørge,
Om han tillod at nytte Dieblikket."

Tordenskiold

truer ham smilende med Fingren.

I er en Skielm.

Hofmanden.

Saa lad os gaae tilside!
Hans Majestæt er nær. Comødien
Begynder alt. Hist kommer Elskeren.
I Busken skiules mine Spillemænd,
Der understøtte skal vort Melodrama.

De gaae.

Musik; derpaa kommer

Gustav.

Nu ligegyldigt, hvor jeg gaaer og drømmer,
Om her i Siælland, eller hist i Skaane;
Hvorhen jeg seer, mit Blik i Taare svømmer,
Og overalt mig følger blegen Maane,
Kun for med kolde Glands min Ild at haane.

Mit Haab forsvundet er. Hun elsker ikke;
Det smigred hende blot min Siæl at vinde,
At, som en Fugl i tynde Silkestrikke,
Hun snart mig kunde slippe, snart mig binde.
Nei! aldrig var hun ret min Elskerinde.

Jeg var for øm. Den, som at elskes agter,
Maa lade ligegyldig, uden Bønner.
Hvad vist man har, det ei man eftertragter;
Forfængelighed ei paa Hiertet skiønner;
Man skienker heller bort, end man belønner.

See Vaaren selv, med Roser og Kiærminder!
Hvi elskes den hvert Aar med samme Hede?
Fordi den giør et kort Besøg, og svinder.
Knap kommen, taer den Afsked allerede;
Blev den bestandig, vilde den kun kiede.

Musik.

Erindring kommer.

Jeg kommer mild og venlig til din Lindring,
Og hvor jeg smiler, man mig elske pleier.
Mit Navn er smukt, jeg kalder mig Erindring;
Thi er jeg prydet med Forgietmigeier.
Mit Tryllespeil Nærværelsen opveier.

Holder det for ham.

Sku i mit Speil, og kald dig sødt tilbage
De mange lykkelige Dieblikke,
De dunkle Aftner og de lyse Dage,
Naar Ild du hented af din Ullas Blikke,
Og Suk og Længsel, naar hun var der ikke.

Gustav.

Gud! hvad betyde disse Tryllerier?
Omgiven trindt af Lamper og af Hækker,
Jeg hører hisset sagte Melodier,
Som dybe Følelser i Siælen vækker.

Erindring.

Følg den, som dig sin Haand i Nøden rækker!

De gaae.

Musik.

Ulla kommer.

Hvad skal jeg her? hvad har man vel i Sinde?
Den stakkels Ulla deler ingen Glæde.
Den, som hun elsker, kan hun dog ei finde.

O, turde jeg bestandig ene træde,
Blot for at mindes ham — og for at græde!

Jeg bort ham jog med Sørhed og med Vrede.
Hvor kan man være haard mod den, man ynder?
Vild styrter han nu hen i Kampens Hede;
Krigsluren snart hans sidste Dag forkynder.
Jeg græder, før min rette Sorg begynder.

Musik.

Haabet kommer.

I Aften taales her ei Sørgetanker,
Jeg fierner Veemod med min muntre Tone.
At jeg er Haabet, seer du paa mit Anker,
Min grønne Dragt, min friske Bladekrone.
Trøst dig! En Mø kan hurtig vorde Kone.

Ulla.

Hvor skal den Ædelsteen jeg atter tage,
Som, tabt for evig, ægte først paaskiønnes?

Haabet.

Hvis den var funden? Man bør ei forsage.
Følg mig!

Ulla.

Hvorhen?

Haabet.

Did, hvor mit Tempel grønnes,
Hvor Sorgen trøstes, Kiærlighed belønnes.

De gaae.

Musiken gaaer over til det Burleske.

Tidselmand kommer.

Saalænge Verden stod, har ingen Anden
Oplevet slige Eventyr, for Pokker!
Af Bonde-, Geistlighed-, Soldaterstanden,

End hvad er hændt i Dag mig arme Klokker.
Mit Mod begynder stærkt at gaae paa Sokker.

Først rig og lykkelig i Lænestolen;
Hvi blev jeg ikke der, jeg gamle Taabe?
Saa, pudret og galant i Brudgomskiolen,
En deilig Piges Haand jeg turde haabe.
Men troløs vender Lykken om sin Kaabe.

Den Ruus, mig Glæden gav, med Vinen blandet,
Forsvandt, da jeg blev dreven af mit Eden.
Saa fik jeg mig en dobbelt Ruus paa Vandet
Af Conjacsflasken og af Svimmelheden.
Nu har jeg sovet — men jeg troer ei Freden.

Basuntoner.

En Havmand kommer.

Naa, est du der?

Tisselmand angst.

En Mand med Fiskehale?
Gud bedre mig! af Angest jeg maa blegne.

Høit, i en affecteert ligegyldig Tone.

Med hvem har jeg den Ære her at tale?

Havmand.

Jeg er en Havmand.

Tidselmand.

Saa?

Havmand rolig.

Som æder Degne.

Tidselmand sagte, skiælvende.

Gid her en Anden var paa mine Vegne!

Havmand truende.

Om min Tilværelse du tvivle vover,
Og for en jordisk Mø du mig tør spotte?

Tidselmand sagte.

Jeg er lidt bange, men det gaaer nok over.

Havmand.

Følg mig, Forræder! i krystalne Grotte;
Din fede Krop mig kosteligt skal gotte.

Han vil gribe ham, Tidselmand falder paa Knæe med foldede Hænder

Lystige Toner.

Bacchus kommer.

Utyske! vover du min Ven at true,
Min Dyrker, som med fromt og stille Væsen
Tilbeder mig, og med min Guddomslue
Sig daglig smykker Pande, Kind og Næsen?
Bi! jeg skal lære dig at være kræsen.

Uhyret flygter.

Tidselmand staaer op.

Jeg aander let igien. Den Ven jeg kiender;
Paa Viinhuusskilter jeg ham ofte skuer.
En Flaske Viin og Glas han har i Hænder,
I sine Lokker tunge røde Druer.
Han vil mig vel; for ham jeg ikke gruer.

Bacchus

skienker et Glas for Tidselmand; han drikker.

Nei, frygt kun ei! Jeg lover, at han ikke
Dig æde skal uhyreslangebugtig.
Ihiel du skal dig efter Ønske drikke,
Og altsaa vil din Død dog blive fugtig.
Følg mig, men før dig hovisk op og tugtig!

Tidselmand.

O, Bacchus! lad mig Naade for dig finde,
Forlad mig ei, og lyv ei under Masken.
Ei tiere mig bevæge skal en Qvinde,

Ei længer Gnisten ulmer nu i Asken;
Jeg svigter Elskov, og slaaer mig til Flasken.

Han folger Bacchus under muntre Toner, som gaae over i det Tungsindige og Sorgelige.

Fader Berg kommer.

Skal Faderkiærlighed see slig Elende?
I tyve Aar hun var min bedste Tanke,
Hver Aften bad jeg fromt til Gud for hende;
Da kom en fiendtlig Kiøl med lumske Planke,
Nu maa af Angst mit gamle Hierte banke.

Jeg vilde sikkre dig din Fremtid, Pige!
Nu for din Fremtid kun min Taare rinder.
Hvor er min Datter? Hvo kan mig det sige?
Det er en deilig Mø med Rosenkinder,
Som fyldig Lokken om sin Tinding vinder.

Og Ømhed straaler af det lyse Die,
Og som en Nattergal hun har en Stemme.
Om smekkre Liv er snørt den skaanske Trøie;
Hvo hende seer, kan aldrig hende glemme.
Kun, hvor hun er, er hendes Fader hiemme.

Musiken bliver truende.

En Vildmand
med Lænker i den ene, Kolle i den anden Haand.

Du vil indbilde mig, at du forlænges?
Til fiendtligt Land paa lumske Baad sig liste,
Det giør en Speider kun, og han skal hænges.
Saa viid, at denne Aften er din sidste,
I Morgen aarle maa dit Die briste.

Jeg er den Gud, som du har dyrket saare:
Ubøielige Strenghed man mig nævner.
Urørt af Ord, og smeltet ei af Taare,
Jeg kommer frem af Mulmet som en Hevner.
Kun denne Nat jeg end til Bod dig levner.

Berg.

I Fald du ei min Datter mig kan give,
Saa tag mit Liv! Jeg vil det gierne lade.
Hvi skal det visne Træ tilbage blive,
Naar det har evig mistet sine Blade?
Nei, dræb mig kun! Jeg vil dig ikke hade.

Smeltende Toner.

Barmhiertigheden kommer.

I hvide Liin, med Sølverkors i Armen,
Jeg kommer. Hvor jeg træder, spirer Freden.
Et følsomt Hierte banker mig i Barmen,
Og derfor nævnes jeg Barmhiertigheden.
Fly, Strenghed! fly med Kollen og med Kieden.

Vildmanden gaaer.

Du meente det ei ondt, du stakkels Fader!
Endskiøndt din Voldsomhed jeg ikke fatter.
Din blinde Heftighed jeg dig forlader.
Saa følg mig! Du skal nyde Glæden atter,
Jeg bringer dig, du Arme! til din Datter.

De gaae.

Hanna kommer.

Hvor er hun? Ak, hvor længe skal jeg miste
Den Kiære, der er revet fra mit Hierte?
Som Ambra slynger sig i Rosens Qviste,
Og dufter op mod Maanens Sølverkerte,
Saa deelte jeg med Ulla Fryd og Smerte.

Harpetoner.

Venskab træder ind.

Blaa Venskab med de hvide Roser kommer,
Og bringer din Veninde dig i Møde.
Jeg frygter, Hanna! du til næste Sommer
Vil glemme hviden Rose for den røde,
Naar høit af Elskov dine Kinder gløde.

De gaae.

Tordenskiold kommer.

Den Spøg er sindrig, kommer heel uventet.
Hvor er nu Elskeren med samt sin Pige?

Trompeter.

En Helt

træder frem i rustent Harnisk, med Skiæg og Stridsøxe.

Til rette Tid skal Begge vorde hentet.
Stands, Peder Wessel! hør! En Helt i Krige
Ei Fremmed er i Phantasiens Rige.

Tordenskiold munter.

Hvad? skal jeg spille med?

Helten alvorlig.

Ja, tappre Broder!
Din Skueplads er ellers stor, her liden.

Tordenskiold.

Hvo est du, ædle Skygge? Jeg formoder,
En gammel Kæmpe, sendt fra Heltetiden?

Helten.

Søhane, flink som du, og kiæk i Striden.

Det Stærke, veed du, holder af det Stærke.
Du læse kan om mig i gamle Skrifter.
Hvis Havets blanke Flader havde Mærke,
Da saaest du Tegn i dybe Skaar og Rifter
Af Bue Digres vældige Bedrifter.

Min Glavind har til Danmarks Ære hvinet.
Men Tidens Vildskab stækked mine Vinger;
Med Armestumper omkring Pengeskrinet
Tilsidst sig drukned Snekkernes Betvinger.
Af dette Guld hans Aand en Plade bringer.

Og i dens klare Grund er forestillet
Den Mand, som med dit Mod du har forlystet;
Det er din gode Konning Fredriks Billed.
Han hædrer den, som ham i Faren trøsted;
Ved mig han fæster Tegnet dig paa Brystet.

Han fæster ham en Guldmedaille i blaat Baand paa Barmen.

Og nu jeg atter i mit Mulm forsvinder.
See paa mig, du, som kiæk har Fienden avet!
Veedst du, hvorfor min Manddoms Taare rinder?
Fordi jeg seer: den Magt, som blev begravet
Ved Hiøringsvaag, steg frem igien af Havet.

Gaaer.

Tordenskiold.

Hvor sært sig blander dog bag Hækkemuren
Indbildningen med Virkeligt i Aften!

Hofmanden kommer.

Det giør den steds, hvor Daaden og Naturen
Oplive Følelsen og Siælekraften,
Som Skiønhed Elskov, Glæde Druesaften.

Forer ham tilside igien.

Floiter og Triangler.

Letsind, en Pige i guult Strikketoi med sort Maske og store brogede Sommerfuglevinger, bringer **Ulla** i Domino med Halvmaske. **Leilighed**, en Yngling med sorte Flaggermuusvinger, i en Florkiortel med Guldflitter, bringer **Gustav**, ligeledes maskeret, fra den anden Side.

Letsind til Ulla.

Letsindighedens Sommerfugl betvinger
Din Sorg. Lad ei mit Hoved dig forskrække;
Det hæsligt er og sort. See mine Vinger
Med Guld, Azur og røde Purpurdække.
Flyv sorgesløs med mig fra Busk til Hække!

Leilighed til Gustav.

Den gyldne Leilighed sin Yndling hitter,
Jeg hielper Helten, Elskeren — og Tyve.
Mit Legem er besaaet med rige Flitter;
Ei ganske ægte — jeg vil ikke lyve.
Som Flaggermuus i Mørke kan jeg flyve.

Letsind og Leilighed.

Sørg ei længer,
Suk ei meer!
Daaren kun til Trøsten trænger;
Svandt en Fryd, saa er der fleer.

Gustav og Ulla,
uden endnu at kiende hinanden.

Aldrig kan min Siæl forglemme
Den, som dette Hierte vandt.
Mig kun lyder Sorgens Stemme,
Min Lyksalighed forsvandt.

Letsind afsides til Ulla.

See den smukke Mand derhenne;
Ænds ei længer Gustavs Harm!
Flygter hiin, saa dvæler denne,
Aabner henrykt dig sin Arm.

Leilighed afsides til Gustav.

O, en yndig, smekker Pige!
Hvilken Vext, og Fod, og Bryst!

Seer du hende, vil du sige:
Her er Livets bedste Lyst.

Gustav og Ulla hver paa sin Side.

Jeg har seet, hvad dybt sig præger
I min Barm og i min Aand;
Billedet, som mig bevæger,
Sletter ud kun Dødens Haand.

Letsind og Leilighed.

Ja, saa maa man vinke
Cupido paa Stand,
For ei at forsinke
Den Mø og den Mand.
Lad, Amor! dig skue
Med truende Smiil,
Med synlige Bue,
Usynlige Piil.
Du skyder jo ikke
Med Træ og med Staal;
Med funklende Blikke
Du træffer dit Maal.
Kom, lille Forræder!
Bevingede! smelt
Til salige Glæder
Vor Mø og vor Helt.

Amor kommer med sin Bue.

Hvem skal jeg træffe? hvem skal jeg skyde?

Letsind og Leilighed.

Disse halsstarrige, drømmende To;
Aftørre Taarer, som trøstløse flyde,
Skienke dem Hiertets urolige Ro.

Amor.

Intet er lettere. Blik paa min Bue!
Pilen, som Lysstraalen, ei kan I skue;
Men I skal føle den,
Intet skal køle den.
Blødende Bryst!
Sød er din Lyst.

Han skyder. De Andre tage Maskerne af Gustav og Ulla; de Elskende opdage hinanden, og flyve i hinandens Arme.

Begge.

O, Salighed! o, snare Glædeslyn!
Troer jeg mit Øie? skuffer mig mit Syn?
Min Gustav! — Ulla! — Gud har hørt, jeg bad!
Nu skiller Døden os kun ad.

Amor.

Saa har jeg, uden selv at vide det,
Da været tro? Ha ha, nu maa jeg lee.

Alle Maskerne, undtagen Bue hiin Digre, komme tilbage med Fader Berg, Hanna og Tidselmann.

En Officeer af Garden
med Vagt.

Plads for den kongelige Garde her!
De svenske Fanger alle, Mænd og Qvinder,
Skal ufortøvet med Bedækning bringes
Igiennem Haugen til Hans Majestæt.

De Svenske.

Hvordan? de os med Vagten hente?
Saa truselsfuldt? Siig, hvo det veed —
Hvad er bestemt? hvad kan vi vente
Af Danmarks Drot?

De Danske.

Retfærdighed.

Fangerne fores bort.

Skuepladsen som i forste Handling. Haven er illumineret. Vrimmel af Masker, Søfolk og Hollændere. Dands.

Chor af Maskerne.

Fredeligt flokkes vi her med hinanden,
Skilt ei af Landene, Sproget og Standen.
Liigheden herskér, skiøndt Ingen er lige;
Olding og Yngling og Hustru og Pige
Enes i Dands og med Sang.
Fyrsten er Borger, og Bonden har Aner,
Ven Catholiken er med Lutheraner.
Præsten er munter, Pedanten er kiærlig,
Herren er ydmyg, og Narren er herlig.
Alt gaaer i broderlig, søsterlig Gang.

Dands og Chor af Matroserne.

Nu et Svingom med de Piger paa Landet!
Ikke man altid kan vugges paa Vandet,
Altid ei kæmpe mod trodsige Fiender.
Venlige Sømænd har blide Veninder;
Qvindernes Favn
Er for Matrosen den herligste Havn.

Hollænderne.

En Dands paa gammel Hollandsk ret
Begynde vi blandt Andet.
Kong Christierns Viv Elisabeth
Drog os herind i Landet.
Vi planted Kaal og Selleri,
Persille, Gulerødder;

Nu skal I see, at ogsaa vi
Kan bruge vore Fødder.
Snart vorde vi vel her fortrængt,
Og maae til Den vandre:
Amagerland modtager os
Da venligt blandt de Andre.
Nu straaler Borgen stout og ny,
Den Kongens Navn har faaet;
Men glemmer ei: Hollænderby
Før Fredriksberg har staaet!

En Herre blandt Maskerne.

Der kommer Tordenskiold, klædt som Matros.
Istemmer Choret nu til Heltens Ære!

Til en smuk Pige.

Og tag I Masken af, min Deilige!
Mens I ham rækker denne Laurbærkrands.

Tordenskiold kommer.

Herren gaaer ham i Mode.

I er forraadt, min Herre! skiøndt forklædt.
Man kiender jer alt her. Tag Masken af!
De Danske længes efter eders Ansigt.

Tordenskiold.

Forklædt? Der taer I feil. Jeg kommer som
En ærlig dansk Matros, det er jeg ogsaa.
Men jeg har aldrig Fienden skiult mit Ansigt,
Og mindre vil jeg skiule det for Venner.

Tager Masken af.

Chor.

Lystig nu Alle! glade til Dandsen!
Seiren er vunden, rækker ham Krandsen!
Helten har kæmpet, Folket sig glæder;
Evig ham straaler udødelig Hæder.

Tordenskiolds Id
Lyser som Stierne for seneste Tid.

Imidlertid har den Skionne rakt ham Krandsen.

Tordenskiold

kysser hendes Haand og Pande, derpaa træder han frem, og siger stærkt bevæget:

O, Gud! hvo gav ei Liv og Blod
For sligt et Dieblik at nyde?
O, maatte sidste Gang det fra mit Hierte flyde
For eder, som saa høit belønner her mit Mod.
Hvor stort at æres, elskes af sit Folk!
Ja, ædle Danske! eder viet være
Mit Liv, min Død, min Stræben og min Ære.
Jeg kan ei tale — Taaren er min Tolk.

Garden kommer med Fangerne, hvoriblandt ogsaa den svenske Officeer.

En Maske træder frem af Mængden, og blotter sit Ansigt; en Tilstedeværende rækker ham hans Hat, som han sætter paa. Det er Kongen.

Kongen venlig.

Min kiære Tordenskiold! jeg var tilstede,
Formummet med; og hørte mine Børn
Den Vise siunge, man har digtet til dig.
Jeg vidste nok, at hvis man havde kiendt mig,
Da var jeg gaaet Glip af denne Fryd,
Du af din Tak.

Folket.

Hans Majestæt — vor Konge!

Chor.

Leve vor Konge, Fredrik den Fierde!
Kun for slig Stamme hegner sligt Gierde.
Danemarks Sværde,

Danemarks Hierter evig skal flamme,
Oldenborgs Stamme
Trofast beskytte.
Høit lyde Raabet fra Borg og fra Hytte:
Leve vor Konge!

Kongen.

Tak, mine Venner! — Men da nu dog Alle
Er glade her og let om Hiertet, maae
De stakkels Skaaninger ei heller ængstes.

Smilende.

Vor gode Tordenskiold! vel punktligt har du
I Dag opfyldt din Konges Ønske.

Tordenskiold.

Sire!
Mit Hierte var for fuldt. Tilgiv i Naade
Den lykkelige Sømands Overmod!
I ønskte selv at see en Officeer,
En Bonde, Præst af Stænderne fra Sverrig.
Her er de alle; kun i Skyndingen
Var det umuligt mig at skaffe Præsten,
Og maatte tae til Takke med en Degn.

Kongen.

En venlig Skiebne føier det saa viist,
At denne Spøg kan bære Alvorsfrugt.
Jeg skienker dig en Sum, min gode Gustav!
Til atter at opbygge dig en Gaard
For den, der brændte for dig. Mark og Eng,
Bohave, samt Besætning, Koer og Faar
Skal heller ikke mangle. Jeg formoder,
At Fader Berg har altsaa Intet mod,
Den smukke Ulla skienker dig sin Haand.

Berg.

O, Eders Majestæt! I taler med
En Viisdom, med en Kraft, som — Gud i Himlen!
I dyb — dyb Underdanighed —

Kongen.

Vel, vel!

Ulla sagte til Gustav.

O, Gustav! seer du nu, min Drøm var sand,
Og at den blaa Cherub har reddet os?

Gustav og Ulla til Tordenskiold.

Vor Skytsaand!

Tordenskiold afsides til dem.

Takker Kongen!

Ulla.

Tør vi det?

Tordenskiold.

Han kyser aldrig smukke Piger bort.

De nærme sig frygtsomt Kongen, og ville kysse hans Klæder.

Kongen rækker dem venligt Hænderne.

I vakkre unge Folk!

Med Agtelse til den svenske Officeer.

Skiøndt Officeer,
Har I jer Frihed, uden Løsepenge,
Og Reisepenge til.

Tordenskiold.

Men vil I tiene
Den danske Fane —

Officeren.

Commandeuren giør
Kun dette Spørgsmaal for at prøve mig.
Hvor slige Helte skierme Fædrelandet,
Der trænges ei til Overløbere.

Jeg er min Konges Mand. Men aldrig kan
Jeg stride meer mod Danmarks fierde Fredrik;
Thi dette Ædelmod har smeltet mig,
Som Viggo smeltedes i fordums Dage
Af Leirekongen Hrolf.

Kongen smilende.

Selv Tidselmand
Skal ei bedrøvet sendes over Sundet,
Og i sin Kielder vil den glade Degn
Et Oxehoved meer end ellers finde.

Tordenskiold

lægger sin Haand paa hans Skulder.

Naar første Gang han stiger selv derned.

Tidselmand med dybe Buk.

O, Eders Majestæt! Stormægtigste!
I hvert et Amen, som herefter lyder
Fra disse Læber, skal Velsignelsen —

Kongen.

Det var for meget. Men nu nok om dette;
Nu til vor Lystighed og Folkefest!

Han gaaer.

Dands. Midlertid synge alle øvrige Tilstedeværende følgende

Folkesang.

Hurra for gamle, for frugtbare Dan,
Hurra for elskede Fædreneland!
Evig det blomstre som Have!
Hurra for Kæmper med Oldtidens Mod!
Roserne blusse med Ungdommens Blod
Atter af Hedenolds Grave.
Stedse, som deiligste Mø,
Blomstre hver Ø
Frisk i sin Sø!

Saa længe som Jylland for Nordhavet staaer,
Danemark aldrig forgaaer.

Leve vor Konge, den ærlige Drot!
Freidig han herske paa Fædreneslot,
Intet hans Rolighed true;
Fromt, som en Fader blandt Børnene, kiær,
Sidde han mellem os Danske nu her,
Naaet ei af Tvedragtens Lue!
Daglig opfylde hans Siæl
Ret kun og Skiel,
Danemarks Vel!
Saa længe de Snekker ved Øresund gaae,
Dankonnings Vælde bestaae!

Leve de Qvinder og Piger i Havn!
Leve hver Dansk, der giøre Ære sit Navn!
Aldrig hans Daad skal forglemmes.
Krigeren stride for salige Fred,
Borgeren virke Vindskibelighed,
Lærdom og Kunsterne fremmes!
Tvedragtens Taage skal flye,
Morgenens Gry
Straale paa ny.
Saa længe de Bølger i Bælterne slaae,
Danemarks Rige bestaae!

Flugten af Klosteret.

Et Syngespil.

Digtet til Mozarts Musik

i Cosi fan tutte.

Personerne.

Priorinden i Klosteret Sanct Agathe.
Laura, Underpriorinde.
Rosaura, Nonne.
Cæcilia, Novice.
Oberst Freiberg, hendes Fader.
Bergdorf, **Wiedenhof**, } Husar-Officerer.
Lademann, **Litzberg**, } Kunstnere.
Habakuk, deres Dreng.
En Portnerske.
En Tiener.
En anden Dreng.

Første Act.

Aden for et Kloster.

Litzberg. Lademann.

(Cosi fan tutte, Pag. 29.)

Begge.

Os Amor tilsmiler,
Nu smiler os Vaaren,
Og Sukket og Taaren
Med Skyen bortiler;
Ei Hiertet nu kiender
Til Sorg eller Savn.
Nu Rosen, den røde,
Os dufter i Møde;
I Purpuret brænder
Kun Kiærligheds Navn.

Litzberg.

Troer jeg mine egne Dine?

Lademann.

Er det en sød Drøm? O, nei! Aldrig engang i Drømme har jeg endnu været saa lykkelig.

Litzberg.

Med mine fyrgetyve Aar, mine Koparr, mit butte Væsen; uden alle disse Smaakneb, hvormed Petitmaitrene

fange Fruentimmerhierter; efter at være tagen flere Gange ved Næsen af egenkiærlige, kolde Coquetter — vinder jeg pludselig den store Lod i Amors Lotterie.

Lademann.

Og jeg, med min Undseelighed, min Uerfarenhed, min Mangel af Mod til at vove det mindste i Fruentimmerselskab! O, Herr Litzberg! og hvor deilig er min Orgelspillerinde. Og hun hedder Cæcilia, ligesom den Hellige.

Litzberg.

Ja, hun kan være god nok for saadan en smægtende Musicus. Jeg er en Bygmester, mit Rige er meer af denne Verden. Jeg lider bedre min raske, fyrige Brunette, hvis Munterhed selv Klosteret ei i tre Aar har kunnet dæmpe.

Lademann.

Hvad det dog var et herligt Indfald, saaledes at drage omkring sammen, for at reparere gamle Kirker, Klostere og Orgeler! Det har skaffet os en morsom Reise, uden Bekostning; og nu kroner Lykken os med det Bedste tilsidst. O, læs Brevet endnu engang! Man kan ikke høre det for tidt.

Litzberg læser:

Er vel en Fugl til Buret skabt?
Vil fra Naturen man os udelukke?
Har Pigen alt sin Glæde tabt?
Maa hun sit Ungdomsliv hensukke?
Ak, Gud! til Graven fra vor Vugge
Er Veien kun saa kort at gaae;
Snart maae sig Haugens Blomster bukke
Paa visne Straae.

O, redder os, I Venner to!
I Fængselet vi Arme stønne.

En ægte Kunstner elsker jo
Varmt, med Naturen, alt det Skiønne.
Slip atter Fuglen i det Grønne,
Fra mørke Vraa til lyse Vang!
Da skal den eders Mod belønne
Med kiærlig Sang.

Lademann seer i Papiret.

Der har først staaet „Elskovssang"; det er slettet ud, og der er sat „kiærlig" i Stedet.

Litzberg.

Efterskriften i Prosa er mere værd, end hele Poesien: „De Kiække, som redde os, nyde vor Haand og vort Hierte til Belønning".

Lademann.

Det er Deres Veninde, Rosaura, som har skrevet dette Brev.

Litzberg.

Den Anden har underskrevet.

Lademann.

Denne Lykke kommer saa selsom uventet, at min Frygt opsøger Tvivl hvert Dieblik, for at ængste mit Hierte.

Litzberg.

Saa lad nu smukt din Frygt og dit Hierte slutte Fred. Tingen er jo ikke saa forunderlig. To unge, smukke Piger ere mod deres Villie spærrede i Kloster, og love et Par ærlige Knøse deres Haand til Belønning for deres Befrielse. At Cæcilia har forelsket sig i dig, er i sin Orden; du er jo netop saadan en sød Maanskin-Adonis, som Damerne ønske. Jeg har ikke faaet Andet af Maanen, end Koparrene i Ansigtet. Men den raske, lystige Rosaura vil vel heller have en skikkelig diærv, ærlig Mand, end slet ingen. Og

er hun først min Kone, skal jeg nok tvinge hende til at holde af mig.

Lademann.

Men hvem kommer der?

Litzberg.

Et Par Fremmede. Lad os gaae tilside saalænge.

Bergdorf og Wiedenhof komme indhyllede i Kapper, snige sig langs med Kirkemuren, og see sig frygtsomme om. Naar de ere alene, tage de Guitarrer frem, og synge følgende Serenade.

Begge.

(Cosi fan tutte, Pag. 129.)

Sagte Aftenvinde! bringer,
Bringer mine Suk og Klager
Paa de lette Alfevinger
Til den elskte Dødes Seng!
I, som hørte mange Gange
Mine muntre Glædessange!
Tolker nu den Sorg, som klinger
Fra den brustne Harpestræng!

Litzberg og Lademann istemme affides.

Tolker nu den Tak, som klinger
Fra min Glædes Harpestræng!

Bergdorf.

Hvis Munterhed sig blander i vor Klage?

Wiedenhof.

Hvo kalder Frydserindringen tilbage?

Litzberg.

Med Forlov, mine Herrer! hvem have vi den Ære at tale med?

Wiedenhof.

Ulykkelige.

Bergdorf.
Frydberøvede.

Wiedenhof.
Udpiinte Hierter.

Bergdorf.
Blomster uden Vaar.

Wiedenhof.
Og Vaar foruden Blomster.

Bergdorf.
Ynglinger
Med Oldingshaab.

Wiedenhof.
I Havn forliste Vrag
Med sønderrevne Seil og brustent Anker.

Litzberg lunefuld.
Men, som det lader, dog med gode Planker.

Bergdorf.
Hvis Halvedeel gaaer her som Gienfærd kun,
Imens den anden Halvedeel i Graven
Er lykkelig, fordi den savner ei.

Litzberg.
Er det tilladt at vide, mine høistærede Herrer —

Bergdorf.
Tal, Wiedenhof!

Wiedenhof.
Nei, Bergdorf! vær du Tolk
For vor Bedrøvelse. Jeg kan det ei;
Som til en snever Dør en talrig Vrimmel,
Henstimle mine Følelser til Læben,
Og faae ei Rum, fordi de trænge sig.

Litzberg.

Saa beed dem smukt gaae Gaasegang, een efter den anden, saa bliver der nok Plads.

Bergdorf.

Vi kan ei dele eders muntre Lune.

Wiedenhof.

Den Lystige seer ogsaa Verden glad;
Hans Dag begriber ikke Sorgens Nat.

Litzberg.

Begriber eders Nat vor Dag da bedre?

Bergdorf.

O, ja! I ere vakkre Kunstnere,
I bygge Kirker, stemme Orgelværker;
Men vor Forstemthed kan I ikke hæve.

Litzberg.

I gode Herrer! hvis eders Sorg her gaaer incognito, saa ville vi ikke forstyrre eller fornærme den med næsvise Spørgsmaal; ere I derimod af den Mening, at Hiertet lettes ved Meddelelse, saa taler! Vi ville gierne høre, hvis det ikke varer for længe.

Wiedenhof.

(Cosi fan tutte, Pag. 21.)

Nei, ak nei! jeg kan det ei;
Alt for stor
Min Sorg til Ord
Skiuler, hvad i Hiertet boer.
Ak, min Skat
Har mig forladt!
Hende dækker Gravens Nat.
Sønderbrudt er nu min Stav,
Favn mig da, du skumle Grav!

Stormen grumt min Rose brød,
End min Nød, du kiære Død!

Lademann afsides.

Han rører mig, den Arme! Han har mistet
Sin Elskerinde — jeg har min. Hvi kan jeg
Ei dele Lykken med ham?

Høit.

Tal, min Herre!
Betro os Deres Sorg; og vær forvisset,
De finde her deeltagende, varme Hierter.

Litzberg tør.

Men Tiden, Lademann! Men Priorinden —

Lademann begeistret.

Maa vente. Tiden viger Evigheden,
Hver ædel Følelse tilhører den.

Litzberg.

Hvad hielper det at rippe Sorgen op?
En Mand maa bære Skiebnen, som den er;
Hvad man har mistet, kommer ei tilbage.
Saa smukke unge Folk bør ei fortvivle.
Der leve vakkre Piger nok i Verden.
Den, der er borte, trænger ei til Taarer.
Troskab er god iblandt de Levende;
Hvad gavner det, at være Døden tro?

Wiedenhof.

Ak, kiære Herre! skaan os for at høre
Slig daarlig Tale. Hvad, foruden Andet,
Den Dybtnedbøiede saa tidt maa lide,
Hvad ei man tænker paa, og hvad dog meget
Bidrager at forværre ham hans Tilstand,
Er denne kolde, trivielle Trøst
Af Ikkelidende; de gode Raad

Om Lidenskabens Tvang, om at man hisset
Giensees, om flere Piger her paa Jorden,
Og hvad den Pølsesnak fremdeles hedder.
Jeg beder Dem, lad vær' med det, min Herre!
De lader til en saa fornuftig Mand,
At sikkert De behøver ei at tage
Der' Tilflugt til saa slette Hielpetropper.

Litzberg.

Nu vel, min Herre! græd saa meget, som
Dem lyster, jeg skal ei forstyrre Dem.
Jeg kiender Folk, som ei er lykkelige,
Naar ei de være maae bedrøvede;
Maaskee er De af dette Slags.

Vil gaae.

Bergdorf holder ham tilbage.

For Guds Skyld,
Min Herre! lad min Broders onde Lune
Dog ei fortørne Dem. De veed, at man
Maa holde Sorgens Udbrud lidt til Gode.
Taknemlig skiønner jeg paa Deres Trost,
Jeg er modtagelig for Deres Hielp,
Det staaer i Deres Magt at skaffe mig
En Lindring i min Nød; og jeg er vis paa,
Min Ven vil takke Dem saa varmt, som jeg.

Litzberg.

Hvad kan vi tiene med?

Bergdorf.

Ak, Hiertet trænger
Til snel Fortrolighed. Vi elskede
To unge Nonner her i dette Kloster,
Og vi var elsket varmt igien. Vi frygted
Ei denne høie Muur, som skilte Skiønhed

Fra Verdens Dine og fra vore Dusker.
Desværre kom en skumlere Tyran,
Den blege Beenrad med sin blanke Lee,
Og spærred dybt dem i et værre Kloster,
Som ingen Dirk og ingen List kan bryde.
To Nonner leve der endnu, to Søstre
Af vore Elskede, to Sangerinder.
Vi vide, mine Herrer! De har Adgang,
Som Kunstnere, der bygge Klostrets Orgel,
Til disse Kunstnerinder. Viser os
Den Godhed — bringer dette lille Brev
Til vore kiære halve Svigerinder!
Vi vide, de besidde nogle Lokker
Af de ulykkelige døde Piger.
Hvis I har elsket, veed I, hvad en Lok
Har at betyde for en haabløs Beiler.
Afslaaer os ei vor venlige Begiering!

Lademann.

Giv mig kun Brevet, mine gode Herrer!
Den Commission skal blive vel besørget.
Og eders kiære Lokker skal I faae,
Hvis end de Levende besidde dem.

Bergdorf.

Det giør de. Og vi haabe, I besørge
Vort Ærind uden Vægring, mine Herrer!
De gode Nonner kiende os, de ynke
Vor Tilstand, har tilforn alt skienket os
Smaating, som falmet Baand og visne Blomster,
Der hørte vore elskte Piger til.
Vi staae med vore halve Svigerinder
I en venskabelig Fortrolighed.
Det hele Kloster kiender os; og naar

Vi komme, som i Aften, for at synge
En Veemodssang ved Kiærlighedens Grav,
Da lytte Nonnerne fra deres Vindver
Ret gierne til, og rose os iblandt,
Naar Priorinden ikke hører det,
For tro Bestandighed, selv mod de Døde.

Lademann.

Vær ubekymret, jeg skal bringe Brevet.
Hvor træffes vi igien?

Wiedenhof.

Ved Kirkemuren
Her vil vi vente eder.

Lademann.

Vel, min Herre!

Litzberg.

Vi anbefale os. Undskylder, at vi
Forstyrred Deres Sorg!

Bergdorf.

Tilgiv, min Herre!
Og hvis De bringer os de kiære Lokker,
Da er det ingen tom og daarlig Trøst;
Giør Regning paa vort Livs Erkiendtlighed.

Litzberg og Lademann gaae.

Wiedenhof.

Der gaae de Narre ind i Feeslottet, bilde sig ind, at Bordet staaer dækket for dem, og vide ikke, at de ere blotte Redskaber i en usynlig Skiebnes Haand.

Bergdorf.

Du havde nær fordærvet Alting med din Spot. Folk, som man behøver, skulde man i det mindste ingen Uartigheder sige, i det Øieblik man bruger dem. Det er desuden et Par vakkre Kunstnere, som fortiene Agtelse.

Wiedenhof.

Ei! hvad Agtelse? Slige Herrer begynde at sætte Næsen alt for høit. En Haandværker kalder sig Kunstner, og troer at kunne gaae i Laug med en Cavaleer. Og en Musiker? Herregud, i gamle Dage vare Lakeier og Domestiker de Virtuoser, som forlystede Herskabet.

Bergdorf.

Da Rom havde overvundet Grækenland, bleve de opvakte Grækere de tungsindige Romeres Slaver og Læremestere. Den Skik har man alt for længe fortsat, at foragte dem, man har Nytte og lærer Noget af. Vi leve ikke længer i Middelalderen, Wiedenhof! Dine Forfædres Borg er en Ruin, hvor Vinden piber giennem Hullerne, mens mangen smuk Stad har reist sig i Dalen.

Wiedenhof.

At jeg ikke er hoffærdig, troer jeg at bevise ved min Kiærlighed til Cæcilia, og min Beslutning at ægte hende. Du har godt ved at tale: du bortfører Rosaura, Datter af en ældgammel Familie. Jeg nøies med Confidenten, hvis borgerlige, fattige Fader af Mangel blev nødt til at sætte sit Barn i Kloster.

Bergdorf.

Respect for Ulykken! Cæcilias Fader er en Helt fra Slagene ved Austerlitz, Jena, Leipzig og Waterloo. Havde han intet Skiold, saa førte han desto bedre Sværd. Han er afskediget Oberst. Hvad har du at udsætte paa ham? Og Cæcilia er en Ædelsteen.

Wiedenhof.

O, meget bedre! En Ædelsteen er haard og kold, og hun har kun et alt for ømt og følsomt Hierte. Jeg er bange for, at jeg ikke bliver i Stand til at realisere alle

hendes romantiske Ideer. Hun er saa poetisk. Jeg maa læse nogen Poesie. Kan du ikke laane mig noget i en Hast? Blumauers travesteerte Æneis lider hun ikke, og det er det eneste episke Digt, jeg kiender. De Vers, jeg har reciteret hende af Musenalmanakerne, have heller ikke behaget hende synderligt.

Bergdorf.

I Grunden ere I to høist forskiellige Mennesker.

Wiedenhof.

Der maa jo ogsaa være Forskiel paa Mand og Qvinde. Hendes Deilighed veed jeg at skionne paa; og jeg tænker at see hende ret lykkelig, ved at giøre hende til Dronning paa mit skionne Gods.

Bergdorf.

Det giør mig dog halv ondt for den stakkels Bygmester og for Orgelbyggeren, som komme til at holde Lyset for os.

Wiedenhof.

Mig ikke. Der har du atter Fordelen paa din Side: Litzberg er en lille undersætsig, næsten hæslig Karl; han ligner Haltefanden.

Bergdorf.

Snak! Manden staaer jo suffisant og fast paa begge sine egne Been.

Wiedenhof.

Ja, men han seer dog saa Diævels polisk ud, at var han ikke forelsket, og altsaa berøvet et Par af sine fem Sandser, vovede jeg ikke at sætte ham en Voxnæse paa. Men styg er han dog, og du behøver altsaa slet ikke at være jaloux.

Bergdorf.

Behøver da du det?

Wiedenhof.

Ja, min Gud! hvem forstaaer sig paa Qvinderne? Denne Lademann, denne ranke, blonde, idealske Snedkersvend kunde ordenlig sætte Een Skruer i Hovedet, hvis han ikke var saa bly og saa klodset.

Bergdorf.

Lapperi! Alting vil lykkes os saare vel. Snildelig have vi benyttet de to stakkels Sværmeres Sygdom, som pleie at komme her og synge Elegier ved Kirkemuren. Priorinden, de fleste Nonner, ogsaa Lademann og Litzberg ville tage os for dem, og vi staae ingen Fare for at opdages. Gaa nu hen, kiære Wiedenhof! og giør Anstalter til Postheste, og lad Tieneren hente Klæderne, at vore frelste Nonner — hvis det lykkes — strax kunne kaste deres mørke Larver og flagre bort som deilige, brogede Sommerfugle.

Wiedenhof.

Det skal blive besørget.

Bergdorf.

Jeg vil imidlertid holde mig her i Nærheden.

Wiedenhof gaaer.

Bergdorf.

Altsaa — jacta est alea! Jeg havde heller ikke tilforn store Tanker om Fruentimmer-Bestandighed, og nu vover jeg det farlige Skridt med en bortflygtet Nonne. Men det er just det Rette. I den store Verden er Troskaben vanskelig at træffe; skal den findes, maa det være, som et sieldent Exemplar af en ældgammel Autor, i et afsides Kloster. Muntre, raske Rosaura! jeg giør mig ingen Samvittighed af at forløse dig. Det var Synd, at en saa dygtig og flink Pige skulde visne hen, som en Blomst i en tør Urtepotte. Men kan jeg nu ogsaa stole paa, at du bliver bedre, end de Andre?

(Cosi fan tutte, Pag. 157.)

Piger! Skielmer er I alle;
Kan man eder ogsaa troe?
Selv en Due tidt har Galde,
Liden Spurv kan dog sig kroe.
Siig mig da, du muntre Skiønne!
Vil du lønne
Mig i hellig Ægtestand?
Nager ingen Qval og Pine,
Ingen vred og vranten Mine
Siden vel din Ægtemand?
Piger! Skielmer er I alle;
Friertiden er saa smuk,
Salig Længsel, ømme Suk!

Men en Nonne i et Kloster
Kiender Verdens Daarskab ei;
Hende det vist Intet koster,
Steds at gaae den rette Vei.
Ak, men Qvinder er de alle!
Kan man selv en Nonne troe?
Selv en Due tidt har Galde,
Liden Spurv kan dog sig kroe.
I kan smile, I kan sukke,
Sødt som Nattergale klukke,
See som Himlens Engle ud.
Ak — men Qvinder er I alle!
Tidt paa Solskin følger Slud.

Han gaaer tilside.

Celle i Klosteret.

Rosaura. Cæcilia.

(Cosi fan tutte, Pag. 16.)

Rosaura.
Tilstaa mig, Veninde!
Min Rudolf er herlig,
Saa munter og kiærlig,
Som Blomsten i Mai.

Cæcilia.
Men troer du, jeg finder
Et Hierte, Veninde!
Som Kiærlighed binder,
Som svigter mig ei?

Rosaura.
Kan Frygt dig betage?
Stands din Klage!

Cæcilia.
Min Tvivl vil jeg fierne,
Jeg troer ham — jeg troer dig jo gierne.

Rosaura.
Med Elskov kan ene
Sig Glæden forene.

Cæcilia.
Men Amor er flygtig,
Som Blomsten i Mai.
O, Amor! du ængster,
Du trøster mig ei.

Rosaura.

Ei Amor er flygtig,
Som Blomsten i Mai.
O, Amor! du trøster,
Du ængster mig ei.

En venlig Fremtid smiler os i Møde,
Det gielder kun at smile kiækt igien.
Du, min Cæcilia! er saa lidt, som jeg,
Skabt til at sukke Livet hen i Kloster.
Jeg er et Offer for en daarlig Hovmod,
Og da en Hertug ikke blev min Brudgom,
Bestemte man mig kold til Himlens Brud.
Med dig har det en anden Art, Cæcilia!
Din bolde Fader svang sig op ved Sværdet;
Ved Waterloo, hvor Lykkens Vægtskaal svigted,
Tog Sneelavinen med den stolte Gran.
Alt, hvad han har tilbage, er en Glavind,
En ringe Løn, og Mindet om sin Manddom.

Cæcilia.

Ak, det var ei min Faders Villie. Ivrigt
Han satte sig imod min Moders Forsæt.
Først da jeg selv, ubøielig bestemt,
Hentraadte rolig paa min Moders Side,
Fandt han sig i, hvad ei han kunde tvinge.

Rosaura.

Det var et daarligt, overilet Skridt
At smedde selv sig i en saadan Lænke.

Cæcilia.

Ak, det var i en hidsig Sygdoms Feber,
Jeg giorde det urimelige Løfte
At vorde Nonne, hvis Gud skienkte Livet.

Min Stedmoer leed mig ei, min stakkels Fader
End havde flere Smaae at underholde.
Jeg var for ung til at begribe ret,
Hvad jeg forsaged. Men et Aar har lært
Mig gyse for, hvad før mig tyktes let.
Tre Gange har jeg skrevet til min Fader,
Meddeelt ham min Fortvivlelse, min Angst;
Men jeg fik intet Svar. Han elsker mig,
Og jeg begriber ikke denne Taushed.
Dog — mine Breve gav jeg Priorinden:
Hun siger, de blev sendt, og jeg maa troe det.
Nu er jeg hendes Rov; det kildrer hende,
At skille hvert et Hierte ved den Glæde,
Som hendes kolde Bryst kan selv ei nyde.
End blot Novice, skal om otte Dage
Jeg tage Sløret. Nei, jeg kan det ei!
Før dække Jorden mig med sorten Muld,
End under Sløret levende begravet.

Rosaura.

Nu, ængst dig ei! Vor Frelse stunder til.
Endnu i Nat maaskee skal Maanen smile
Til kiække Flugt. Den smukke Rudolf saae mig,
Og fik mig kiær. Hans Ven fik dig at see,
Og dine blonde Lokker bandt hans Hierte.

Cæcilia.

Dog gyser jeg, og føler mig endnu
Slet ikke lykkelig. Vi styrte os
I blodig Synd, for ei at vorde Trælle;
Vi vende os fra Gud, og kaste os
Vildt i Naturens Favn. Er det et Held?
Hvor findes Glæde, uden Hiertets Ro?
Og Hiertero, hvor trives den for os?

Rosaura.

Du sværmer, Barn! og din Philosophie
Er skabt ei for den Jord, vi leve paa.
Hvis Alting gik saa regelret i Verden!
Men hvo kan vel med Billighed forlange
Streng Fasthed af et Par forladte Piger
I disse Forhold, hvor saa meget vakler?
Nær var man ved at hæve Klosterne,
Selv mangen værdig geistlig Catholik
Misbilliger et Værk, som strider mod
Naturen og den ægte Christendom.
Dog pleies atter denne golde Plante.
Tro mig, Samvittighedens Følelse
Bestemmer bedre dig, end kolde Regler.
Du har endnu jo intet Løfte giort.
Hvis Nogen af os synder, er det mig.
Men Rudolf var i Rom, han kiender Paven,
Som ynder ham; han tvivler ikke om
At faae Tilgivelse, Dispensation.
Hvad er der da vel meer at græmmes over?

Cæcilia.

O, meget! meget! Rudolf elsker dig,
Du troer, han giør dig lykkelig — velan!
Men er det sagt, Cæcilia blier det samme?
Ak — dig og Bergdorf bragte Hiertet sammen,
Men mig og Wiedenhof kun Hændelsen.
Jeg har indtaget ham en føie Tid
Maaskee; men er det ogsaa Kiærlighed?
Og er det ei, hvad vinder jeg da vel
Ved blot at smeddes i en anden Lænke?

Rosaura munter.

Hvad Kiærlighed? Mit Barn! der kommer du

Igien med dine tomme Idealer.
At leve glad med en retskaffen Mand,
Som trofast Hustru i en munter Kreds
At dele Livets Byrder, Livets Glæder
Med ham — see, det er Kiærlighed og Lykke.
Jeg seer mig alt, som travl og flittig Huusmoer
Med Nøglekuippet, trippe snelt fra Stuen
I Stegerset, fra Loftet ned i Kielder,
I Haugen, rundt omkring; ved Middagsbordet
At række Maden til de kiære Glutter,
At tilberede Husets glade Fester,
At giøre lange Vandring med min Mand
Let Arm i Arm, at kiøre ud i Skoven,
Om Vintren gaae i Skuespil, ja selv
Et Bal skal stundom ei forfærde mig.
Er det ei Glæde, det ei Kiærlighed?

Cæcilia tankefuld.

Jeg veed ei; men det forekommer mig,
Som Kiærlighed var meer. Den unge Vaar
Med sine Blomster, sine grønne Skygger
Mig siger, den er meer. Den tause Maane
Mig løser tidt sin hemmelige Gaade,
Og letter Hiertet med en Taarestrøm;
Da tykkes mig, som jeg forstod dens Taushed.
Naar Sol staaer op, og Sol gaaer ned, og kysser
Sin Brud, den unge Jord, da siger mig
Det søde Kys og Rosenkindens Blus,
At Kiærlighed er meer.

Rosaura.

Og Wiedenhof,
Hvad siger han dig da? Vær rolig, Pige!
Tro mig, du kommer til at elske ham.

Cæcilia.

Og nu — hvad meest mig ængster og mishager —
Det snedige Bedrageri imod
De arme Kunstnere. Siig, er det Ret?

Rosaura overgiven.

Nødværge tilladt er i Loven. Sagtens
Bedrage vi dem lidt; men hvad saa meer?
De miste Intet. Har vi ei dem elsket,
Saa tabe de jo ei vor Kiærlighed.
Og slige Folk — de føle ei saa fiint.
Et venligt, et taknemligt Brev, en Ring
Med gode Diamanter til Belønning —
Tro mig, det blier den bedste Fæstensring.

Cæcilia alvorlig.

Litzberg og Lademann er Kunstnere,
Der ikke trænge stort til vore Gaver.
Den Første føler vel just ikke fiint —

Rosaura leer.

Nei, tværtimod, en lille Smule plumpt;
Og reent ud talt, jeg er saa ondskabsfuld,
At det fornøier mig at lokke Biørnen
Med Honningsablen hen i Træets Klemme.

Cæcilia.

Men Lademann!

Rosaura.

Han er et venligt Lam,
For ei at støde dig og sige Faar.
Du tager ham jo alt i Protection!
Hvor lidt du kiender Verden! Jeg har levet,
Før jeg blev Nonne, i en større Kreds.
O, tro mig, Mændene er ingen Engle,

Hvor fromt end og sagtmodigt de seer ud;
Man synder lidt kun ved at drille dem.

(Cosi fan tutte, Pag. 120.)

Hvordan kan de sig beklage,
Naar til List vi Tilflugt tage?
Har de os ei Kunsten lært?
Er de Fleste bedre værd?
Om og kiærlig, kiælent sukke,
Finde alle Piger smukke!
Listig græder
Den Forræder
For et uerfarent Barn,
For at faae dig i sit Garn.
Tidt kun med Munden
Daarer dig Manden;
Snart har han funden
Henrykt en Anden.
De af Medlidenhed
Ikke det mindste veed.
Sligt bør man hevne
Smukt efter Evne,
Intet dem levne,
Stolt med Retfærdighed
Hævde sin Værdighed,
Hevne sit Kiøn.
Løn kun for Løn!
Troer, hvad jeg siger,
Følsomme Piger!
Faren undviger!
Seiren er skiøn.

Hun gaaer.

Cæcilia ene.

Hvis Tilstand ligner min? Nu seer jeg først,
At Eftergivenhed mod sine Kiære
Kan gaae for vidt. Min bringer mig paa Randen
Af stum Fortvivlelse. Jeg lød min Moder,
Som jeg var vant fra Barnsbeen steds at giøre,
Og gik i Kloster. Her jeg fandt Rosaura;
Hun vandt min Tillid, og jeg bandt min Skiebne
Til hendes. Ak, jeg kiendte ingen Mand;
Den unge Wiedenhof var ret elskværdig,
Jeg saae ham flygtig giennem sorte Gitter —
Vi talte sammen — et Par Ord — et Brev —
Paa denne svage Grundvold bygte jeg
Min Borg til Fremtids Lykke. Pludselig
Indtræder i min Nærhed Lademann —
Saa slet og ret, saa ærlig, smuk og god!
O, jeg har sikkert seet ham før som Aand
I Evigheden, før vi kom paa Jorden.
Hans Ansigt er mig alt for vel bekiendt,
Og jeg har hørt, at de, som elske sig,
Gienkiendes kun fra fordums Salighed.
Han vilde vist mig giøre lykkelig!
Men nu har Wiedenhof mit Ord. Min Skiebne
Er bunden til Rosauras. Jeg maa følge
Som et taalmodigt Lam til Slagterbænken,
Og — grumme Skiebne! — jeg maa skuffe den,
Som er mig kiæreſt over Alt i Verden.

(Cosi fan tutte, Pag. 148.)

Kan du, Amor! mig tilgive,
At jeg blind din Lov miskiendte,
At, før varmt mit Hierte brændte,

Jeg foragted kold din Magt?
Ak, nu er min Trøst forsvunden,
Ormen lumsk min Rose nager.
Jeg har den for silde funden,
Som har Ild i Hiertet vakt.

Ja, for seent — for seent — for silde —
Qvæler Anger dette Bryst.
Jeg min Ungdom skal forspilde
Uden salig Elskovslyst.

Anden Act.

Celle i Klosteret.

Priorinden. Søster Laura.

Priorinden.

Jeg taaler ikke de Canariefugle i Nonnecellerne; de skrige mig Ørerne fulde, og desuden siger den gamle Gartner, at det er lutter Hanner. Det sømmer sig ikke i et Nonnekloster. Siig Nonnerne, at de skulle aabne deres Bure og lade Fuglene flyve. Ville de have Canariefugle, maa det være Hunner.

Søster Laura.

Men, Deres Naade! Hunnerne synge ikke.

Priorinden.

Desbedre! Gid jeg kunde sige det Samme om mine Nonner. Himlen veed, hvor andægtig jeg er: jeg kunde gierne tilbringe den hele Dag i min Celle med tause Bønner og stille Contemplationer. Men behøver man derfor at skraale og skrige? Musiken er en sandselig Forlystelse, en skjult Synd, der har indsneget sig i Klosteret og taget en sort Kaabe paa. Naar man har forsaget al Verdens Forfængelighed, bør man ogsaa forsage Musik. Mig er den nu engang af Naturen utaalelig, og jeg anseer det for et

Kors mere i Verden, at maatte høre den hver Dag. Jeg betragter det som en Revselse, som en Hudflettelse i Øret, hvorved jeg tildeels afbøder mine Synder.

Laura.

Men Deres Naade er jo ogsaa fritaget fra at gaae i Messe, naar De vil; Sligt overlades mig som Underpriorinde. Deres Naade har alene forbeholdet Dem Inspection over Orden og Sædelighed, samt Forsædet i Refectoriet, og den første Plads ved Processionerne.

Priorinden.

Man har fundet dette adelige Frøkenkloster beæret med en Priorinde af min Fødsel og Rang.

Laura.

Kunde man Andet?

Priorinden.

Jeg tæller mine uforfalskede sexten Aner, og tre Gange afslog jeg et brillant Giftermaal, fordi min Frier ikke var af saa gammel Stamme, som jeg.

Laura.

Hvilken Characteerfasthed og Siælestyrke!

Priorinden.

Streng imod mig selv, er jeg nu ogsaa streng imod Andre; og jeg vil see det Nonnekloster, hvor der hersker en bedre Disciplin, og en strengere iagttaget Qvarantaine mod alle Mandfolk, end her.

Laura.

Ganske vist. Men nu har dog Deres Naade maattet tilstede to Skabninger af dette Kiøn at træde over vor hellige Tærskel.

Priorinden.

Jeg var vel nødt til, Laura! engang at lade Kirken reparere. Der var en Træk, saa det ikke var til at udholde.

Uhret maatte ogsaa sættes i Stand igien, og Orgelet forbedres. Egentlig behøver man i et Kloster intet Uhr; thi hvad have vi med Tiden at giøre, vi som leve for Evigheden? Dog — man maa jo vide, naar Gudstienesten skal iagttages, og naar det er Spisetid. Orgelet skurrede alt for galt, sagde vore Sangerinder; mig skurrer det stedse galt, men jeg maatte vel give efter, og nu skulle vi da høre, om det klinger bedre.

En Nonne kommer.

Deres Naade! Herr Litzberg og Herr Lademann udbede sig Audients.

Priorinden.

Lad dem komme.

Hun sætter sig i en Lænestol. Nonnen og Underpriorinden gaae. Litzberg og Lademann træde ind.

Litzberg ligefrem.

Deres Naade tillader —

Priorinden afbryder ham stolt.

At tie, mens jeg taler, til De spørges.
Er Kirkestolen færdig, Stuccaturen —
Jeg veed ei, hvad det hedder — sat i Stand?

Litzberg.

De smaae Cheruber har faaet hele Vinger,
Thi de var alle afstødt; en forgyldt
Basun har den ved Loftet faaet i Munden.
To Skyer og tre Straaler, der var faldne
Bag Pulpituret, har vi limet sammen,
Saa gode nu som nye.

Priorinden.

Og Altaret?

Litzberg.

Er ei femkantet meer, men hæver sig
Høitideligt med fire rette Vinkler.

Priorinden sukker.

Den ene Kant afslog os Himlens Lyn,
Fordi to Nonner stod i hemmelig
Forstaaelse — Gud hielpe — med to Mænd.
Den første døde af Forfærdelse,
Den anden kort derpaa af Græmmelse.
Saa gaae det hver en Overtræderinde!
Man siger, at de syndefulde Knøse
Blev straffet med en Slags Forrykthed; at
De ofte komme her paa Landeveien,
Og synge Elskovsarier til Døden.
Har I ei hørt dem?

Litzberg.

Hørt? Jo, Deres Naade!

Sagte.

Altsaa er Sagen rigtig, og jeg har
Ubilligt mistænkt dem, de stakkels Diævle.

Priorinden.

Men nu det Vigtigste! Er Kirkeloftet
Vel repareret?

Litzberg.

Det var høie Tid,
Hvis ikke havde Regnen banet sig
En Vei igiennem Loftet uforskammet,
Og var vist dryppet ned i Vievandkarret.

Priorinden.

Vær selv ei uforskammet! Jeg har længe
Betænkt mig paa at aabne Klosteret
For Mænd — og Qvinden skabtes ei til Sligt.

Med et spodsk Blik.

Dog — eder fandt jeg ingen Fare ved.

Litzberg.

Og maae vi spørge Deres høie Naade,
Hvorfor?

Priorinden.

Hvad Dem angaaer, saa er De hæslig
Og plump; det lider intet Fruentimmer,
Og altsaa har det ingen Nød med Dem.

Vender sig til Lademann.

Det unge Menneske er jo saa bly,
Saa ængstlig og saa keitet i sit Væsen,
Som om endnu han stod i Snedkerlære.
I ere Borgerlige; mine Nonner
(Et Par Major- og et Par Oberst-Døttre
Undtagne) ere Adelige. I
Er Kiættere; vi fromme Catholiker.
Summerer jeg nu: Hæslighed og Plumphed,
En taabelig Forlegenhed, lav Fødsel,
Og endelig ugudelige Vantro,
Hvad bliver da vel meer at frygte for?

Litzberg.

Oprigtigheden er en sielden Dyd;
At Deres Naade, som vist ingen savner,
Har ogsaa den, er altsaa intet Under.
Men gammelt Ordsprog siger: Fattig Mand
Er ikke Hund, fordi han ei er Greve.
Vi have ogsaa vor Portion af Stolthed,
Skiøndt ei, som Deres Naade, vi har sagt
Forfængelige Verden reent Godnat.
Vi kroer os lidt ei af vor Kunstnerære;
Her maae vi dog arbeide, snart paa Loftet
Som Murere, og snart ved Tavleværket
Som Snedkere; ja selv som Tommersvende

Vi flikket har en halvforraadnet Biælke.
Snart er vi Orgelbyggere, Architecter
Ved Alteret. En stakkels Læredreng
Maa slaae os Kalken i det tunge Trug,
Og puste Ilden til vor Potte Liim;
Den Eneste, som undes os til Hielp.
Hvad faae vi vel for det?

Priorinden.

Skriv Regninger,
Skru Prisen op til dobbelt, firedobbelt!
Jeg tinger ikke med jer, jeg betaler.
Kun ønsker jeg mit Kloster snart forskaanet
For eders daglige Besøg.

Litzberg.

Vi kan
Endnu ei hexe, Deres Naade! thi
Med Trolddom har, uagtet alle Synder
Og Lyder, aldrig vi befattet os.
Hvis vi arbeide skal i dette Kloster,
Saa maae vi tage vore Kroppe med,
Og Deres Naades Dine taale maae
At see os gaae forbi.

Priorinden.

Nu vel, jeg taaler!
En ægte Christen, en i Gud Hengiven
Har længe vænt sig til Taalmodighed.
Men Alting kan faae Ende.

Litzberg.

Vi er færdig
Om et Par Dage. Nu skal Orgelet
Kun prøves, Deres Naade! Vil De høre?

Priorinden.

Der komme mine bedste Sangerinder
Og Orgelspillerinder. Jeg har Andet
At tage Vare, end at høre Prøver
Paa verdsligt Orgelspil af Kiættere.
De tvende Nonner maae bedømme Værket,
Bestemme Prisen. Gud omvende eder!

Hun gaaer.

Litzberg.

Kan man forlange bedre? Hendes Hovmod
Er kostelig. Med Tillid hun forpligter
Vor Redelighed ei, og vi misbruge
Ei Giestfrihed, da ingen vises os.
Selv hendes Had til Kunsten skiller os
Ved et besværligt Vidne. Ha, fortræfligt!

Rosaura og Cæcilia komme.

Rosaura sagte til Cæcilia.

Jeg beder dig, Veninde! overvind
Betænksomhed og al barnagtig Frygt.

Venlig til de Andre.

Ha, vore kiære Venner!

Litzberg bukker.

Skiønne Frøken!

Lademann betragter Cæcilia taus med et omt og bange Øiekast, hun ham ligesaa.

Rosaura kiækt.

Min gode Litzberg, vakkre Lademann!
Nu skaaner venligt vor Blufærdighed,
Betænker, at det Skridt, vi vove her,
Er tvunget af Omstændighederne;
At ei det staaer til os, som andre Piger,
Lidt efter lidt med længe negtet Gunst

At lønne prøvet tro Bestandighed.
Som raske Skipper paa et oprørt Hav
Vi nødes til at kaste Anker, uden
At kiende Grunden; muligt strande vi,
Men strande vilde vi og sønderslaaes
Alligevel paa Modgangs haarde Klippe.
Saa siger da med den Beskedenhed,
Som qvindlig Dyd og mandig Ære kræver:
Vil I os hielpe ud af dette Kloster,
Og nøies med vor Kiærlighed til Løn?

Lademann.

Er nogen Daad for farlig og for stor
For slig Lyksalighed?

Rosaura.

Saa trænger da
Endnu en Straale klar i Sorgens Nat.

Alle Fire.

(Cosi fan tutte, Pag. 184.)

Glade, glade vi nu møde
Vaarens bedste Morgenrøde.
Haabet straaler os i Møde.
Kiærlig Attraa, venlig Længsel
Aabner snart det skumle Fængsel.
Hist i fierne Dal en Bolig
Vinker os saa landlig rolig;
Der er Fred til salig Fryd.
Freidigt Haab og venlig Længsel
Byder Hiertet: lev og nyd!
Synger Glædens muntre Vise!
Alle høit vi Amor prise;
Kan vel den i Storm forlise,

Som har ham til Styremand?
Hvo forstaaer sin Kunst, som han?
Han kan Lykken Veien vise,
Ingen Skipper er, som han.

Litzberg og Lademann.

Hellig Ild min Siæl opluer.
Ingen Fare Modet truer.

Rosaura og Cæcilia.

Venus kiører snelt med Duer
Under Himlens hvalte Buer.

Litzberg og Lademann.

Over Dale!

Rosaura og Cæcilia.

Over Bierge!

Litzberg og Lademann.

Ingen Kæmper —

Rosaura og Cæcilia.

Ingen Dverge —

Alle Fire.

Farten truer.

Rosaura.

Yndigt vinker os Naturen
Med sin Himmel lyseblaa.

Alle Fire.

Skummel meer ei Klostermuren
Skal om os sin Hvælving slaae.

Rosaura.

Og nu, min gode Lademann! gaa ind
At prøve Orglet for Cæcilia.
Vel ynder Priorinden ei Musik,
Men hørte hun slet ingen Toner klinge
Fra Kirken, blev hun vel mistænkelig.

Lademann.

Min skiønne Frøken! giør De mig den Glæde
At spille for mig?

Cæcilia.

De er Virtuos,
Hvad er mit Smule Orgelspil mod Deres?
Spil af Sebastian Bach en Fuga for mig,
Det hører jeg saa gierne.

Lademann.

Spiller De
Til Giengield saa mig en Choral?

Cæcilia.

Ja gierne,
Hvis det fornøier Dem.

Lademann.

Det være skal
Et heldigt Varsel: Fuga tyder Flugt,
Choralen Tak til Himlen for vor Frelse.

Cæcilia sukker bekymret.

Ak, Lademann!

Rosaura.

Nu skynder jer, Bornlille!
Og kommer strax igien. Imens vi Andre
Aftale det Nødvendige til Reisen.

Lademann følger Cæcilia.

Rosaura til Litzberg.

Og nu, min Ven! helbred mig for min Frygt:
Troer De at kunne redde os? og naar?

Litzberg.

Endnu i Nat. Det gielder kun at faae
En Nøgle giort til Klosteret. De veed,
At vi arbeide tidligt her om Morgnen.

Den gamle Portnerske oplukker os;
Men det behager hende saare slet
At staae saa tidlig op, og sikkerlig
Hun saae sig gierne fri for den Forretning.
Vor Snedkerdreng, vor Habakuk, er slu,
Saa taabelig han lader; jeg har sendt ham,
At conversere Portnersken. Maaskee
Det lykkes ham i Vox at trykke Nøglen;
Og har jeg det, saa smedder jeg en ny
Paa Timen.

Rosaura.

Hvad det dog er herligt, Kiære!
At være Mester i saamange Kunster.
Hvad det vil spare os i aarlig Udgift!
Alt hvad der forefalder inden Døre,
Det giør min Mand med egen Haand, undtagen —
Forstaaer sig — Qvindearbeid. Men hvad mere?

Litzberg.

Saa tage vi paa Timen Extrapost.
Herfra til Grændsen af et lutherst Land
Ei ikke langt. I Fald vi havde kun
Først Klæderne til vore unge Damer!
Som Nonner kan De ikke reise. Nonner
Er værre Contraband, end Røgtobak.

Rosaura.

En kraftig Lignelse, om just ei vakker.
Hvad giør De der? De krøller et Papir
I Haanden.

Litzberg.

Det er sandt! To arme Stakler,
Der græd bag Kirkemuren ved Cypressen,

Behandled mig og Lademann som Duer,
Og bandt os dette Brev om Vingerne,
Da Klostermuren var dem selv for hoi.
De paastaae, Frøken! vel at kiende Dem.
De ønske Lokker af to Dødes Haar.
Først troede jeg, det var to unge Skielmer,
Men siden hørte jeg af Priorinden,
Det er et Par af Kiærlighed Forrykte.
Min Ven, Herr Lademann, tog imod Brevet;
Han paastaaer, det er heldig Elskovs Pligt,
At gaae uheldig Kiærlighed til Haande.

Rosaura.

Naturligt! Sæt Dem selv i hines Sted!
I Fald De havde mistet mig — De vilde
Vist ogsaa sørge.

Litzberg.

Sørge? Ja, i Sandhed.
Skiøndt jeg er vævet ei af Maaneskin,
Det vilde gaae mig dybt — ret nær til Hiertet.
Dog, kiære Frøken! for at tale ærligt,
Jeg troer, jeg duer meer at leve med,
End til at klynke mellem Rosmariner.

Rosaura, som har læst Seddelen.

Fy, hvor De har forkrammet dette Brev.
I Fald De kiendte de Ulykkelige!
De veed ei, hvad De har for Venner i dem.
For to Aar siden hemmelig forlovet
Med vore stakkels Søstre, lærte de
At kiende os. Den grumme Død forhindred
En Flugt, som Lykken nu tillader os.
Vi har havt Leilighed at underrette

De Dybtbedrøvede om vore Haab,
Thi det er Venner, vi kan lide paa;
Og læs nu, hvad de begge skriver os.

Litzberg læser:

„Hulde Veninder! Man siger, Tiden læger Saar; med os er det ikke Tilfældet. Som en ædel Viin i den mørke Kielder, bliver vor stille Kummer aarlig stærkere, vor Følelse mere luttret. Vor Trøst er undertiden at synge Veemodssange ved de Elskedes Grave. Himlen giøre Dem lykkeligere! Vi billige Deres Valg. Skienker os kun endnu de deilige Lokker af vore salig Hensovede! Til Flugten række vi hielpsom Haand. Lykkes den endnu i Nat, da holde vi Postheste og Reiseklæder færdige. Vi have Intet sagt til Herr Litzberg og Lademann, for ei at bekymre dem. Vore Veninder vil det være let, at faae disse ærlige Mænd til at see Tingen fra den rette Kant, og til ei at forsmaae vor venlige Hielp."

Han giver hende Brevet igien.

Ei ei! for Pokker, det kom heel uventet;
Jeg troede disse Herrer kun i Maanen,
Og de vil staae os kraftigt bi paa Jorden.
Men kan vi troe dem, Frøken?

Rosaura.

Som mig selv.
Og denne Hielp er os af Vigtighed;
Thi det er Krigere af prøvet Manddom,
De føre gode Klinger, kiære Litzberg!
Og hvis en næsviis Visiteur fik Lyst
At confisquere os, som Rogtobak,
Saa, tro mig, Bergdorf, Wiedenhof forstaae
At spille godt paa Sværd, som paa Guitarre.

Litzberg.

Hvor er det muligt lang Tid at forbinde
Veemoden med saa megen Dygtighed?

Rosaura.

Den Stærke føler ogsaa Sorgen stærkt.

Cæcilia kommer tilbage.

Rosaura.

Nu, Barn! hvorledes klinger Orgelet?

Cæcilia sukker.

O, herligt! Alle Stemmer er saa rene,
Som Toner fra Uskyldighedens Bryst.

Rosaura opmærksom.

Ei ei! du blusser jo, min gode Pige!

Sagte.

Og hendes Øine tindre. Næsten spiller
Hun alt for godt sin Rolle nu.

Høit.

Men sig mig,
Hvi tøver Lademann?

Cæcilia.

Han eftersaae
Kun Alting først, og lukker Orgelet.

Rosaura.

Velan, Veninde! Lykken staaer os bi:
Endnu i Nat befries vi af de Kiække,
Og sige evig denne Hal Farvel.

Cæcilia sagte.

Hvad kan det hielpe mig at staae imod?
Jeg reiser dog et lille Stykke Vei
Med Lademann, kan see og tale med ham.
Maaskee — o, Gud! en salig Anelse
Bedaarer mig; jeg veed, det er en Drøm.

Alle Tre.

(Cosi fan tutte, Pag. 36.)

Ei, Amor! forlad os, ledsag os i Fare.
I Alfer, som Livet og Glæden forsvare!
Os bringer i Havn,
I Kiærligheds Favn!

Lademann kommer.

De skyndte Dem saa hurtig bort, min Elskte!

Sagte, venlig bebreidende til hende.

Flyer vel en Brud saa ængstelig sin Brudgom?

Cæcilia undseelig.

Min Søster vented os, og Deres Ven.

Rosaura sagte.

Hvad er dog det? Det bliver Alvor, troer jeg.
See, hvilke Diekast de gier hinanden!
Nu, paa min Ære, det var smukt. Forelsker
Hun virkelig sig her i Spillemanden?
Nei, lille Jomfru! der blier Intet af.
De maae ei tiere stemme Orgler sammen.

Hoit.

Tys! kommer der ei Nogen?

Litzberg.

Noget rasled
Derinde.

Rosaura.

Det er Underpriorinden
I Apotheket, hvor hun destillerer.
Jeg faaer et Indfald, Børn! For ei at møde
Ved Aftensangen eller Aftensmaden,
For reent at fierne bort hver Tvivl om Flugt,
Og tækkes Søster Laura, der er gladest,

Naar hun faaer Leilighed at være Doctor,
Jeg lade vil, som jeg fik ondt, og kalde.

Sagte.

Saa kan Cæcilia og Lademann
Ei tale ene sammen, og det er
Det Eneste, jeg nu er bange for.

Litzberg.

Men vil maaskee ei den forstilte Sygdom
Just giøre Opsigt? Vil ei Vaagekoner
Forhindre os i Nat?

Rosaura.

Frygt ei! Cæcilia
Jeg vælger til min lille Vaagekone.
Tro mig, de Andre sove alle helst,
Naar de faae Lov dertil.

Giver Litzberg en liden Pakke.

See, her er Lokker
Til de Bedrøvede. Hils mange Gange!
Vi takke dem for den tilbudne Hielp,
Og vente eder alle Klokken tre.

(Cosi fan tutte, Pag. 81.)

Rosaura og Cæcilia.

Gode Venner! elskte Kiære!
Nu maa Afskedstimen være.
Snart foreent vi alle ere,
Lang Tid ei vi skilles ad.
Fremtid spaaer os hulde Glæder,
Vi forlade disse Steder,
Hvor den stakkels Nonne græder.
Grønt er Haabets unge Blad.

Litzberg og Lademann sagte.
Nu maae vi vel begynde
Høit Smerten at forkynde?

Cæcilia og Lademann høit.
Ak, hun er bleg, hun skiælver jo.

Litzberg og Lademann ligesaa.
Hun maa til Ro,
Stakkels Pige maa til Ro.

Cæcilia og Lademann.
Hun er ei vel, hun blegner,
Hun er saa mat, hun segner,
Hun maa til Ro.

Litzberg og Lademann.
Er Ingen der, som hielpe kan?
Er Ingen der tilstede,
Som vil til Hielp os træde?
Til Hielp, til Hielp, til Hielp!

Cæcilia og Lademann.
O, Gud! hun er saa lidende.

Alle.
O, Gud! hun er saa lidende.
Hvor er den tro Veninde?
Vi er i Kunst uvidende;
Hun kan paa Raad vel finde.
For Angst jeg knap kan tale.
Hvor er den ædle Viv?
Hun vil os snart husvale,
Hun frelste mangt et Liv.

Litzberg.
Høre I hende trippe?
Hun laer ei Haabet glippe.

Ak, ædle Søster Laura!
Tag Hoffmannsdraaber med.

Lademann og Cæcilia.

Hielp dog i Hast Rosaura!
Kom, Laura! kom, Laura!

Søster Laura indenfor.

Her er jeg alt.

Cæcilia og Lademann.

Ak, Laura!
Rosaura —

Laura kommer.

Ei, hvad seer jeg!
Ilde hun sig befinder.

Slaaer Hænderne sammen.

O, Jammer, Vee og Vok!

Litzberg.

Ei har hun blege Kinder;
Men Diet mat sig lukker.
Lidt Draaber paa lidt Sukker!
Saa kommer hun sig nok.

Laura.

Var det nu ei en Lykke dog,
At jeg var her tilstede?
Løs op det sorte Klæde!

Cæcilia og Lademann.

O, hielp i denne Nød!

Laura.

Kom, lad mig Pulsen føle!

Cæcilia, Lademann og Litzberg.

Det har vel ingen Nød?

Laura.

Vi vil ei længe nøle.
Hold Hovdet lidt i Veiret!
Hun trækker tungt ei Veiret.
Jeg løber og jeg henter —
Et Dieblik kun venter!
Jeg henter Hovedvand.
Maaskee det hielpe kan.

Cæcilia og Lademann.

Atter hun aabner Diet,
Smiler igien fornøiet.

Litzberg og Lademann affides.

At bare sig for Latter,
Er ingen ringe Kunst.

Laura og Cæcilia.

Men nu hun svimler atter,
Nu daaner hun igien.
See, hvor hun synker hen!

Litzberg og Lademann.

Hun aabner Diet atter,
Den svandt, den syge Dunst.

Sagte.

At bare sig for Latter,
Er ingen ringe Kunst.

Laura og Cæcilia

til Rosaura, som kommer lidt til sig selv igien.

Hvad fattes dig, du Arme?

Rosaura.

Ak, Veninde!

Cæcilia.

Kiære Pige!

Rosaura.
Jeg min Qval kan ei udsige,
Men den gaaer vel over snart.

Laura.
Pulsen banker stærkbevæget.

Cæcilia.
Var hun først kun vederqvæget!

Laura.
Kan du tale?

Rosaura mat.
Søvn vil busvale.

Laura.
Ei vi hendes Ro forhale!
Søvn vil bende vederqvæge.

Cæcilia og Laura.
Søvnen er den bedste Læge.

Lademann sagte.
Hun som syg sig godt forstiller.

Litzberg ligesaa.
Herligt hun sin Rolle spiller.

Laura og Cæcilia.
Søvn maa qvæge,
Søvnen er den bedste Læge,
Naar man føler sig beklemt.

Litzberg og Lademann afsides.
Amor er den bedste Læge,
Han helbreder Smerte nemt.

Laura og Cæcilia.
Ak, det var dog grumme slemt!
Søvn vil bende vederqvæge.

Litzberg og Lademann.

Amor er den bedste Læge,
Naar han er os gunstig stemt.

De følge hende ud.

Forhallen til Klosterkirken.

Den gamle Portnerske og **Habakuk** sidde paa Skamler, han puster til Ilden under en Liimpotte.

Portnersken.

Du er en rar Dreng, jeg holder meget af dig, Habakuk! Bare du ikke var en Hedning.

Habakuk.

Jeg er ingen Hedning, Søster Giertrud! Hvorledes kunde jeg da hedde Habakuk? Jeg er en Lutheraner.

Giertrud.

Ja, det er to Alen af eet Stykke. Naar jeg seer dig ved den Liimpotte med Gløderne under, saa gyser det i mig. Frygter du ikke den evige Ild, Habakuk?

Habakuk.

Nei, jeg giør ikke, Søster Giertrud! Naar jeg fører mig skikkelig og ordentlig op, handler ædelt og ypperligt, og elsker mig selv ligesom min Næste, saa har det ingen Nød med mig.

Giertrud.

Gid det var saa vel! Thi det skulde dog virkelig giøre mig ondt for dig, hvis du blev fordømt.

Habakuk.

Ja, mig med. Jeg maa puste lidt endnu til Gløderne, ellers gaae de ud.

Giertrud.

Aa nei, giør ikke det! Saa kommer jeg igien til at tænke paa de fæle Smaadiævle dernede, der puste til Ilden.

Habakuk.

Fy, hvem vilde nu altid være med Tankerne i Helvede? Naar vi udrette, hvad vi bør, Søster Giertrud! og gavne vore Medborgere, saa hielper vor Herre Skam nok. Sagte. Hun troer, det er Liim, men jeg maa holde Voxet varmt, for at kunne aftrykke Nøglen deri.

Giertrud.

Det er denne nymodens Oplysning! Men tro mig, min Dreng! det er ikke Andet end Kiætteri, som leder til Synd og Fordærvelse.

Habakuk sagte.

Synd og Fordærvelse! Vi giøre det jo ikke for at stiæle, men for at hielpe et Par stakkels Pigebørn ud af Buret, der gierne ville giftes.

Giertrud.

Det er dog et vakkert Haandværk, det Snedkerhaandværk; men det maa være vanskeligt at lære, Habakuk!

Habakuk.

Ja, i syv Aar lader der sig ogsaa lære Adskilligt. Det Værste var i Førstningen, med den tidlige Løben om Morgenen for Mestermadamen efter Fløde og Tvebakker, inden man selv fik Noget. Har hun ikke hørt det vittige Indfald, Søster Giertrud! som en stakkels Dreng af vor Profession havde i Fior?

Giertrud.

Nei, hvor skulde jeg have hørt det? Vi sidde her i Klosteret og høre Ingenting.

Habakuk.

Gud skee Lov, sagde han, at jeg nu har faaet mit

Syn igien: i Gaar kunde jeg ikke see en Ert i mit Ertefad; i Dag kan jeg see Sol og Maane giennem min Øst.

Giertrud.

Aa, den arme Stakkel! Er det ogsaa gaaet dig saaledes, Habakuk!

Habakuk.

Ja, et Par Aars Tid.

Giertrud.

Omvend dig, og bliv Munk, saa sulter du ikke.

Habakuk.

Nei, saa fik jeg Erter nok at fede mit Flesk med, og inden Aaret var omme, kunde jeg vist hverken see Sol eller Maane giennem min Øst. Hun kan ellers troe, jeg har havt det slemt nok hos adskillige Mestere, inden jeg kom til Herr Lademann og Herr Litzberg. Men jeg holdt dog af mit Haandværk, og naar jeg saadan sad alene paa Værkstedet Søndag Eftermiddag, for at passe paa Huset, mens de Andre spadserede, giorde jeg mig mine egne Betragtninger.

Giertrud.

Hu, det maa være gyseligt! Man siger, at det knager i Bræderne, naar der skal giøres en Liigkiste; er det sandt?

Habakuk.

Ja, det er sandt; men saa synger det i dem igien, naar der skal giøres en Brudeseng, og saa bøder det Ene paa det Andet.

Giertrud.

Men sidde saaledes alene paa det øde Værksted mellem alle de Høvlespaaner! Hvis der nu var kommen en Høvlespaan i Lyset?

Habakuk.

Jeg var ikke alene, men i fornemt Compagnie: mine Venner General Skarpentand, Geheimeraad Hammer, Magister

Glatjern, Grevinde Raspemund og Mundkokken Herr Klæbekage vare altid nærværende.

Giertrud.

Hvad vil det sige?

Habakuk.

Saaledes kaldte jeg mit Snedkerværktøi. Saugen var General, en fiirskaaren Officeer med stridt sort Skiæg, som trængte igiennem, hvor han kom. Hammeren var Minister, thi den slog Hovedet paa Sømmet, hvad vilde jeg sige, Sømmet paa Hovedet. Den lille corpulente Høvle var Magister; thi de Lærde jævne og glatte jo Alting, naar Bræderne først ere saugede smaae. Filen lignede min Gudmoder Grevinden, en tør, maver Dame, der altid gnavede paa mig, naar jeg kom og bad hende om Noget, fordi jeg saae saa lurvet ud. Og Mundkokken Herr Klæbekage —

Giertrud.

Naa, hvem var det?

Habakuk.

Det var min Liimpotte, Søster Giertrud! hvori Maden bliver lavet til alle de Meubler, der gaae ud fra vort Snedkerværksted.

Giertrud.

Ha ha ha! Du er en lystig Dreng, Habakuk! Gid jeg altid havde dig hos mig; her er saa melancholsk i dette Kloster.

Habakuk.

Nu tager jeg hendes Nøgle og kaster i Liimpotten. Den er saa rusten og sort, den trænger til lidt fed Kost.

Giertrud alvorlig.

Giør ikke det, Habakuk! saa bliver jeg min Tro vred.

Habakuk sagte, kloer sig bag Øret.

Hvordan i al Verden skal jeg faae Nøglen fra Kiær=

lingen? Paa den Maade gaaer det ikke, jeg maa gaae en anden Vei. Høit. I Morgen skal vi da arbeide her i Klosteret Klokken fire.

Giertrud forskrækket.

Klokken fire? Ih, min Gud! hvad skal det betyde? Jeg lukker min Tro ikke op før Klokken syv. Jeg vil sove ud først.

Habakuk.

Der hielper ingen Modstand, Priorinden har befalet det. Hun vil have Ende paa den Ting. Hun kan ikke taale meer, at see Mandfolk i Klosteret.

Giertrud.

Herregud! see paa dem kan man dog uden Skade.

Habakuk.

Det Værste er med det Morgenspøgelse, som ved første Hanegal sniger sig langs ad Kirkemuren, og som Vægteren hver Morgen Klokken fire seer smutte ind i Kirken.

Giertrud.

Hvad for Noget? Gaaer her et Morgenspøgelse Klokken fire?

Habakuk.

Veed Søster Giertrud ikke det?

Giertrud.

Nei, jeg kommer jo aldrig før Klokken syv.

Habakuk.

Nu, I hører da heller Ingenting.

Giertrud.

Men saa fortæl dog!

Habakuk.

(Melodie af Dalayracs Camilla.)

Naar Uglen hyler, tuder Hund,

Og Græsset Duggen væder,
Et Spøgels her hver Morgenstund
Gaaer om i hvide Klæder.
Uhu! (sige de begge)
Portnerske var hun, uden Flid,
I Keiser Carl den Stores Tid.
Nu maa til Straf den døde Krop
Af Graven ile;
Tidlig op, tidlig op!
Faaer ei Ro til Hvile.

I Livet hun sig slemt forsaae
Og slumred dorsk om Dagen;
Nu maa hun ud af Gravens Braa
Om Natten i sit Lagen. — Uhu!
Hun staaer i Klosterkirkens Gang,
Og synger huult en Morgensang.
Aarle maa stakkels døde Krop
Af Graven ile;
Tidlig op, tidlig op!
Faaer ei Ro til Hvile.

Først naar en anden Søster god
Tør dette Gienfærd møde,
Som heller aldrig Seng forlod
Med tidlig Morgenrøde — Uhu!
Da faaer det stakkels Spøgels Fred,
Den Anden kommer i hendes Sted.
Hvo vilde vel i skumle Stund
Til Sligt sig vove?
Blege Aand! spøg du kun,
Lad os Andre sove.

Giertrud.

Hør, veed du hvad, min gode Dreng! der har du Nøglen. Du kan selv lukke op i Morgen Klokken fire. Jeg forlader mig paa, at du ikke misbruger min Tillid. Du skal svare mig til Alt, hvad der er i Kirken.

Habakuk.

Det kan hun forlade sig paa. I skal hverken savne Guld eller Sølv, Træ eller Steen, Knokler eller Been.

Giertrud.

Ja, saa er det godt. Hu, det var da en forfærdelig Vise!

Habakuk.

Ja, var det ikke?

De gaae.

Aden for Klosteret.

Lademann kommer henrykt.

(Cosi fan tutte, Pag. 79.)

Hvor saligt, o Elskov! forskiønner du Livet!
Var du os ei givet,
Hvad var da vor Lyst?
O, søde Veninde!
Dit himmelske Minde
Kan aldrig forsvinde
Fra kiærlige Bryst.

Litzberg kommer med Bergdorf og Wiedenhof.

Litzberg.

Ret, Lademann! frisk munter! Lykken trives;
Thi ei blot Elskov, ogsaa Vennehielp
Os rækker Haanden til at naae vort Maal.
Tak disse Herrer, disse Philanthroper,

Som glemme egen Sorg og egen Fare,
Og finde Trøst i Andres Fryd. I Sandhed,
En sielden Dyd! De sanke gloende Kul
Mig paa mit Hoved: jeg var føleslos
For deres Nød, de — varme for mit Held.

Bergdorf.

Det er vist ogsaa lettere for Sorgen
At trøste sig ved Glæden, end for Glæden
At stemme sig til Sorg. Lad den Fugl flyve,
Og lad os ene tænke paa vor Flugt.
Postheste blev bestilt til Klokken tre;
Vi følge jer til Grændsen.

Lademann.

Ædle Herrer!
Hvormed giengielde vi —

Wiedenhof spodsk.

Herr Lademann!
Giengielden kommer muligt, før De venter;
Vor Himmel blier vel ogsaa blaa engang.

Bergdorf blinker til ham.

Ak nei, min Ven! den bliver evig mørk.

(Cosi fan tutte, Pag. 12.)

Lademann.

Nu til Lykke, glade Sanger!
Lad os Amor Offer bringe.

Litzberg.

Høit det fulde Glas skal klinge
Til den muntre Glædeslyd.

Bergdorf og Wiedenhof.

Vi, kun vi er Sorgens Fanger.

Litzberg og Lademann.

Eder trøste skal vor Fryd.

Alle Fire.

Nu til Lykke, glade Sanger!
Stem nu i den muntre Lyd.

Litzberg.

Men vi glæde os for tidligt. Fuglene sidde endnu i Buret. Hvad hielper det, at disse gode Venner have skaffet os Pas, Extrapost, Reiseklæder; at vi have Penge, Pistoler og Sabler, naar vi ikke kunne faae Porten op? Hvor dog Habakuk bliver af? Alt mit Haab staaer til ham.

Wiedenhof.

Habakuk? Hvem er Habakuk? Hvad har han her at bestille?

Litzberg.

Det er vor Snedkerdreng, vor Mercurius, uden hvem vi Intet udrette. Han skal skaffe mig et Aftryk af Nøglen i Vox, saa smedder jeg strax en ny. Det vil tage nogen Tid, men jeg skal nok blive færdig til Klokken tre.

Bergdorf sagte.

Her have vi altsaa igien den gamle Historie med Venus, Mars og Vulcanus.

Habakuk kommer, og siger sagte:

Herr Litzberg! der er Nøglen. Vær saa artig!

Litzberg.

Hvorledes? Nøglen selv til Klosterporten?

Habakuk.

Ja, og til Nonnerne med.

Litzberg glad.

Ha, det er en Daad, som fortiener Belønning. Tager sin Tommestok af Lommen, og lukker den op. Kan jeg ikke slaae dig fra Svend til Ridder, saa slaaer jeg dig fra Læredreng

til Svend. Jeg eftergiver dig det Aar, du har tilbage; du est Snedkersvend, det er ogsaa godt.

Habakuk kysser hans Haand.

Ja, det er meget bedre — for mig.

Bergdorf.

Bravo! Haandværkeren har ogsaa sin Ære, saavel som Krigeren. — Nu er der jo Intet meer i Veien.

(Cosi fan tutte, Pag. 131.)

Litzberg.

Nu smiler os Lykken saa venlig og skiøn;
Saa lad dig da trøste, du Kummerens Søn!
Lad længer ei flyde Veemodigheds-Taare,
Fornøi dig ved Rosen, lad Tornen ei saare.
Nedboiet I tie?

Bergdorf og Wiedenhof.

Vi tie.

Litzberg.

Paa Lykken I bie?

Bergdorf og Wiedenhof.

Vi bie.

Litzberg.

Kan Intet da lindre for Kiærligheds Vee?

Bergdorf og Wiedenhof.

I Andres Lyksalighed froe vi os see.

Litzberg.

Saa svinder jer Vee?

Bergdorf og Wiedenhof.

Saa svinder vor Vee.

Litzberg.

Frisk Mod! ei forsage!
Kald Glæden tilbage.

Lademann.

Hvad Fryd vel erstatter
Huld Kiærligheds Savn?
Hvor findes den atter,
Den trofaste Favn?
Dog kalder ingen Klage
Den Døde meer tilbage;
Først Tiden seent helbreder
Et trofast, saaret Bryst.
Hvi kan jeg dog med eder
Ei dele Hiertets Lyst?

Lademann og Litzberg.

O, Amor! Glædens Bringer!
Nu laan os dine Vinger,
Og før os sikkert snart i Havn,
Saa prise vi dit elskte Navn.

Chor.

(Cosi fan tutte, Pag. 31.)

Fort med Mod, til snelle Flugt!
Aftnen smiler blidt og smukt;
Natten med sin lyse Stierne
Vinker hen os i det Fierne.
Vi som Helte Maalet naae;
Os det muntre Posthorn kalder.
Om fra Sky end Torden skralder,
Lynet vil os ei nedslaae.

Tredie Act.

Et aabent Lysthuus i en Hauge.

Rosaura og Cæcilia i Dameklæder, Bergdorf og Wiedenhof i Uniformer sidde med Lademann og Litzberg ved et Spisebord.

(Cosi fan tutte, Pag. 103.)

Lademann og Litzberg.
Lad os nu i grønne Skove
Hylde Venskab, Glæden love!

Rosaura og Cæcilia.
Glæde!

Lademann og Litzberg.
Lad i Klostret Nonner græde!

Rosaura og Cæcilia.
Fremtid venlig til os smiler,
Mismod viger, Haabet iler,
Skiebnens vrede Tordenkiler
Træffe her os ikke meer.
Munter Fremtid til os leer.

Mændene.
Amors Vinge Flugten skyndte,
Har fuldbragt, hvad han begyndte;

Amor vor Beslutning yndte,
Elskovsguden til os leer.

Rosaura og Cæcilia.

Did til Maalet, hvor han throner,
Lede lette Vaarfavoner.
Amor hylder,
Hvo ham skylder
Fremtids Lykke, Fremtids Haab!

Mændene.

Ak, hvor herligt i det Grønne
Saa at sidde med de Skiønne;
Hvor de søde Smiil belønne!

Bergdorf og Wiedenhof.

Dæmpe vore Klageraab.

Rosaura og Cæcilia.

Lader Haabets Stierne tindre!

Bergdorf og Wiedenhof.

Eders Fryd vor Sorg skal lindre.

Rosaura og Cæcilia.

Standser eders Klageraab!

Bergdorf og Wiedenhof.

Glæden leve!

Lademann og Litzberg.

Glæden leve!

Rosaura, Cæcilia, Lademann, Litzberg.

Fremtid venlig til os smiler,
Mismod viger, Haabet iler,
Skiebnens vrede Tordenkiler
Træffe her os ikke meer.

Bergdorf og Wiedenhof afsides.

Knap jeg fatter
Mig for Latter.
Det faaer slemme Efterveer.

Rosaura.

Amor hylder,
Hvo ham skylder
Livets Lyst!

Alle.

Amor hylder!
Han opfylder
Sødt med Salighed vort Bryst.

Wiedenhof og Bergdorf.

Han, kun han kan skienke Trøst.

Bergdorf.

Ak, eders Glæde smitter os. Vi glemme,
At hverken Amor eller Bacchus mægter
At tænde meer den slukte Flamme, som
Alt Dødens Genius har vendt mod Jorden.
Men, kiære Litzberg! vakkre Lademann!
De salig Elskte vare Søstre, veed I,
Af disse Levende, og lignte dem.

Wiedenhof.

O, meget! meget! som endnu kan sees
Af disse Lokker.

Aabner Papiret.

Maae I ikke tilstaae,
At Haarets Farve selv har megen Liighed?

Bergdorf ryster misfornøiet paa Hovedet.

Lademann betragter Lokkerne.

Særdeles megen.

Litzberg.

Og de er saa friske —

Wiedenhof giemmer Papiret igien.

Som de var klippet nys? Det giør Pomaden;
Den conserverer altid døde Haar.
Hvorledes gik det ellers vore Damer,
Som overlæsse sig med slige Bukler?

Bergdorf.

Nu da! endnu et Glas paa Fremtids Held.
Det glæder os, at Flugten gik saa let;
Nu, her paa fremmed Grund, i lutherſk Land
Er ingen Fare meer.

Litzberg.

Vi takke skyldigst,
Fordi saa redebon I fulgte med,
Og deelte Faren.

Bergdorf.

Nu, det var vor Pligt,
Det skyldte vi de gode Svigerinder.
Her skilles vi da ad i dette Vertshuus;
I reise hen til Elskovs Paradiis,
Vi gaae tilbage til vor Smertes Skiærsild.
Dog, før vi skilles ad (det blier vel bedst
For eders Elskte, først at slumre lidt),
Vil jeg fuldstændigt strax, min Sorgs Veninde!
Fortælle Dem Alt, hvad der hændte mig,
Og hvad jeg følte, leed, og hvad jeg sværmed
Fra Amathontes Dødsdag til i Dag.

Litzberg afsides, staaer op.

Det blier en ynkelig Historie.
De stakkels Piger er alt trætte nok;
Skal end en Dosis tragisk Opium

Formere Søvnigheden? Lad saa være!
Een Villighed er jo den anden værd;
Og har han hiulpen til at redde hende,
Kan hun en Stund vel kiede sig for ham.

Hoit.

Vi vil ei blande os i eders Veemod,
Da det dog ingen Nytte længer virker.
Hvis eders Elskte leved, skulde vi
Med Glæde giøre Giengield, og bidrage
Vort til, at snart I kunde vinde dem;
Men Dødens Knokkelhaand, skiøndt uden Muskler,
Omklemmer alt for stærkt sit stakkels Bytte.
Tom Trøst foragter Wiedenhof med Ret;
Og altsaa, Lademann! kom, lad os gaae
En lille Tour, imedens Herr von Bergdorf
Meddeler sine Sorgserindringer.

Bergdorf sagte.

Jeg vidste nok, den Klynken vilde lykkes.
Med Enebær fordriver man jo Myg,
Og Litzberg med Sentimentalitet.

Cæcilia.

Jeg følger med. Her er saa friskt og grønt.
Ak, det er længe siden jeg betraadte
En Skov, og nød Naturens Liflighed.
Kom, gode Lademann! ræk mig en Arm.

Lademann

Hvor ofte gik jeg eensomt om i Skoven,
Og savned midt i Overflødigheden
Af Guds Natur, fordi det Bedste mangled!
Knap fatter jeg mit Held paa denne Dag.
Er det en Drøm ei end?

Wiedenhof sagte.

Jo, gode Ven!
Du drømmer ganske rigtig om din Drøm.

Litzberg til Wiedenhof.

Lad det forelskte Par kun gaae foran,
Og lad os To gaae langsomt, kiære Herre!
De maa fortælle mig dog ogsaa Noget,
Kun intet Drøveligt! Om Krig, om Heste,
Om Bal, Dueller — kort, om hvad De vil,
Kun Intet om den salig Euphrosine.

Wiedenhof sagte.

Skal jeg endnu elendigt finde mig
I dette Mummespil? Skal med mit Sværd
Jeg ikke hurtig sønderhugge Knuden?
Dog — jeg vil ikke støde Damerne.
Endnu et Øieblik, for deres Skyld!
Men snart forgaaer Taalmodigheden mig.

De gaae.

Rosaura.

Den gode Wiedenhof er misfornøiet.

Bergdorf.

Jeg troer, han er jaloux paa Lademann.

Rosaura.

Det er vel ei aldeles uden Aarsag.

Bergdorf.

Den unge Kunstner er en vakker Knøs,
Et stort Talent, et varmt og ædelt Hierte.
I Sandhed, det er ikke uden Grund.

Rosaura spøgende.

Og overalt — hvad Kiærligheden angaaer,
Hvad spørger den om Grunde? Vel, at her

Er ingen deilige Opvarterinder!
Hvem veed, hvad saa min Elsker vilde føle?

Bergdorf.

Rosaura! nænner du i første Mode,
Da vi er ene, saa at tale til mig?

Rosaura.

Ja, kiære Ven! hvad vil du jeg skal tale?

(Cosi fan tutte, Pag. 168.)

Gud Amor er en Driller,
Man kan ham aldrig troe;
Han snedig sig forstiller,
Og stiæler Hiertets Ro.

Han hvæsser sine Pile
Paa Modgangs haarde Steen;
Men, meer end de, hans Smile
Gaae dybt til Marv og Been.

Det arme Hierte bløder,
Som troer sig velforvart;
Men naar det Guden møder,
Hans Magt sig viser snart.

Thi vogt dig, unge Smukke!
Tro den Forræder ei;
Han leer ad dine Sukke,
Og gaaer igien sin Vei.

Bergdorf.

Du hulde Pige! denne Munterhed,
Hvorunder sig Undseeligheden skiuler,
Giør dig kun meer elskværdig. Hvilket Indfald,

At spærre Venus selv i Nonnebuur,
At skiule hendes Ansigt med et Slør!
Men nu er Sløret faldet, som en Taage;
Og denne lille Strid af Elementet
Giør Foraarsmorgenen kun mere skiøn.

(Cosi fan tutte, Pag. 136.)

Bergdorf.

Mit Hierte du, Hulde!
Har lagt i din Lænke;
Men vil du nu skienke
Til Døden mig dit?

Rosaura bestandig spøgende.

Hvo vilde vel tage
Sin Gave tilbage?
Men vil du ei vrage
Med Tiden mig lidt?

Bergdorf

lægger smilende hendes Haand paa sit Bryst.

Føl Hiertet! det banker
For dig, hvad det kan.

Rosaura.

Ak, Mændenes Tanker
Er Skum kun paa Vand.

Bergdorf.

Saa tro det banker, som det kan!

Rosaura.

Saa tro det banker, som det kan!

Begge alvorlige.

Mig Elskov henrykker;
Til Hiertet jeg trykker
Den Gode, den Kiære.
Nu Livet skal være

Mig daglig en Fest,
Hvor Glæden er Giest.

Bergdorf.

Et Kys du mig give!

Rosaura atter spogende.

Nei, det gaaer ei an.

Bergdorf med forstilt Vrede.

Saa lad det da blive!

Rosaura.

Du vredes?

Bergdorf.

Som din Mand.

Rosaura.

O, lad dig formilde,
Slaa Øiet ei ned!

Bergdorf.

Nu er det for silde.

Pludselig god igien.

Hvo kan være vred?
Vi vil os forlige.

Rosaura.

Forlige!

Bergdorf.

O, sødeste Pige!
Omfavn da din Ven.

Begge.

Med Amor i Barmen,
Og Møen / Sin Beiler } i Armen,
Til Himlen sig svinger
Lyksalige Sands

Paa Kiærligheds Vinger
I Morgenens Glands.

Bergdorf.

Nu er jeg lykkelig! Og nu, Rosaura!
Lad os fuldbringe halvfuldendte Flugt.
Jeg er ei rolig, før jeg eier dig
I tryg Besiddelse. Herfra til Grændsen
Er ikke langt; hvo veed, hvad hændes kunde?
Thi Priorinden er af mægtig Slægt,
Og hun har mange Venner her i Egnen.
Desuden piner det mig at bedrage
De stakkels Knøse meer, end det behøves;
Og en retfærdig Vrede maae vi undgaae,
Som ene Magt og Trods kan møde fræk.
Thi foregiv, at du og din Veninde
Vil sove lidt, en Times Tid! De trænge
Vel og til Hvile. Midlertid forføie
Vi os ad snevre Sti hen giennem Lunden
Til Landeveien, hvor den anden Vogn
Alt holder forspændt. Amor skienke Flugten
Fremdeles sine Vinger!

Rosaura.

Vel, min Ven!
Og denne Pakke bliver her tilbage
Til Lademann og Litzberg: tvende Ringe
Med Brillanter af en stor Værdi,
Og med en venlig Tak. Det fik i Gaar
Jeg færdig alt, og ogsaa underskrevet,
Som vel var, af Cæcilia. I Dag
Er Coursen steget meget høiere;
Det vilde holde haardt. Den stakkels Gut
Alvorlig har forelsket sig i hende,

Og hun er ikke foleslos mod ham.
Dog, slige lette Dieblikkets Indtryk
Udsletter atter Dieblikket let.
Han drager Landet om som fattig Kunstner,
Var det en Mand for vor Cæcilia?

Bergdorf.

Velan, min elskte Pige! lad os ile.

De gaae ind i Vertshuset.

Et Sted inde i Skoven, hvor der staaer en Bænk.

Litzberg kommer med **Wiedenhof** Arm i Arm.

Litzberg.

Aa, med Tilladelse, min gode Herre!
Jeg er lidt træt, lidt modig efter Reisen.
Det undrer mig, De er endnu saa flink
Paa den Strabads. Dog det forstaaer sig selv,
En Kunstner er forkiælet, en Soldat
Er vant til Ondt. Kom, lad os sætte os,
Og slaae en Sladder af.

Wiedenhof sagte.

Nu, paa min Ære,
Dertil udfordres Jobs Taalmodighed.
Den Anden render med min Brud, imens
Jeg conversere maa den plumpe Litzberg!
Jeg havde Lyst — og dog, det er utroligt,
Den simple Karl, han imponerer mig.
Hvert Dieblik jeg foresætter mig
At være grov imod ham, men saa seer han
Saa klart og roligt mig i Dinene,

Og saa er det forbi, saa staaer jeg der
Fast som en Pog, der hører Forelæsning.

Litzberg sætter sig.

Her er saa smukt.

Klapper paa Bænken.

Giør ingen Complimenter!

Wiedenhof sagte.

Og ingen Høflighed, Respect for Folk,
Som staae i Stand og Rangen over ham!
Selv sætter han sig først.

Litzberg.

Hvad siger De?

Wiedenhof.

De Andre vente.

Litzberg.

Ei hvad, lad dem gaae!
Hvad komme os de Andre ved? Hvem vilde
Forstyrre Kiærester i deres Ro?
De har saa meget Intet at fortælle
Hinanden. Det er godt for dem. Men os,
Hvor kan det more os?

Wiedenhof kaster sig gnaven paa Bænken.

Mig morer Intet
I denne Verden meer, det veed De jo.

Litzberg.

Hvis De vil lyde Venskabs Raad: studeer
Mathematik! Det er den bedste Modgift
Mod overspændt, bedrøvet Føleri.
Først reen Mathematik: Mathesis pura,
Saa den anvendte siden: applicata.
Naar man abstract behandler Størrelser,

Da bliver snart Alt, hvad vi kalde Stort
I dagligt Liv, kun saare lillebitte.

Wiedenhof.

Saa blier Rosaura Dem da lillebitte?

Litzberg.

Det er en anden Sag. Jeg negter ikke
Idealismens Virkninger paa Sindet.
Begeistringen er god, som Drivefiær
Til store Handlinger. Kun denne Sværmen
For Ingenting —

Wiedenhof utaalmodig.

Og hvo har sagt Dem da,
Det var for Ingenting?

Litzberg.

Det har De selv.

Wiedenhof.

Det er ei sandt. Jeg sværmer for min Elskte;
Det har jeg sagt Dem.

Litzberg.

Vel! men hun er død.

Wiedenhof.

Ei end for mig. Hun lever i mit Hierte.

Litzberg.

Det er kun en poetisk Talemaade.
Studeer Mathematik, Philosophie!
Saa lærer De at agte rene Forhold,
At skille Virkelighed klart fra Tant.

Wiedenhof.

Og er Mathematikens Grundvold da
Stort meer end Tant? Hvad er en Linie?
Et Intet, uden Stof og Tykkelse.
Hvad er en Punkt? lidt mindre selv end Intet.

Og dog paa dette Intet grunder I
Den hele suffisante Videnskab.

Litzberg.

Hvis ei De ynder de abstracte Former,
Saa lær, til en Forandring, Mechanik.
Hvad er et sorgfuldt Bryst i Mennesket,
Med nogle Mundfuld Luft og Hiertesuk,
Mod disse Dampmaskiner, som bevæge
Den hele Verden nu saa grandiost?

Wiedenhof.

Jeg hader Deres flaue Dampmaskiner.

Litzberg.

Som Ridder? Ja, det kan jeg nok begribe.
En simpel Rytter burde hade dem;
Thi snart behoves ingen Heste meer.

Wiedenhof hidsig.

Hvordan? Behoves ingen Heste meer?
Nu, saa gid Diævlen — dog, jeg vil ei trætte
Med Dem. De er en gammel Mand.

Litzberg omfindtlig.

For Pokker,
Ei gammel! Jeg er fyrgetyve Aar.

Wiedenhof.

Da seer De ud, som De var tredsindstyve.

Litzberg.

Det har dog min Rosaura ikke fundet.

Wiedenhof.

Hvad hun har fundet, veed De ei endnu.

Litzberg.

De troer at bringe mig ud af min Fatning,
Men det skal ikke lykkes Dem.

Wiedenhof.

Velan!
Saa lad mig gaae; hvi holder De paa mig?
Vi to ei harmonere med hinanden.
Jeg ynder Krig, De Fred; jeg Sværd og Ganger,
De Lineal og Damp. Jeg elsker end
Min Mø i Gravens Skiød, og De forlader
Kold Deres Brud, som sidder nu og føler
Medlidenhed for en elskværdig Mand.

Litzberg.

De vil nok see mig skinsyg, Wiedenhof!
Men det skal ikke lykkes Dem.

Wiedenhof stolt.

Jeg hedder
Ei Wiedenhof, men Herr von Wiedenhof.
Nu lad mig gaae!

Litzberg sagtmodig.

Gaa De med Gud, min Herre!
Men bliv dog ikke vred! Jeg glemmer ei
Den Godhed, De har viist mig. Det var usselt
Af mig, hvis ei jeg kunde taale her
En Smule Gnavenhed af den, der skuer
Ei Verden i saa muntert Glar, som jeg.

Wiedenhof.

Velan! Gid dette Glar kun ikke briste,
Saa stod De blind, og saae slet Ingenting.

Gaaer.

Litzberg.

Han er i ondt Humeur, den arme Diævel.
Det er endnu et hæsligt Træk ved Sorg,
At tidt den er misundelig paa Glæden.
Nei, saa er Bergdorf af et bedre Malm.

Men han er sikkert end ei bleven færdig
Med at fortælle sine Lidelser.
Jeg er ei nidkiær paa min gode Ven;
Og for mig selv ret at bevise det,
Saa vil jeg giøre først en lille Omvei.

Gaaer.

Cæcilia og **Lademann** komme ind fra den anden Side; hun først, han følger hende bekymret i nogen Afstand.

(Cosi fan tutte, Pag. 172.)

Cæcilia.

Nei, jeg kan det ei længer bære!
Kiærlighed og qvindlig Ære
Strengt mig byde;
Jeg maa lyde,
Aabenbare denne List.
Brist, mit arme Hierte! brist!
Ak, hvor vil det dybt ham krænke!
Vil Medlidenhed han skienke?

Lademann afsides.

En Bekymring hendes Hierte
Trykker med sin Byrde vist.

Cæcilia.

Gud! der er han. — Mit Lod er kastet.

Til Lademann.

Lad os ile!

Lademann kiærlig.

Hvi har du hastet?
Siig, hvi du din Ven forlader?
Diet sig i Taarer bader!
Ak, hvis alt du Vilhelm hader —
Brist, mit arme Hierte! brist!

Cæcilia afsides.
Himmel! ak, jeg skal ham vække,
Af den søde Drøm ham skrække.
Lademann.
Rører jeg endnu dit Hierte?
Cæcilia.
Du har evig rørt mit Hierte.
Lademann.
Saa betro mig da din Smerte!
Cæcilia.
Nei, jeg kan ei tale, nei!
Mørk er mig min Fremtids Vei.
Lad mig flygte!
Lademann.
Her vil jeg blegne.
Cæcilia.
Evig tro dig allevegne!
Lademann.
Volder jeg dig denne Kummer?
Cæcilia.
Vilhelm! ak, min Sorg forstummer.
Glem min Kummer!
Lademann.
Dyrebare! stig din Kummer!
Søde Pige!
Cæcilia.
Glem min Kummer.
Lademann.
See, min Barm slaaer dig i Møde,
Lad ei taust dit Hierte bløde!
Evig jeg med dig forbunden
Dele skal din Sorg, din Lyst.

Cæcilia.

Himmel! jeg er overvunden,
Og din Ømhed er min Trøst.

Begge i hinandens Arme.

Hvilken Glæde, selv i Smerte,
Naar et ømt og kiærligt Hierte
Deler tro den Elsktes Kummer!
Det giør Sorgen selv til Lyst.

Lademann henrykt.

O, min Veninde! denne Nat og Dag
Mig forekomme som et Eventyr,
Der ligger uden Mulighedens Grændser;
Da pludselig mig Skiebnen under det,
Hvorefter Hiertet higed, fra det slog.
Ja, efter Kiærlighed slog dette Hierte.
En Piges søde Smiil og bløde Haandtryk
Og ømme Blik mig tyktes mere værd,
End Verdens Roes og alle Laurbærkroner.
At vorde Kunstner, selv en sielden Kunstner,
Det forekom mig ikke vanskeligt;
Og skiøndt kun født i Fattigdom og Ringhed,
Sig strakte tidlig Drengens kiække Haand
Op efter Musers Krands, og Haanden greb den.
Den store Vogler skienkte mig sit Bifald;
Og jeg har lært at tvinge Toner af
Det stærke Instrument, som jeg kan bygge,
Og at begeistre Menighedens Røst.
Ak, men langt mere værd, end dunkle Laurbær,
Var den af Roser mig, som Pigen fletter.
At vinde Skiønhed og Uskyldighed,
At fængsle sødt et herligt Qvindehierte,
Det forekom mig næsten som umuligt,

Fordi det var det Høieste, jeg ønskte.
Min Uerfarenhed, min tause Blyhed,
Min Mangel af de mange ydre Fortrin,
Der giør en Mand elskværdig for en Qvinde,
Laae som en Afgrund mellem mig og Haabet.
Men min Cæcilia har som en Fee
Berørt min Tunge, jeg har lært at tale
I hendes Selskab, hun har skuet mig
Dybt i min Siæl, hun ei miskiender mig,
Hun skiønner paa et varmt og trofast Hierte,
Og dette Hierte er til Døden hendes.

Cæcilia.

O, elskte Lademann! og mit er Deres.
Bort med Forstillelse! Saa hør mig da!
Nu skal De vide Alt, og handle selv,
Og De vil sikkert ei miskiende mig.

Wiedenhof kommer.

Herr Lademann! Herr Litzberg venter Dem
Ved Aaen hist dernede; han har Noget
At sige Dem. Nu maae vi skilles ad.
Tillad til Afsked mig et Dieblik
Med Frøknen her, maaskee for sidste Gang!

Lademann seer paa Cæcilia.

Cæcilia kiæk.

Gaa, kiære Ven! og lad mig tage Afsked
Med Herr von Wiedenhof for sidste Gang.

Lademann gaaer.

Wiedenhof.

De er særdeles rørt, min Naadige!

Cæcilia.

Ja, meget rørt! Og denne Følelse
Mig giver Mod, at tale ret oprigtigt.

Wiedenhof.

Saa har De hidindtil talt uoprigtigt?

Cæcilia.

Jeg har jo næsten Intet talt med Dem;
Jeg kiender Dem jo neppe.

Wiedenhof.

Desto bedre!
For nøie Kiendskab skader Kiærlighed;
Den elskte Gienstand være maa os fremmed
Og velbekiendt paa een Gang. Dette Halvlys
Er gunstigst for Cupidos Maleri.

Cæcilia.

Jeg lider ei det falske Dæmringsskiær;
Og derfor maa det enten dages ganske,
Hvad heller komme Sorgens Nat, og hylle
Mig i et evigt Mulm.

Wiedenhof.

Ei, hvor poetisk!
Naturens Ynde har begeistret Dem.

Cæcilia.

De stikler paa mig; De har Ret dertil,
Ja, høilig Ret at være misfornøiet.

Wiedenhof.

Paa ingen Maade! Jeg er velfornøiet
Med Dem, hvis De er saa med mig.

Cæcilia.

Hold op
Med denne fæle Tone! Deres Vrede
Fortiener jeg maaskee, men ei Foragt.

Wiedenhof.

Bevares vel! Foragte selv sin Brud!

Cæcilia.

Det er jeg ei endnu. Gud vil tilgive
Et overilet Skridt; og De, en Ridder,
Maa hylde Ædelmod, og overbære
Med Qvindens Svaghed.

Wiedenhof.

Giør jeg ikke det?

Cæcilia.

Rosaura, min Veninde, elsker Bergdorf.
Hun skrev et Brev til ham og Dem, og fik
Mig ubetænksom til at underskrive.

Wiedenhof.

De lovet har at ægte mig, min Frøken!

Cæcilia.

Fordi jeg ikke kiendte Kiærlighed.
Jeg tilstaaer Dem min Feil; De er fornærmet,
Og jeg anraaber om Tilgivelse.

Wiedenhof leer.

Fordi De elsker nu — Herr Lademann!

Cæcilia.

Tak! Tak for denne Latter! den bortjager
Min Frygt. Hvi skulde jeg vel skamme mig?
Min Følelse er ædel og uskyldig.

Wiedenhof.

O, høist uskyldig! Det er ret uskyldigt,
At skienke først sit Løfte til en Anden,
Og saa forgabes i den Første, Bedste,
Man træffer paa sin Vei.

Cæcilia.

Det maa jeg taale.

Jeg taaler gierne det, og mere til.
Skield mig og haan mig, vær ret ubarmhiertig,
Forpligt mig ikke med en Ædelmod,
Som bragte mig kun til Fortvivlelse.
Vi to er ikke skabte for hinanden.
De har befriet mig af mit Slaveri,
Jeg skylder evig Dem Taknemlighed,
Men Elskov — Elskov kan jeg ikke føle.

Wiedenhof bestandig med Haanlatter.

Den føler De kun for Herr Lademann!

Cæcilia.

Jeg føler den for ham, som Livets Herre
Tilsendte mig. Er Kiærligheden fri?
Kan man bestemme sig til Kiærlighed?
Betaler man sin Gield med Kiærlighed?
Er Kiærlighed en Pligt, som kold Fornuft
Udviser for en Godhed, man har nydt?
Nei, den er Hiertets Herre. Hiertet tvinger
Ei den. Jeg aldrig har bedraget Dem,
Thi jeg har aldrig sagt: jeg elsker Dem.
At ægte Dem — det har jeg daarlig lovet.
Hvad vinder De vel ved et Ægteskab,
Som savner Livets bedste Fryd?

Wiedenhof alvorlig.

O, meget!
Nu har De talt, og udøst Deres Hierte,
Nu Raden er til mig. Jeg elsker Dem;
Og Deres Adfærd her, skiøndt dadleværdig,
Jeg veed ei — puster op kun Ilden meer.
For Deres Skyld udsætter jeg mit Rygte
For Verdens Spot og for Bagvaskelse.
Hvor vil man ikke rynke Næse, naar

Man hører: Wiedenhof er løbet bort
Med en Uadelig af Klosteret;
Hvor meget bliver der for mig at jævne,
At faae Tilgivelser og Glemsel for!
Dog — jeg kan staae paa mine egne Been,
Og er afhængig ei af Verdens Dom.
Velan! Mit Offer, Frøken! er ei ringe:
Jeg offrer Dem al min Forfænglighed.
Men Æren kan jeg ikke offre Dem.
At blive Verdens Giek — at staae til Spot —
Af Sadlen kastes af en Haandværksmand —
Nei, ved mit Sværd og mine Fædres Skiold,
Det giør jeg ikke. Heller døe! Velan!
Det kommer an paa Dem, giør Valget selv.
I Fald De foretrækker Lademann,
Saa vil jeg glemme, han er Borgerlig,
Som jeg har glemt med Dem; saa maae vi stride
Paa Liv og Død, maae skydes paa Pistoler,
Og Een af os maa bløde Hiertet koldt.
Mit varme Hierte skal ei ene bløde.
Jeg gaaer at hente Vaaben.

Cæcilia forskrækket.

Bliv, for Guds Skyld!
Barmhiertige Himmel!

Wiedenhof.

Ja, saa sandt Gud lever,
Een af os her maa døe paa Stedet. Vælg!

Cæcilia angst.

Jeg følger Dem.

Wiedenhof.

I Sandhed?

Cæcilia.

Ja, jeg følger!
Der er min Haand derpaa.

Wiedenhof kysser den.

Saa er jeg rolig.
De seer, hvor høit jeg elsker Dem. Og De
Skal ogsaa komme til at elske mig,
Naar denne Børneleg er atter glemt.

(Cosi fan tutte, Pag. 142.)

Hulde! Tiden vil snart dig helbrede;
Du vil ynde, hvad nu du forsmaaer.
Snart til Ømhed forvandles din Vrede,
Naar dit Hierte mit Hierte forstaaer.
Kun din Kuld meer opflammer min Lue.
Hvo modstaaer vel din yndige Magt?
Selv min Stolthed forstaaer du at kue,
Mig din Skiønhed i Lænker har lagt.

Cæcilia bekymret.

Og Lademann?

Wiedenhof med et foragteligt Smiil.

Vær rolig for hans Liv!
Han selv er under min Fortrydelse.
Naar De er min, saa har jeg intet meer
Med ham at giøre. Det er høie Tid,
Jeg gaaer at hente Bergdorf og Rosaura.

Gaaer.

Cæcilia ene.

(Cosi fan tutte, Pag. 41.)

Angst jeg fortvivler brat,
Mit Hierte bløder.
Mørk er min Fremtids Nat;
Jeg ham forstøder.

Nu mig kun møder
Kummer og Nød.
O kom, min Død!
Nu dybt i Graven ned
Sank Haab og Glæde.
Hiertet af Trøst ei veed,
Jeg kan kun græde.
Fiernt skal min Klagelyd
Dig kalde, sneltforsvundne Fryd!

Men jeg vil flye, min Ven! og redde dig,
Du blide, vennehulde Fredens Søn!
Du skal ei møde opbragt, øvet Grumhed.
Ei krøb du feig i Skiul, det veed jeg vist;
Du vilde blegne for Cæcilia.
Nu, Elskte! skal den stakkels Pige blegne
For dig, imens du drømmer hende troløs,
Og bander i Forbittrelse det Hierte,
Som kiærligt slaaer for dig, indtil det brister.

I det hun vil gaae, møder hun Rosaura, Wiedenhof og Bergdorf.

Rosaura.

Kom nu, Cæcilia! vi har søgt dig længe.
Der er ei noget Dieblik at spilde,
Vi maae afsted.

Kalder paa en lille Dreng.

Du Smaa! kom hid. Er du
Ei Vertens Søn?

Drengen.

Jo.

Rosaura.

Denne lille Pakke
Du bringer om en Time — hører du?

Først om en Time — de to andre Herrer,
Som kom med os: Herr Lademann og Litzberg.

Drengen.

Godt, naadige Frøken!

Bergdorf seer paa sit Uhr.

Nu er Klokken elleve.
Du bringer altsaa Pakken Klokken tolv.
See, der har du en Louisd'or. Forret
Dit Ærind vel!

Drengen.

Godt, altsaa om en Time
Fra nu af.

Rosaura til Cæcilia, som dvæler.

Kom, min Engel!

Wiedenhof.

Maa jeg byde
Min Arm?

Til en Tiener, som kommer med Reisekapper.

Har du Pistolerne tilrede?

Cæcilia farer sammen.

Pistolerne?

Wiedenhof smilende.

Ja vist, Pistolerne.
De giemmes maae i Vognen, mener jeg,
Saa at de ingen Skade giør.

Sagte til hende.

Vær rolig,
Frygt ikke meer, min skionne Brud! Men Tiden
Er kostbar.

Cæcilia.

Tiden?

Sukker.

Den faaer Ende snart.
Min Følelse tilhører Evigheden.

De gaae.

Drengen alene.

Altsaa, om en Time skal jeg bringe de fremmede Herrer Pakken. Men hvor faaer jeg at vide, naar den Time er forbi? Tiden faaer Ende snart, sagde Frøkenen. Da jeg talte med Herren, var den elleve; men hvad er den nu? Jeg har intet Uhr, og forstaaer mig ikke engang rigtig paa Viseren, om jeg havde et.

Habakuk kommer listende frem; sagte.

Var det ikke nu en Lykke, at jeg sneg mig i Hælene efter dem? Jeg mærkede nok, der var Ugler i Mosen. Nu gielder det, at faae Pakken fra Drengen, ligesom Nøglen fra Portnersken. Det skikker sig egentlig ikke for mig, som Svend, at give mig i Kast med saadan en Hvalp. Men Hensigten adler Middelet, sige jo de Lærde.

Drengen.

Hør du, kan du ikke sige mig, hvad Klokken er?

Habakuk.

Du? Hvem dutter du raa Unge? Veedst du ikke, at jeg er Snedkersvend?

Drengen.

Om Forladelse, min Herre! Vil han ikke være saa god at sige mig, hvor mange Klokken er?

Habakuk sagte.

Var det ikke nu en Lykke, at Herr Lademann forærede mig det Sølvuhr? Seer paa Uhret. Den er et Qvarteer til tolv.

Drengen.

Ikke meer? Saa har jeg endnu tre Qvarteer at bie.

Habakuk.

Hvad er det for et Jav med alle de Drenge dernede ved Gadekiæret?

Drengen.

Samles de allerede?

Habakuk.

Ja vist.

Drengen.

Jeg meente, det var først i Eftermiddag.

Habakuk.

Nei, det er giort om til i Formiddag. Men hvad er det?

Drengen.

Om Forladelse, min Herre! hvad er Klokken?

Habakuk seer paa Uhret.

Halv tolv; men mit Uhr gaaer lidt for langsomt. Mig synes, de sagde, der skulde skydes til Fuglen.

Drengen.

Ja, det forstaaer sig. Der er sat en Fugl op af Blaaleer paa en Stang. Bageren gifter sig i Dag, og har sat Gevinster ud: en Hvedetvebak for Ringen, et Par Krydertvebakker for Hovedet, en Æggekringle for hver af Vingerne, et Rundebrød for Halen, og en Julekage med Sokkat og Rosiner for hele Skroget.

Habakuk.

En Julekage midt om Sommeren? Hvor er det muligt? Det er jo reent imod Naturens Løb.

Drengen.

Med Forlov, min Herre! hvad er Klokken?

Habakuk seer paa Uhret.

Den er tre Qvarteer til tolv, min Dreng!

Drengen.

Den Klokke gaaer da forbandet langsomt. Jeg staaer som paa Gløder. Jeg har faaet Lov af min Moder at være med; men jeg har lovet, først om en Time at besørge dette Brev til de fremmede Herrer.

Habakuk.

Fly du mig kun Pakken! Det er mine Herrer. Jeg skal nok besørge den.

Drengen.

Der seer jeg Herr Litzberg og Herr Lademann henne. Jeg vil selv bringe dem Pakken; thi det har jeg lovet, og det har jeg faaet en Guldskilling for.

Habakuk.

Ja, saa skynd dig!

Drengen.

Hvad er Klokken?

Habakuk.

Nu er den snart et Qvarteer til eet.

Drengen.

Den er jo reent gal til at løbe i Dag. Farvel! Jeg maa ogsaa løbe.

Gaaer.

Habakuk alene.

Var det nu ikke en Lykke, at den Dreng ikke forstod sig paa Klokken? Og overalt — hvad er Tiden, og hvem bryder sig synderligt om den? Jeg kiendte en Student, der logerede hos min Mester, og der lagde sig efter den kantede Philosophie; han havde saare ringe Tanker om Tiden, og sagde, det var kun en Sandseform. Men hvorom Alting er, saa gaaer den aldrig bedre, end naar man er forelsket og har en Kiæreste, og derfor vil jeg ogsaa jo før jo heller

see at skaffe mig een, naar jeg kommer hiem. Hvis bare Marilisbeth ikke vilde vedblive at være saa grusom imod mig!

(Melodie af Haydns Ritter Roland.)

Marilisbeth kun spotter og leer,
Naar jeg beder om Elskov igien;
Men jeg tænker, hun vrager ei meer,
Naar hun hører, jeg er bleven Svend.
Ja, jeg er Svend, jeg alt er Svend!
Hun mig elsker varmt vist igien;
Hun mig kalder hiertelskte Ven.

Marilisbeth tidt gav mig et Vink,
Og hun gik næsten reent af sit Skind,
Naar med Poge jeg spillede Klink,
So i Hullet og Skorsteen og Pind.
Med andet Sind, heelt andet Sind
Hun belønner, kiælen og heed,
Habakuk med Gienkiærlighed.

Man fortæller, at Maanen saa guul
Smelter Hierter i Skoven saa grøn;
Jeg mig skiuler, hvor Stammen er huul,
Staaer og sukker og græder i Løn.
Thi hun er skiøn, ja sielden skiøn.
Tab kun reent ei Modet, min Søn!
Maanen hører Bedrøvedes Bøn.

Litzberg kommer forbittret med den aabne Pakke, fulgt af **Lademann**.

Litzberg.

Bort, Dreng! Hvad staaer du der og vrøvler? Pak dig!

Habakuk sagte.

Saa Fanden i Vold, er jeg nu blevet Dreng igien? Jeg troede, jeg havde giort mit Mesterstykke denne Gang.

Gaaer.

Litzberg.

Dette Brev er kun i ubunden Stiil, men det fortiener dog at læses to Gange.

Lademann fortvivlet.

Har jeg hørt ret? Bedrager De mig ikke, Litzberg? Staaer det der virkelig?

Litzberg.

Læs selv, hvis du troer, jeg lyver.

Lademann.

O, hele Verden lyver! Har hun underskrevet dette Brev, saa er Sandhed Løgn, og der er intet Virkeligt meer under Solen.

Litzberg.

To Brillantringe af temmelig stor Værdi ligge i Papiret ved Haarlokkerne.

Lademann.

Giv mig hendes Lok, og kast saa Ringen i Aaen. Ringen er et Troskabstegn, det er en slet Gave fra hende. Med Lokken bandt hun mit Hierte, og det kan endnu ikke rive sig løs.

Litzberg med stolt Fatning.

Da kan mit. Gud skee Lov, endnu har ingen Dalila bundet mig, hverken med sine eller med mine egne Haar. Man har taget os ved Næsen, men vi have fortient det. Hvorfor vidste vi ikke bedre at skille Indbildning fra Virkelighed? Havde de spillet os denne Streg for at holde

os for Nar — ved Gud, jeg skulde ikke hvile, før jeg havde truffet dem og hevnet mig. Men de giorde det kun af Nød, kun af Kiærlighed til de Andre; fordi de mistvivlede om, ellers at faae os i Ledtog med, hvilket vel heller ikke var skeet. Rigtig nok have de forført os til et Klosterran, og derfor er det billigt, at vi bøde for vore Synder. For Resten skal det ikke ængste mig i min sidste Stund, at have reddet et Par stakkels Piger fra Trældom, og givet dem tilbage til Naturen. Orgelet klinger nu atter smukt, Alteret staaer ædelbygt, Klokken gaaer rigtigt, og vi have ikke taget en Hvid derfor. Det kan være Priorinden en Erstatning for de mistede Nonner. Og disse Ringe kunne vi tage til Giengield, fordi de Skiønne have skilt os ved vor Arbeidsløn. Det er altsaa ingen Gave. Vi kunne beholde Ringene, uden at takke derfor.

Lademann.

Og saa rolig og snart kan De fatte Dem efter denne Ulykke?

Litzberg.

(Melodie af Monsignys Felix.)

At fortvivle og mat forsage,
Naar en Pige vil os bedrage,
Siig, røber det vel sund Forstand,
Og sømmer det sig for en Mand?
Fortvivle bleg og mat forsage,
Naar en Glut vil os bedrage!
Nei, heller midt paa Torvet staae
Med Brixen og med Biælder paa.
Fortvivle bleg og mat forsage!
Nei, dertil man mig aldrig faaer,
Mandigt end dette Hierte slaaer.

Litzberg ei fælder svage Taare,
Ei en Glut skal mit Sind bedaare.
Der er fleer vel, hvor hun kom fra,
Verden staaer rolig nok endda.
Glem ei dig selv! er min Devise.
Ei i Storm du dit Skib forlise,
Brug din Forstand,
Husk, du er Mand!

Gaaer.

Lademann alene.

Jeg ei begriber hende. Hendes Navn
Er atter skrevet under, men saa slet,
Som om med sine Træk det vilde sige:
Det var af Tvang. Ja, det var denne Kummer,
Som hun af Frygt ei turde mig betroe.
Hun elsker ikke Wiedenhof. O, nei!
Jeg saae Foragt mod ham i hendes Die.
Men denne Svaghed gaaer for vidt. Hun er
Et Rør, som vifter hid og did for Vinden.
Hvad er det bedste Hierte, uden Kraft?
Den, som er hende nær, behersker hende.
Saaledes lod hun sig et Dieblik
Beherske selv af mig. Det svage Indtryk
Er slettet ud, som Vindens flygtige Fure
Af Vandets Flade. O, det aned mig!
Nu staaer jeg atter ene med min Veemod,
Min tause Længsel. Ja, nu stirrer Diet
Igien, af Taarer blendt, i Aftenrøden.
Nu famler atter den forladte Haand
I Strængene, fordi en deilig Qvinde
Den trykker ikke kiærligt meer. Saa kom,

Erato! hulde Musa! du er tro;
Lær mig at finde Trøst i dine Toner.

(Cosi fan tutte, Pag. 165.)

Forfærdet, bedragen, beskæmmet jeg staaer,
Og end kan mit Hierte dog Flammen ei slukke.
For dig maa det sukke,
Saa længe det slaaer.

Fierde Act.

En Poststation fra det forrige Sted. I Baggrunden en Hytte.

Cæcilia med en lille Bylt, i sydlig tydsk borgerlig Nationaldragt.

Det er forgieves! Ak, det er for silde!
Jeg henter ham ei ind. Og denne Dragt,
Som øieblikkelig betrygger mig,
Maa jeg tilbageflye den stakkels Pige,
Som laante mig den. Ak, min elskte Ven!
Jeg træffer dig ei meer i denne Verden.
O, kunde jeg kun fierne fra dit Hierte
Den fæle Tanke om min Troløshed,
Saa vilde gierne jeg mit hele Liv
Begræde dig og vente paa min Død.
Du sværmer i en anden Egn, og hader
Den flygtende Cæcilia. Men dog
Jeg takker Gud, som gav mig Mod at flye.
Jeg vristed mig af den Forhadtes Arm;
Og, som en Fugl, da Buret aabent stod,
Jeg smutted bort, og flagred giennem Skoven.
Rosaura! du vil ængstes lidt — fortient,
Fordi du alt for herskesyg og kold

Bestemte mig til Offer for dit Lune.
Hvor er jeg nu? Jeg veed det selv ei ret.
Jeg løb den Vei tilbage, som jeg kiørte.
Men der er langt til, hvor vi skiltes ad.
Han iler opbragt ad den anden Kant.
Een Redning er der kun for mig tilbage:
Jeg iler til min gode, gamle Fader,
Mig kaster i hans Arme, for hans Fødder,
Og skiøndt han ei besvarte mine Breve,
Vil han tilgive sin Cæcilia.
Men Vilhelm — du kan ei tilgive mig!
Saa lev da vel, min dyrebare Ven!
Og lad den lange Tid forsone dig.

(Mozarts Vergiß mein nicht.)

Forglem mig ei, naar i en Andens Arme
Det Held du fandt, som jeg dig aldrig gav!
Forglem mig ei, naar slukt er denne Varme,
Og bleg jeg bøier mig imod min dunkle Grav!
Skiøndt du mig aldrig seer, og hører ei min Stemme,
Du din Cæcilia kan dog ei reent forglemme.
Naar Maanen mild og kold fra Sky tilsmiler dig,
Da tænk paa mig!

Forglem mig ei, naar fro du Livet nyder,
Naar henrykt du omfavner skiønne Brud!
Kun bitter Graad da fra mit Die flyder;
Dit Billed i min Siæl ei Tiden sletter ud.
Naar du i Skoven gaaer og hører Nattergalen,
Da mindes dig den Dag, vi sammen gik i Dalen,
Husk, da jeg til min Barm saa kiærlig trykte dig!
Forglem ei mig!

Forglem mig ei, naar Foraarssolen straaler
Hen paa den Høi, hvor først den Blege fandt sin Ro!
En Jomfrukrands de fromme smaae Violer
I frodig Busk til Pryd der ved mit Hoved snoe.
Da skal min Aand saa fri sig salig om dig svinge,
Da skal den Mindets Magt dig i dit Hierte bringe.
Der er min Aand, hvor sødt dig sender Vaarens Mai
Forglem mig ei.

I denne Hytte hos den gamle Kone
Jeg fandt et Tilflugtssted. Der gaaer jeg ind,
Og reiser strax med Posten til min Fader.

Gaaer ind i Hytten.

Oberst Freiberg kommer med sin **Tiener.**

Obersten.

Gaa ind til Verten, som er Postmester, spørg, om der intet Brev er kommet til Oberst Freiberg fra Klosteret Sanct Agathe. Det kunde forfeile mig paa Reisen. Jeg vil hvile lidt her i den svale Skygge. Lad mig vide, naar Hestene ere forspændte.

Tieneren.

Men vil Herr Obersten ikke nyde Nogenting?

Obersten.

Nei! jeg er ikke hungrig. Spiis du og drik, hvad du vil. Du træffer mig her.

Tieneren gaaer.

Obersten.

Mit elskte Barn! min Diesteen Cæcilia!
Saa vil du skille Verden og din Fader
Ved et huldsaligt Hierte, som er skabt til
At skienke Glæder? Du vil være Nonne,
Uagtet jeg saa tidt i mine Breve

Har varet dig? Men jeg maa see dig selv.
Der er jo Tid endnu. I næste Uge
Skal først hun tage Sløret. End i Aften
Jeg er i Sanct Agathe: Jeg maa tale
Alvorligt med mit Barn. Min Faderrøst
Skal trænge, giennem sorte Sprinkelværk,
I hendes Siæl, og intet Klostergitter
Skal skille meer Cæcilia fra sin Fader.

Litzberg og **Lademann** komme med Tværsække paa Ryggen, Casquetter paa Hovederne og Vandringsstave i Hænderne, uden at mærke Obersten, som sætter sig affides i Forgrunden paa en Bænk under et Træ.

(Cosi fan tutte, Pag. 6.)

Lademann.

Nu drage vi atter, selvstændige, frie,
Ad eensomme Sti;
Bedragerisk Elskov, den er nu forbi.

Litzberg.

Lad Daaren kun sukke sig Kinden saa bleg
For Glæden, som veg.
Da Maanen mig daled, mig Solen opsteg.

Obersten affides.

Min elskede Datter!
Ak, skal jeg dig redde?
Paa Afgrundens Bredde
Du skiælvende staaer.
Ak, vogter din Fader dig Ungdommens Vaar?

Litzberg, Lademann.

Som Trækfugle frie
Vi nu videre drage,
Vi see ei tilbage,
Os vinke de Ni.

Obersten.
Min elskede Datter!

Litzberg, Lademann.
Nu fremmede Steder
Med Lyst jeg betræder,
Hvor rolige Glæder
Mig Sindet adspreder;
Og øver min Kunst.

Obersten.
Min elskede Datter!
Ak, reddes du atter?

Litzberg, Lademann.
Ei troløse Skiønne,
Men Æren skal lønne.
Mig Laurbær skal pryde;
Men Elskov er Dunst.

Obersten.
Ei Eden er svoret,
Endnu ei i Floret
Hun mørk hyller ind
Den blomstrende Kind.

Litzberg, Lademqnn.
Mig Laurbær skal pryde;
Men Elskov er Dunst.

Litzberg
til Lademann, bestandig uden at bemærke Obersten.

See, det var Ret, Lademann! du giør gode Fremskridt. Tro du mig, inden otte Dage er den Kiærlighed glemt. Lad os nu gaae ind i Vertshuset, lægge vore Randseler, og bestille os et godt Aftensmaaltid, thi det overlader jeg ikke til Habakuk at besørge.

Lademann.

Her er saa smukt grønt. Lad mig gaae her ude saa længe, Herr Litzberg!

Litzberg.

Hvis du vil lyde Venskabsraad, saa giør det ikke! Grønt, siger man jo, er Haabets Farve; og du skal slet ikke haabe meer, saa græmmer du dig ikke, naar Haabet slaaer feil, og det Grønne bliver guult. Der er Noget i, om disse Alfer og Ellepiger, som lede Drømmerne ind i Venusbierget. Disse Buske og Kilder høre alle til den sentimentale Familie; de synge gamle Viser, som vække bedrøvelige Minder. Gaa du ind med mig i Kiøkkenet, og hør Stegevenderen knage, Kudskene bande, og Pigerne rasle med Tallerknerne. Det er den bedste China mod Kiærligheds Koldfeber.

Lademann.

Det bedste Middel mod fortvivlet Mismod er Eensomheden. Man sidder saa stille, og stirrer hen i den tause, kølige Natur, og vænner sig til den Tanke: Snart skal du ligge endnu roligere, stillere, i den snevre Kiste, hvor ingen Blomsterduft vækker Erindringer, ingen Bæk Veemoden, ingen Maane Haabet om flygtende Lyksalighed.

Litzberg.

Kiære Lademann! du troer at være halv cureert, og taler endnu i Delirium. For Guds Skyld, følg mig ind i Vertens Laboratorium! Jeg vil forsøge den Brownske Methode med dig: jeg vil styrke din Asthenie med en god Snaps gammel Rum og et Par Stykker Beefsteaks.

De gaae.

Obersten, der har siddet i Tanker, og kun flygtig givet Agt paa de Bortgangne, staaer op, og iler sin Tiener i Møde.

Tieneren.

Her er kommen et Brev til Herren fra Priorinden i Sanct Agathe.

Giver ham det, og gaaer.

Obersten aabner det, og læser det hurtig.

Troer jeg mit eget Syn? Er disse Linier
Ei Trolddomsruner, der skal røve mig
Forstandens Brug? Min Datter flygtet bort
Af Klostret med en kiætterſk Vagabond?
O, Gud! du prøver haardt en Oldings Mod.
Vanæret! skuffet i mit bedste Haab!
„Uskyldighed var Falskhed, Pigeblufærd
Forstillelse, hvorunder Frækhed lured!"
Hvad var i Slagene ved Austerlitz
Og Waterloo Kanonens Rædseltorden
Mod denne stille Tidende, som hvisker
Mig lumsk Fortvivlelsen i Øret? Hvad
Var Ruslands Kulde, hvor de tappre Hierter
Om slukte Ildsted frøs til Jis, imod
Den Dødens Kulde, som nu isner mig?
Hun var min Diesteen, og hendes Dyd
Saa sikker mig, som Himlens lyse Hvælving,
Hvem ingen Sky kan plette. Gierne taalte
Jeg Lykkens Luner, blev en fattig Mand
Fra Rig og Mægtig. Dette Sværd — en Gave
Fra ham, som Tiden ei tør nævne meer,
Men Tidens Bautasteen ei vil forglemme —
Bar jeg med Stolthed ved min gamle Side;
Mit Manddomsværge blev min Alders Støtte.
Men nu er Ødipus mod mig en Crøsus:
Thi, blind for Livets Rædsler, havde han
Sin tro Antigone, som ledte ham;

Jeg haabløs staaer med aabne Dine, ene,
Og stirrer i min Afgrunds tomme Dyb.

Med kold Fortvivlelse.

(Cosi fan tutte, Pag. 39.)

En Ørk med Tidsler
Er nu den hele Verden mig,
Hvor Slangen hvisler.
Glæden er et gustent Liig.
Løgnagtig Kilden risler,
Og Løvet rasler Svig.

Han læser i Brevet igien.

Men seer jeg rigtig? Litzberg! Lademann!
Og hørte jeg ei disse Navne nævne
Nu nylig af de tvende Fremmede?
Og kommer ei den ene der tilbage?

Han gaaer Lademann heftig i Møde, og sporger med tordnende Røst:

Min Herre! hvad er Deres Navn?

Lademann rolig,

Mit Navn
Er Lademann.

Obersten.

Ha, lykkelige Skiebne!
End træffer jeg betids Forbryderen.

Lademann.

Min Herre! hvem er De?

Obersten.

En ærlig Mand,
For god til Kamp mod dig. Men lad saa være;
I denne Verden har jeg lært at taale
Forsmædelser. Jeg seer, der hænger dog
En Glavind ved dit Bælte. Drag den ud,
Forsvar dig, Røver! lad mig tugte dig.

Lademann.

Hvormed har jeg fornærmet Dem, min Herre?

Obersten.

Det spørger du, min Datters frække Røver?

Lademann farer forfærdet tilbage.

Gud! De er hendes Fader?

Obersten.

Ja, desværre!
Før var mig dette Navn min største Stolthed,
Men du har lært mig at forbande det.

Lademann med Følelse.

Ulykkelige Olding!

Obersten.

Frække Niding!
Du vover selv at ynke mig?

Lademann rolig bestemt.

Velan!
Der er ei Andet for, mit Ord var spildt;
De kan ei høre, jeg kan ei forsvare.
Her staaer jeg rede, frygter ei min Død.

Obersten holder inde efter nogle Udfald.

Hvad skal det sige? Hvi parerer du
Ei mine Hug? Hvi fegter du i Luften?
Jeg dræbe vil, men ikke myrde dig.

Lademann rolig.

Jeg værger mig saa godt, som jeg formaaer.
Jeg kan ei fegte, jeg har aldrig lært det.

Obersten træder forundret tilbage.

Dog vover du at træde mod en Oberst,
Som seirede ved Austerlitz og Jena?

Lademann med et Blik til Himlen.

Min Død er uundgaaelig, men skiøn:
Jeg falder for min elskte Piges Fader.

Obersten afsides.

Det Menneske seer ikke ud som Riding.
Han har et ærligt Ansigt, og hans Adfærd
Bevæger mig. Min Datter elsker ham.

Høit i en roligere Tone.

Hvem er De?

Lademann beskeden.

Jeg er Musiker.

Obersten.

Musiken
Jeg agter som en ædel Kunst. Men De —
Hvor vidt har De vel bragt det?

Lademann veemodig smilende.

Ikke vidt!
Musiken har sit Hiem i Himlen hist;
Paa Jorden kommer man den aldrig nær.

Obersten sagte.

Han taler godt.

Høit.

Hvor er min Datter nu?

Lademann.

Jeg veed det ikke.

Obersten atter opbragt.

Hvad? du veed det ei?
Paa Dieblikket sig — hvis ei, ved Gud!
Jeg sender dig til Helved.

Lademann stiller sig rolig en garde.

Vel! Her staaer jeg.
Det var ei mig, som standsed denne Kamp.

Obersten.

Vil du mig daare med et jammerligt
Spilfegteri? Du veed ei, hvor hun er?

Lademann.

Nei, ædle Herre!

Obersten.

Nu, saa dø, Forræder!

I det Sablerne klirre, kommer Cæcilia ud af Hytten.

Cæcilia.

Hvad seer jeg? Gud! min Fader og min Elsker
I blodig Strid.

Obersten raaber til Lademann:

Hvor er Cæcilia?
Tilstaa det, eller dø!

Lademann.

Jeg veed det ei.
Hug til! Hvi tøver De?

Cæcilia

udstøder et Skrig; de fare begge tilbage, og hun kaster sig paa Knæ imellem dem.

Her er Cæcilia!

Lademann glad forbauset.

Cæcilia her?

Cæcilia staaer op.

Ja, elskte Lademann!
Tilbageflygtet for at finde Dem.
Min dyrebare Fader! Elskte Ven!
Den gode Gud har sammenbragt os her;
Lad Vreden ei med voldsom Tigerklo
Adsplitte Lykkens kostelige Spind.

Obersten mørk.

Du her?

Cæcilia kiæk.

Ja, Fader! flygtet bort af Klostret,
Hvor Sorgen langsomt skulde dræbe mig.

Obersten.

Fik du ei mine Breve?

Cæcilia.

Intet, Fader!
Og mine, som jeg skrev dig?

Obersten.

Jeg fik intet.

Cæcilia.

Saa tak du Gud for disse Venner, som
Stod bi i Nødens Tid!

Obersten.

Hvem er den Yngling?

Cæcilia.

En sielden Tonekunstner, høilig agtet
I Fædrelandet, med et sandt Genie,
Og med et Hierte, ædelt, som hans Kunst.

Obersten venlig.

Kan De forsørge hende? Jeg er fattig,
Jeg har kun dette Sværd — min gamle Ære.

Lademann.

Den skal ei lide ved vort Ægteskab.

Obersten grublende.

Jeg vilde selv forløse dig af Klostret —
Har det fortørnet Gud, og sendte han
Mig denne Angst til Straf?

(Tercet af Felix.)

Lademann.

Bebreid Dem dog ei, kiærlige Fader!
At ømt De Deres Hierte lød.

Obersten.

Hvo vilde vel sin Elsktes Død?
Selv ei et Dyr sin Æt jo hader.

Lademann.

Det Løfte, som Naturen skader,
Den gode Gud vist aldrig bød.

Cæcilia og Lademann.

Vi skal pleie dig,
Vi skal elske dig.
Sød, uskyldig Fred
Som en Engel svæve
Om vort Arnested!
I vor Lykkes Eden,
I vor glade Vraa,
Som en Huusgud staae
Skiøn Taknemligheden!
Er vor Evne svag,
Til vor sidste Dag
Hvad dit Barn } dig skylder
Hvad din Søn }
Hendes } Barm opfylder
Varmt hans }
Kun med Kiærlighed,
Med Taknemlighed.

Lademann.

Jeg virke skal for dig som Søn,
Dit Bifald er mit Hiertes Løn.

Obersten.

Ja — jeg udkaarer dig til Søn!

Cæcilia.

Ak, hører du, min Ven?

Dig Fader kalder Søn.
O, elskte Ven! vor Lod er skiøn.

Obersten.

Min Datter! ak, min kiære Søn!
Haabet lover Freden
Til mit Fremtids-Eden.
Glæden opfylder min Barm,
Mit Liv mig vorder et Eden.

Cæcilia og Lademann.

Sød, uskyldig Fryd
Skienker Kiærligheden.

Litzberg kommer med Rosaura og Bergdorf.

Rosaura

hilser venligt, men uden Forlegenhed.

Her er vi atter. Vi har Alting hørt.
En venlig Genius har styret Alt;
Og meer Forklaring var kun overflødig.

Til Cæcilia.

Din gode Fader har tilgivet dig,
Din Elsker maa beundre dig, Cæcilia!
Thi Kiærlighed til ham betvang din Frygt,
Forvandled Duen til en dristig Ørn,
Der fløi forvoven over Bierg og Dal,
Indtil den fandt sin Mage.
Frygt ei for Wiedenhof! Med krænket Stolthed
Han har opgivet den, som svigted ham.
Du seer ham aldrig meer, han reiste hiem.
Os drev Omhyggelighed for dit Vel
Tilbage; strax vi traf den gode Litzberg,
Kom hid med ham, og hørte bag en Busk
Den lykkelige, dobbelte Forsoning.

Tilgiv, Cæcilia! at din Veninde
Nær havde dig forraadt af misforstaaet
Godmodighed. Jeg selv ei kiendte ret
Den Følelse, som i min Rudolfs Nærhed
Hver Time voxer stærkere. Nu er jeg
Af samme Tro, som du.

(Cosi fan tutte, Pag. 69.)

Fast som Klippen i Storm og Torden,
Dyrebarest af Alt paa Jorden,
Er den Troskab, Elskov føler,
Intet føler
Dens Lue sød.
Naar to Hierter først sig kiende,
Naar de ret alvorligt brænde,
Maa selv Modgang Faklen tænde.
Dem adskiller ingen Død.
Spøger ei med Kiærligheden!
Den giør Jorden til et Eden,
Den er Livets bedste Løn,
Den, kun den giør Glæden skiøn.

Cæcilia

omfavner hende kiærligt, og fremstiller hende og Bergdorf for Obersten.

Du kiender, Fader!
Min tro Veninde — hendes ædle Brudgom —

Obersten trykker hans Haand.

Von Bergdorf har jeg længe kiendt og agtet
Som tapper Krigsmand.

Bergdorf.

Og jeg haaber, De
Skal agte mig fremdeles, ædle Oberst!
Skiøndt jeg begaaet har et Klosterran.

I Grunden tog jeg her kun paa Credit
Min skiønne Brud; thi efter mine Forhold
Vil Paven neppe negte hende mig,
Naar Skeet er skeet, og kan ei giøres om.

Obersten munter.

Saa signe Gud jer alle, mine Venner!
Nu vil jeg ikke styre Vei til Elsaß;
Jeg gaaer at give Contraordre.

Cæcilia kiærlig.

Fader!

Obersten.

Jeg kommer strax igien. Hils paa dit Selskab!

Gaaer.

(Cosi fan tutte, Pag. 22.)

Bergdorf til Lademann.

Ei din Pige
Kunde svige,
Kiæk hun vendte tro tilbage.

Lademann til Cæcilia.

O, tilgiv min bange Klage,
O, tilgiv min Utaalmod!

Litzberg godmodig lunefuld.

Jeg har Intet at tilgive;
Som det nu er, skal det blive.

Cæcilia og Lademann.

Intet meer os kan adskille,
Tro til Død vi elske ville.
Ingen bitter Taare flyde,
Intet Klagesuk skal lyde,
Kue ned vort muntre Mod.

Lademann og Bergdorf.

Hulde Piger!
Sorgen viger
Lykken god.

Rosaura venlig til Litzberg.

Kan De mig min List tilgive?

Cæcilia til Lademann.

Kan min Svaghed du tilgive?

Rosaura.

Ædle Mand! min Ven De blive!

Litzberg.

Hvad tilgive?
Som det nu er, skal det blive.

Alle.

Amor Hiertet tidt bedrager,
Sender Siælen tunge Plager;
Ak, men uden Amors Plager
Hvad var hele Jordens Lyst?

Obersten kommer, fulgt af sin og de Andres Tienere, samt Habakuk.

Obersten.

Nu, mine Venner!. da Bellerophon
I Kampen skulde rustes mod Chimæren,
Da laante Guderne ham Pegasus;
Vi kan ei heller reent undvære Heste
Mod Priorinden. Vel, de staae parat
At bringe os til Hiemmet, hvis I alle
Vil følge med.

Bergdorf.

Ja, men til mine Godser;
Tillad mig, ædle Oberst! jeg er Vert.
Først vore Brylluper maae staae hos mig;
Og ved Familieforbindelser

Kan jeg tilveiebringe bedst Forsoning,
I Fald Chimæren, med sit Løvehoved,
Sin Gedekrop, og med sin Dragehale,
Bedøve skulde vore dragne Sværd.

(Cosi fan tutte, Pag. 212.)

Chor.

Salig, hvo i Glædens Eden
Hylder Venskab, Kiærligheden,
I Naturen og i Freden!
Sorgens Piil ei rammer her.
Korte Modgang snart vi glemme;
Munter lyder Trøstens Stemme:
Hvor kun Kiærlighed har hiemme,
Qvæger Solens Rosenskiær.

Billedet og Busten.

Syngespil.

Personerne.

Victor, en ung Maler.
Luise, hans Forlovede.
Middelboe, hendes Fader, Tommermester.
Baron von Silberblume.
Jonas, en Digter.
Verten i Vildmanden.
Fire Giester.
Ole, Baronens Dreng.
To Tienere.

Handlingen foregaaer i Roeskilde.

Første Handling.

Malerstue.

Victor staaer op fra sit Arbeide.

Skiønne Kunst! dig vil jeg dyrke,
Tro i Livet, tro til Død.
Høie Musa! giv mig Styrke,
Tryl mig med din Farveglød.
Lette Iris! lad mig skue
Klar din stribet-runde Bue,
Med dit Prisma mig indvi
I dit hele Trylleri.

Snart med Lys og snart med Skygge
Lær dit Tempel mig at bygge,
Fast — skiøndt det paa Dunster staaer;
At min Aand sig dristig svinger.
Psyches Sommerfuglevinger
Ørnevingen overgaaer.

Musa! ja, du vil mig vise
Vei til dine Blomsterbed;
Thi du kom som min Luise,
Og din Kraft er Kiærlighed.

Jeg har godt Haab; min Kunst gaaer frem, jeg øver daglig Haand og Die meer, og vil bringe det over det Almindelige. Han hensætter det Billed, han har malet paa, og tager et andet frem. Det gamle Skabilken er nu ogsaa færdigt. Næsten er det Skam for en Kunstner, at male saadan et Ansigt. Og dog — en bedre Harpax-Physiognomie kan man ikke ønske sig. Er det ikke dog en Lykke, at Forfængeligheden tidt gaaer Haand i Haand med Gierrigheden? Ellers fik en stakkels Maler aldrig Noget at fortiene. Lukker Døren op til et andet Værelse, og seer derind. Hvis jeg kun ikke forskiertser hans Bevaagenhed, ved at sige ham min Mening om alle disse deilige Malerier, som han kiøbte paa sidste Auction, og sendte mig til Bedømmelse. Men hvorom Alting er, maa jeg være ærlig. Seer ud af Vinduet. Der kommer Herr Jonas alt fra forrettet Morgenværk ud af Vertshuset. En forulykket Poet kalder man ham; man skulde heller sige: en ulykkelig Poet, thi Digter er han virkelig. Skade for den Mand, at han er forfalden. Jeg havde Lyst til at tale med ham engang; thi det er vist en Original. Saa sandt jeg lever, kommer han ikke herop. Det banker. Kom ind!

Jonas

stikker Hovedet ind ad Døren.

Er det ærlig meent? Maa jeg virkelig komme? Forstyrrer jeg ikke?

Victor.

Aldeles ikke, Herr Jonas! Jeg er just færdig med mit Arbeide.

Jonas.

Jeg saae Dem staae i Vinduet, og sluttede deraf, at De i det mindste pustede lidt. Ellers var jeg ikke kommen, thi Morgenstund har Guld i Mund, og skiøndt jeg ikke bestiller Noget, fornøier det mig dog at see Andre arbeide.

Jeg har i gamle Dage givet mig af med Allehaande; og duer jeg ikke selv meer, kan jeg dog i det mindste see, hvad Andre due til.

Victor.

De er alt for beskeden.

Jonas.

Nei, saa Gud er jeg ikke, Victor! Jeg er en storagtig Diogenes i min Tønde; og naar man først sidder der, kan man byde hver Alexander Trods. Men nok om det! Jeg maatte dog engang giøre Deres Bekiendtskab. Havde De boet i en anden By eller et andet Land, saa var det sagtens lettere, end nu, da vi ere Naboer, der længe have gaaet og seet paa hinanden, og ikke vidst, hvorfor vi i Dag skulde komme nærmere, end i Gaar. Men jeg gad ikke bie, til et Opløb, eller en Skorsteensild bragte Bekiendtskabet i Gang paa Trappen eller Gadehiørnet. De maler saa mange smukke Billeder, hører jeg; og jeg er ligesom Børnene, jeg gider gierne seet Billeder. Man har ogsaa sagt mig, at De maler stygge Billeder; men selv hvad der er hæsligt i Naturen, kan undertiden være smukt i Kunsten. Rygtet siger, De maler Baron Silberblume, og det er en Mand, som jeg aldrig kan faae nok af, hverken in natura, eller in effigie.

Victor.

Der sidder han.

Jonas.

Ja, ved den levende Gud! i Legemsstørrelse; ligefra Skaldepanden til der, hvor Hiertet skulde begynde.

Victor.

Finder De det liigt?

Jonas.

Som to Draaber — muddret Vand. Fortræffeligt, Victor! De bliver en god Maler, det kan jeg sige Dem.

Det menneskelige Ansigt er en Afgrund, hvori kun faa Malere bunde og de fleste drukne. Naar det kommer høit, male de os Overfladen af et Ansigt. Hvad kan det hielpe?

Victor.

Meget sandt! Et godt Portrait maa man kunne skue lige ind i Siælen.

Jonas

bestandig betragtende Billedet.

I det mindste lige ind i det Hul, hvor Siælen skulde sidde. Og det er Tilfældet her. Og hvor vanskeligt, at træffe det Egne midt i Sumpen af det Alleralmindeligste! At male en Apollo er ingen Sag, naar han staaer der; man behøver kun at copiere de tydelige Former. Men en bestemt Rækel midt i Vrimlen af Rækler — det er en vanskelig Opgave.

Victor.

De kiender ham, hører jeg. Imidlertid maa jeg dog forsvare ham lidt, da min Lykke tildeels beroer paa hans Gavmildhed. Han har lovet mig to hundrede Rigsdaler, hvis han finder sit Billede liigt; med denne lille Sum kan jeg med den Smule, jeg har sammensparet, sætte Bo, og ægte min Luise.

Jonas.

Jeg veed det nok, naar det ikke koster for meget, vil han gierne spille en Mæcen i Vestlommeformat. Og overalt, naar det gielder Forfængeligheden, spørger han aldrig om Penge. Han begyndte med at være Aagerkarl; og da han paa denne Maade havde erhvervet sig betydelig Formue, fik han Lyst til at gifte sig. Men hans Kone kunde ikke holde det længer ud end et halvt Aar; hun døde. Han reiste udenlands, uden at vide Noget, og uden at forstaae Noget. Af Alting forekom det ham lettest at blive Kunst-

kiender, saadan som Moden er. Han løb omkring i Gallerier og Atteliers, snakkede med Malere og Billedhuggere, og bildte sig nu ind at være en heel Karl. Han har ogsaa ladet sig nobilitere udenlands. Da han var i Rom, bestilte han sin Buste hos Canova for 2000 Specier; og Canova, som begyndte med en Løve af Smør, fortvivlede heller ikke om at frembringe noget Stort af Baron Silberblumes bløde Materie. Nu opmuntrer Manden ogsaa indenlandsk Kunstflid med 200 Daler. Det er jo Alt, hvad man kan forlange. Men tag Dem i Agt, at han ikke betænker sig.

Victor.

O, det har ingen Nød. Giør mig ikke bange!

Jonas.

Har han lovet Dem Pengene i Vidners Overværelse?

Victor.

Ja, naar han er fornøiet med mit Arbeid, og finder, det ligner.

Jonas.

Au! det var en forbandet Clausul. Efter et Øieblikks Betænkning, gnider han sig lystig i Hænderne. Men frygt ikke! Skulde der komme Ugler i Mosen — lad mig hente, stol paa mig!

Victor forundret.

Paa Dem?

Jonas.

Ja, De maa nok studse. Thi hvem er jeg? Skal jeg ogsaa give Dem en theophrastisk Skildring af min Person? Jonas, den rødnæsede Poet, der boer paa et Loftkammer i et Vertshuus; der sover om Dagen, drikker Morgen og Aften, og læser om Natten ved en Praas i Halsen paa den Flaske, han sidst tømte; af hvis Dyne Fiærene flyve, som Unger fra Reden; hvis Bohave er et Fyrrebord med

to Been, tre Bøger, hvoraf han har laant de fleste, og en tom Sælhundskoffert, der gaber som en sulten Hai, for at faae Noget at fylde sine Indvolde med.

Victor med Deeltagelse.

De har ogsaa engang været forlovet, Herr Jonas!

Jonas alvorlig.

Naar De veed det, saa har De vel ogsaa hørt, at min Kiæreste slog op med mig.

Victor.

Maaskee kunde hun ikke finde sig i — Standser.

Jonas.

At jeg drak? Om Forladelse, min unge Ven! vogt Dem for en Anachronisme i Deres historiske Critik. Hun slog ikke op med mig, fordi jeg drak; men jeg drak, fordi hun slog op med mig.

Victor.

Stakkels Mand!

Jonas.

Aa, jeg vil ikke beklages.

Victor.

Hvorfor er De ikke lykkelig, som jeg. Min Luise elsker mig inderligt.

Jonas.

Gratulerer!

Victor.

Kiærlighed er Livets bedste Glæde.

Jonas.

Viin er den næstbedste.

Victor.

Som Solen, evig ung og ny,
Udbreder Amor Glædens Lue.

Jonas.

Tidt skiuler Solen sig bag Sky,
Da trøster Bacchus med sin Drue.

Victor.

Hvor er en Blomst, som Rosen, rød?
Den vækker Elskovs hulde Tanke.

Jonas.

Er Skiebnen bitter, giør den sød!
Hist vinker Evan bag sin Ranke.

Victor.

O, Salighed! o, Elskovs Fryd!
Du giør os alle Glæder kiære.

Jonas.

Men Vinen har en deilig Dyd,
Den lærer, Glæden at undvære.

Begge.

Hver Bekymring Amor / Bacchus } dræber;
Saa stor, saa vældig er hans Magt.

Victor.

Et Kys af min Luises Læber —

Jonas.

Naar Glasset kysser mine Læber —

Begge.

Er Ilden i mit Hierte vakt.

Victor.

Ei mig forlade
Skal du og mattes;
Salige Glæde!
Svulm i mit Bryst.

Jonas.
Kølige Blade
Sielden mig fattes,
Lædskende Væde
Skienker mig Trøst.
Victor.
Modig, med Ilen!
Kraft i mit Øie!
Intet paa Kloden
Standser min Fart.
Jonas.
Trøsket er Pilen;
Grenene bøie
Ned sig mod Floden,
Visne vel snart.
Victor.
Broder! jeg ynker dig.
Jonas.
Jeg vil ei ynkes.
Victor.
Glat er min Pande.
Jonas.
Min skal ei rynkes.
Victor.
Min bedste Fryd skal nu begynde,
Da visnet er dig alt din Vaar.
Jonas.
End skinner Solen i min Tønde,
Naar Ingen den i Veien staaer.
Begge.
Salige Glæde!
Trøstende Væde!

Dig priser min Stemme,
Dig dyrker min Sang.

Victor.

Lær mig at haabe!

Jonas.

Lær mig at glemme!

Begge.

Da skal ei Barmen
Føle sig trang.

Jonas.

Og nu, min unge Ven! tænk paa Jonas, men hav ingen Medlidenhed med ham. Han frabeder sig al Condolence, som kun vilde forøge hans billige Sorg. Sammenligner jeg mig ogsaa med Diogenes, saa er det kun en Lignelse, og Lignelser halte. Jeg er langt lykkeligere, end han; thi han sad i den tomme Tønde, og der er Viin i den, jeg sidder hos. Naar De er i Vaande, saa lad mig hente! Jeg skal ærligt staae Dem bi; og hvorom Alting er, Deres to hundrede Daler skal De ikke gaae glip af.

Gaaer.

Victor alene.

Det Menneske har Noget i sit Ansigt, som indtager mig for ham, som hverken Sviir eller Lidenskab har kunnet udslette. Der er noget Ærligt, Lunefuldt, Følsomt deri, som om han satte Sundheden til af blot Ironie; som om hans Drikfældighed kun var en Satire over den menneskelige Skrøbelighed. Mit Hierte siger mig, at jeg vil finde en Ven i ham. Maaskee overtaler jeg ham til at blive ordenlig; men hvordan den arme Diævel vil hielpe mig, det begriber jeg ikke.

Han gaaer.

Gade.

Paa høire Haand Middelboes Huus ligeover for Vertshuset. Et nedblæst Skilt staaer her ved Doren.

Baron Silberblume. Ole.

Silberblume.

Jeg troer ganske sikkert, Ole! at jeg har giort en god Coup med at kiøbe de gamle Malerier paa sidste Auction i afgangne Commerceraad Pilegreens Stervbo; thi det var ogsaa en curiøs Mand, som havde reist og lagt sig efter de bildende Kunster.

Ole.

Men hvad vil naadig Herre med alt det gamle Skramleri? Det staaer jo bare og fylder op.

Silberblume.

Ja, du taler, som du har Forstand til, Ole! Det er paa Ære meget muligt, at jeg har tilkiøbt mig en stor Skat; og den hele Stads har dog ikke kostet mig mere end 24 Rbd. 3 mk. og 14 sk.

Ole.

Baronen kunde faae meget bedre Billeder for 2 sk. Stykket hos Nürnbergeren i Kiøbenhavn.

Silberblume.

Ja, det troer du, Ole! men du taler, som den Blinde om Farverne. Du skal vide, at jo ældre og sortere og jo mere tilrøgede Malerierne ere, desto bedre ere de, thi det beviser, at de ere fra den gode gamle Tid, da Kunsten endnu ikke var i Aftagende. Det er en ædel Rust, Ole! som ofte ikke er at opveie med Penge.

Ole.

Blive da Billederne bedre, ligesom Skinkerne, naar de blive røgede?

Silberblume.

Røgen kan en duelig Restaurateur let vaske af igien, og hvad der mangler i Tegning og Colorit, kan han let sætte paa igien; og naar det saa bliver firnisset og sat i en smuk forgyldt Ramme, saa kan du troe, det faaer Dine at see med.

Ole.

Hvad kan da saadan et Skilderi være værdt, naar det har faaet Dine?

Silberblume.

Det er, ligesom det er til. Er det en Rafael eller en Correggio, saa kan det være en 40, 50000 Daler værdt. Er det en Tizian eller en Carravaggio, 20000 Daler; og er det af den gamle tydske eller nederlandske Skole, kan det dog altid være sine flere tusind Daler værdt.

Ole.

Død og Plage, fik Malerne saa meget for deres Arbeide? De maae have været hovedrige Folk.

Silberblume.

Nei, de fleste døde af Sult. Det er Alderen og Sieldenheden, skal jeg sige os, som giør deres Værker kostbare. Saalænge en Kunstner lever, kan han jo frembringe saa meget af den Stads, det skal være; det er der ingen Raritet ved. Men naar han er vel død, saa kan man giøre sig til af hans Værker; og saa kommer det især an paa at eie Noget, som ingen Andre har. Det er især den Fornøielse, som de skiønne Kunster yde; og det har en stor Indflydelse paa Smagens Dannelse og Hiertets Forædling, min Søn! Han tager en Liste frem. Men her er Sager, som jeg skulde tage forbandet feil af, hvis der ikke mellem dem hist og her skiulte sig en fornem Herre incognito. Læser: „En Dame med Sæt, som spiller efter Noder paa en Mandoline."

Det er sikkert en Tizian; thi Farven er saa tynd strøget, at man kan kiende Lærredstraadene, og saa er dog Tonen saa varm, saa varm —

Ole.

En Tone? hvor kan en Tone være varm?

Silberblume.

Ja, det gaaer over din Forstand og dybt ind i Præstens, Ole! Læser: „Et Par Soldater med Fiær i Hattene, der drikke Øl i en Kielder, medens Lyset falder ned af Trappen giennem Kielderhalsen." Kunde gierne være en Carravaggio, thi han var stiv i at male Kielderfolk. Desuden er den halve Deel af Figurerne sort, og Halvdelen hvid; og denne pludselige Overgang fra Lys til Skygge var just hans Force. Læser: „En Pige, som malker en Ko paa en Mark." Formodentlig en Teniers. „En Mand i et Spiiskammer, som skærer en tyk Skive af en hollandsk Ost." Kunde gierne være en Ostade, af den ægte hollandske Skole. „Tre fede Madamer, der forestille de tre Gratier, et allegorisk Billede." Af Rubens; det mærker man paa Zinnoberpletterne i Kiødfordybningerne. „En Eremit, som giver sig selv Riis, og græder af Glæde, medens Taarerne symmetrisk falde ned, tre og tre, paa hver Side af Kinderne." Uden Tvivl af den gamle tydske Skole. „En Skorsteensfeier, som ganske grimet i Ansigtet stiger ud af en Skorsteen, oplyst af en Tranlampe." Det er det bedste Stykke i hele Samlingen. Hvis det ikke er en Rembrandt, vil jeg aldrig være ærlig. Han putter Listen i Lommen.

Ole.

Men Baronen staaer der og læser om andre Billeder, og mærker ikke et, som han har lige i Nærheden. Det er Vertshuusskiltet, den store Abekat, der er blæst ned i sidste skrækkelige Nattestorm, og stillet hen ved Døren. — Ei ei! han

er kommen fælt til Skade. Til Vertshuusskilt duer han ikke meer. Men kanskee kunde Baronen kiøbe ham, og sende ham til en Restaurateur, at han kunde faae sit Huld igien. Saa kunde der maaskee endnu komme et Par tusind Daler ud af det; thi Bæstet er sort og tilrakket nok, hvad det angaaer, og har hængt der i mange Aar. Jeg husker endnu, da jeg var lille, og maatte gaae i Skole hver Morgen med Forklaringen under Armen, hvor jeg misundte den Abekat, og tænkte: Du har godt, du kan hænge der og dingle og dovne den udslagne Dag.

Silberblume.

Tag mig det Skilt herhen, og lad mig see! — Ha ha! en Orang-Utang med en Kølle i Haand. Ganske passabelt malet; for et Vertshuusskilt slet ikke saa galt. Kunde gierne være en Wouwerman, eller en Hundekøter.

Ole.

Men maatte jeg spørge Baronen, uden Fortrydelse, hvad er egentlig en Orang-Utang? Den gaaer jo paa Bagbenene, ligesom vi; er det et Menneske, eller et Fæ?

Silberblume medlidende.

Ja, min gode Dreng! det er et stort Spørgsmaal, til hvad Klasse man skal regne dette Slags Skabninger. Jeg troer endnu bestemt, det er en ulykkelig forstødt Menneskerace, ligesom hine Parias i Ostindien. Og hvem veed, naar man sendte dem nogle Missionnairer, og indførte den ny, over hele Europa indførte, letfattelige Læremethode —

Ole.

Kors, hvad Baronen veed Besked om Alting! Jeg har lært meer i det halve Aar, jeg har tient ham, end al min øvrige Levetid.

Silberblume.

Ja, jeg troer nok, Mange kunde have godt af min Omgang. Og dog skye de unge Herrer mit Selskab. Tænk dig engang! der var endogsaa Een forleden, som understod sig at kalde mig en Flynder.

Ole.

Her i Roeskilde?

Silberblume.

Ja.

Ole.

Ja, det var maaskee en Compliment, naadig Herre! thi de Roeskilde-Flyndere staae i stor Anseelse.

Silberblume.

Jeg veed nok, hvoraf det kommer. Jeg behøvede bare at stifte et Academie for de skiønne Kunster, med varm Mad og god Viin, saa skulde du see, hvor de vilde leire sig omkring mig, som Fluer om en Sirupskrukke. Men jeg giver dem Pokker. Jeg har Mit paa det Tørre, og veed bedre, hvad Penge due til.

Tossen spørger: Men, min Kiære!
Hvor kan Pengeskrinet være
Dog din Siæl saa dyrebar?
Herpaa lyder dette Svar:
Kiender I ei Eventyret
Om den Lampe, Drengen gned,
Og saa bragte ham Uhyret
Hele Jordens Herlighed?

Slig en Lampe selv jeg eier,
Den Aladdins langt opveier,
Ikke mindre underfuld;
Hans var Kobber, min er Guld.

Gnides den — hver Længsel tier,
Hierter kiender intet Savn.
Derfor kaldes jeg en Gnier;
Det er just mit rette Navn.

Heste, Vogne, gode Klæder,
Gaard og Hauge, Rang og Hæder
Jeg tilgned mig ganske nemt.
Et kun fattes, det er slemt:
Jeg er gammel, og betaler
Gierne strax, hvad jeg formaaer,
Hvis mig Een for tusind Daler
Sælge vil en halv Snees Aar.

Ole.

Tusind Daler for ti Aar? O, gid jeg kunde sælge Baronen en halv Snees af mine! Jeg har nok igien, som jeg ikke faaer Noger for.

Silberblume.

Ja, Gud give, du kunde, min gode Dreng! Jeg skulde afkiøbe dig, ikke blot ti, men tyve Aar, ja din hele Levetid for om det saa var 20000 Rbdlr. Men det er umuligt, Ole! Saa vidt har Videnskaben endnu ikke bragt det. Ja, man taler rigtig nok meget om den dyriske Magnetisme. Du er et godt Dyr, Ole! og kunde du maaskee lære at strøge mig saadan med Hænderne, at jeg fik Kræfter —

Ole.

Vil Baronen give mig hundrede Daler, skal han gierne faae saa mange Strøg, han forlanger.

Silberblume.

Nei Tak, Ole! jeg har Udgifter nok. Paa min sidste Reise bestilte jeg min Buste hos den berømte Canova for 2000 Specier; og man siger, den kommer alt. I et godt

Laug for en Maaneds Tid siden lod jeg mig ogsaa forlede til at bestille mit Portrait hos denne Victor, som boer deroppe paa Qvisten; og saa var jeg saa taabelig at love ham 200 Daler for det Smøreri. Det seer godt ud!

Ole.

Ja, især med de 2000 Specier.

Silberblume.

Ikke Andet end det! Dem giver jeg med Fornøielse. Det giør Opsigt, kommer i Aviserne. En Buste af Canova for Baron von Silberblume for 2000 Specier! Hele Europa vil tale derom. Men to hundrede Daler til en Landsmand, en fattig, ubekiendt Diævel! Det skær mig i Hiertet. De Penge ere jo reent kastede i Rendestenen. Men jeg tænker da nok, jeg skal slippe; thi jeg skal kun betale, naar jeg finder, at det ligner, og naar jeg nu bare siger, at det ikke ligner —

Ole.

Saa har naadig Herre fundet to hundrede Daler i Rendestenen.

Silberblume.

Gaa nu hiem, Ole! og bær dig fornuftig ad. Man siger, du er bange for Spøgelser, og giør mig Optøier i Huset. Er det sandt?

Ole.

Ja, det kommer af den gamle øde Lade, jeg maa igiennem, hvor Lemmene ere lukkede, og hvor der næsten er ligesaa mørkt om Dagen, som om Natten.

De Pokkers Knegte narre mig tidt;
Naar jeg kommer i Laden fra Stuen,
Opstille de hisset noget Hvidt,
Der seer ud som et Liig med Huen,

Og griner fælt, o Vee og Vok!
Som Gienfærd i Maanskinsluen.

Silberblume.

Hvad var det da?

Ole.

Sidst en Hueblok
I Herrens Pudderskiorte.

Silberblume.

Saa tag du kun en dygtig Stok,
Og hug dertil, saa gaaer det nok.

Ole.

Ak, gid det alt var borte!

Silberblume.

Med Aander har det ingen Nød,
Hold du kun gode Miner!
Naar du er død, saa er du død;
Vi Mennesker er kun Maskiner.

Begge.

Naar man er død, saa er man død;
Vi Mennesker er kun Maskiner.

Silberblume.

Og naar Maskinen gaaer i Staa,
Kan den som Aand igien ei gaae;
Der ingen Aander spøge.
Hvad gavned vel et sligt Forsøg?
At døe for Alvor er ei Spøg;
Den vilde kun Sorgen forøge.

Begge.

At døe for Alvor er ei Spøg;
Den vilde kun Sorgen forøge.

Ole.

Den lange Peter jeg mistænkt har
At han mig ofte skrækker.

Silberblume.

Saa hug du til den blege Nar,
Naar Lagnet ham bedækker.

Begge.

Med Aander har det ingen Nød;
Os Overtroen piner.
Naar man er død, saa er man død;
Vi Mennesker er kun Maskiner.

De gaae.

Victors Værelse.

Victor. Luise.

Victor.

Min Luise!

Luise.

Kiæreste Victor!

Victor.

Du har været i Haugen?

Luise.

Og seet til mine Blomster. De staae alle saa friske og herlige, som om de glædede sig til, at de skulde flettes til min Brudekrands.

Rosen rødmer —

Victor

falder hende i Ordet.

Kiærlighed!
Men din Kind er mere blid.

Luise.

Lilien —

Victor.

Din Uskyldighed!
Men din Haand er mere hvid.

Luise.

Negliken —

Victor.

Din Munterhed!
I en venlig Farvestrid.

Luise smilende.

Og med disse Blomsterlarver
Tænker du at smigre mig?

Victor.

Maleren maa bruge Farver
Til de Ord: „Jeg elsker dig!"

Luise.

„Jeg dig elsker!" Søde Ord,
Meer end hele Vaarens Flor!

Begge.

Jeg dig elsker! Søde Ord,
Meer end hele Vaarens Flor!

Luise betragter Blomsterne.

Selsomt! Vaaren er den samme,
Kommer eens igien hvert Aar,
Overrasker med sin Flamme
Deilig dog, som første Vaar.

Victor.

Og skiøndt om en deilig Pige
Man det Samme kun kan sige —
Aldrig, naar man elsker lidt,
Kan det siges dog for tidt.

Begge.

Lad os elske froe i Vaaren,
Som sin Zephyr Rosen hist,
Som sin Mage Fugl paa Qvist.
Kun af Veemod funkle Taaren!
Lad os elske troe i Vaaren,
Nyde Glædens hulde. Frist.

Luise.

O, kiære Victor! saa kiedsommeligt som det maa have været dig, at male den gamle, hæslige Baron, saa vil dog dette Arbeide være dig til største Nytte; det vil bringe dig for Orde, og skaffe dig Kunder.

Victor.

Det haaber jeg ogsaa; thi han er bekiendt som en udmærket Caricatur, og vil vist af Forfængelighed vise Alverden sit Contrafei. Det har allerede været mig til stor Nytte, Luise! thi uden denne Bestilling havde din Fader aldrig givet sit Samtykke.

Luise.

Kiæreste Ven! sæt dig i hans Sted. Den Opdragelse, han anvendte paa mig, har han ikke selv nydt. Født i Fattigdom maatte han arbeide sig frem, blev en duelig Tømmermester, en velhavende Mand, og vilde nu gierne have sin Datter forsørget efter sit Hoved.

Victor.

Men fortryder det dig nu ikke, at gaae glip af den rige Capitain, og at du ikke bliver Frue?

Luise smilende.

Ikke mig, men min Fader. Du maa endelig skynde dig at faae en Rang.

Victor.

Du smiler, Luise? Ak, det smerter mig dog, at jeg

ikke kan skaffe dig alle de Behageligheder, som et ungt Fruentimmer gierne ønsker.

Luise.

Nu, kiære Victor! med Orden og en Smule Smag kan man virke Meget med Lidet. Saaledes som du her seer mig, koster jeg ikke min Fader meget; og saaledes tager du vel ogsaa til Takke med din Kone.

Victor.

Vist nok, Skiønheden selv er den høieste Pryd, den behøver ingen Hielp.

Luise.

Farvel, min Ven! nu maa jeg gaae ned.

Victor.

Gaa dog ikke strax igien! Du har jo endnu ikke sagt mig, hvordan du synes om min Freia. Han viser hende det hensatte Billede, hvorpaa han har malet.

Luise.

Det er fortræffeligt malet. Det blaa Draperie er deiligt; men Freia er ikke smuk nok.

Victor.

Du mener, fordi hun ligner dig? Just derfor er hun saa smuk, som det var mig muligt at male hende. Men, bedste Luise! du maa endelig giøre mig en Tieneste.

Luise.

Nu da?

Victor.

Haaret er endnu ikke færdigt. Du har lovet at sidde Model for mig, og at rede dine Fletninger ud.

Luise.

En anden Gang, kiære Victor! Jeg har just nylig sat mit Haar i Stand.

Victor.

O, det giør du jo hver Morgen. Paa den Maade blev der aldrig Noget af.

Luise.

Nu da! jeg faaer vel at føie dig.

Hun sætter sig paa en Stol, og løser sine Haar op; han hielper hende. I det samme træder Faderen ind.

Middelboe.

Ih, Guds Død og Plage! hvad er det? Giør du dit Toilette oppe paa Malerens Kammer, Luise? Og De, Hr. Victor! Ei ei! De er jo en Tusindkunstner. Er De nu ogsaa bleven Damefriseur?

Luise

staaer op, slynger Haarene over Kammen, og sætter dem fast igien.

Tilgiv, kiære Fader! Han skulde just male Lokkerne —

Victor.

Paa min Freia.

Middelboe.

Ja, det er en anden Sag; sidder du Model som Venus eller Freia, saa har jeg ikke et Ord meer at sige. Jeg troede halvveis, da jeg saae dig, du sad der og hoverede over din Erobring, ligesom salig Kong Harald Haarfager i den norske Krønike, da Ragnvald Jarl maatte kæmme ham med en Sølvkam. Men det var i stort Selskab, og havde Noget at betyde.

Luise.

Tilgiv, kiære Fader! Jeg sagde ogsaa først Nei, men han bad saameget.

Middelboe.

Luise! gaa din Vei. Jeg seer ikke gierne, at du løber og besøger Victor saa tidt paa hans Værelse. Ere I end Forlovede, saa skikker det sig dog ikke. Tilmed er Tingen

endnu ikke afgiort. I vide min Betingelse, det kommer an paa, om hans Arbeide lykkes.

Luise

viser ham Silberblumes Billed.

Dom selv, kiære Fader!

Middelboe.

Sligt Pilleri jeg ei forstaaer.
Med Kraft jeg kan min Hammer svinge,
Og Biælken selv til Skiønhed tvinge,
Naar Øxen glat derover gaaer.
Men Penslen er mig alt for blød,
Og Farven er mig alt for broget;
Og hvad der ikke nytter noget,
Dermed jeg ei mit Hoved brød.

Et Haandværk er en nyttig Kunst,
Men Kunst er intet nyttigt Haandværk;
Og hvad han taler om sit Aandværk,
Det forekommer mig kun Dunst.
Dog — tiener Penge han, som sagt,
Saa maa for mig han gierne male;
Thi Alt, hvad Daarskab vil betale,
Det viser Klogskab ei Foragt.

Vel agtes Kunsten ikke stort,
Og Ingen, blot som Maler, passer
I nogen af de Rangens Klasser,
Som leder ind ad Ærens Port;
Dog — hvis han kan en Giensti gaae,
Kan han den fine Verden more,
Og protegere ham de Store,
Saa skal han min Luise faae.

Victor og Luise.

Naar, Fader! du os vil beskytte,
Da trænge vi til Storhed ei.
Und os en lille venlig Hytte!
Vi pynte den med Livets Mai.

Middelboe.

Ei Kunsten trives i en Hytte;
Snart visner Elskovs korte Mai.
Kun den solide Borgernytte
Belønnet blier, og svigter ei.

Luise.

Den store Landevei er støvet;
Den vandre Kunstens Sønner ei.
En lille Sti med Skyggeløvet
Gaaer fiernt fra store Landevei.

Victor.

Der Kunstneren gaaer helst alene;
Dog smiler til ham yndigt Frei.
Da møder ham bag Vaarens Grene
Den hulde Mø med Glemmigei.

Victor og Luise.

Naar, Fader! du os vil beskytte,
Da vil vi ei med Rigdom bytte,
Da smiler til os Livets Mai.

Middelboe.

Kun den solide Borgernytte
Belønnet blier, og svigter ei.

De gaae.

Anden Handling.

Victors Værelse.

Victor. Silberblume.

Silberblume.

Her boer De ret smukt, min Kiære! charmant; sagtens lidt høit oppe, men saa har De igien sund Luft, god Belysning, prægtig Udsigt. Lidt indskrænket, men dog comfortabelt. Ak ja, de unge Herrer have det godt, som kunne leve saadan ugeneert en garçon.

Victor.

Jeg ønsker dog Intet heller, Herr Baron! end snart at ende dette Ungkarleliv.

Silberblume.

Det skulde De ikke, min Kiære! Ægtestanden koster forfærdelig meget. Troer De, jeg vilde være den Mand, jeg er, hvis jeg i mange Aar havde maattet anvende mine Penge paa Huusholdning, Damepynt, og især Børneopdragelse, der bliver Aar for Aar dyrere? Den, Gud giver Børn, den giver han Hiertesorg, pleiede min salig Fader at sige; og det var en fornuftig Mand.

Victor.

Det tvivler jeg aldeles ikke om af det Lidet, jeg kiender til ham.

Silberblume.

Men lad os nu komme til vor egen Apropos! Har De nu ret studeret og fordybet Dem ind i min Billedsamling? Ikke sandt, De er falden i Forundring? De har slaaet Hænderne sammen? Ja, tidt træffer man fortræffelige Sager, hvor man mindst venter det. Saaledes fandt man jo for nogle Aar siden en Correggio i Sverrig, ynkelig naglet fast med Søm til et Staldvindue, som et andet Bræt, mod Trækvinden. Jeg vil nu ikke dermed sige, at jeg har en saadan Hestelykke, som Svensken; men sæt ogsaa, at det kun er Stierner af anden eller tredie Størrelse, saa er det dog al Ære værd. Der kan blive Noget for min gode Victor at lære; ogsaa maaskee at fortiene, naar Stykkerne skal restaureres og istandsættes.

Victor.

Det giør mig ondt at skuffe Herr Baronens Haab; men De forlanger at vide min Mening, og jeg maa være ærlig. Saavidt jeg kan skiønne, er der ikke et taaleligt Stykke i den hele Samling. Den er ikke fire Skilling værd. Men Baronen har jo heller ikke givet meget meer for den.

Silberblume hidsig.

Hvad for Noget? Fiir Skilling kalder De 24 Rbdlr. 3 Mk. 14 Sk.?

Victor.

Nu, det Tab vil De let kunne bære.

Silberblume.

Det er en let Sag, at skære en bred Rem af en anden Mands Ryg. Men De maa forlade mig, min Kiære! at jeg i slige Sager stoler meest paa min egen Dom. Sagte. Bi du kun, Knegt! det skal du faae betalt.

Victor.

Jeg overlader gierne Kyndigere at dømme; men siden Herr Baronen forlangte det —

Silberblume.

Blot for at prøve Dem, min Kiære! Troer De ikke, jeg veed, hvordan jeg skal bedømme mine egne Kunstsager? Men jeg vilde føre Dem paa glat Jis, jeg vilde see, hvordan det havde sig med Deres Smag. Sagte. Skorsteensfeieren er af Rembrandt, og de tre fede Gratier af Rubens, det lader jeg mit Liv paa. Høit. Blot for at prøve Dem! Derfor tillod jeg Dem ogsaa at male mit Billed. Jeg tænkte at opmuntre Dem til Flid, Grundighed; jeg vilde bidrage til at giøre Dem lidt bekiendt. At egentlig Arbeidet skulde lykkes, kunde jeg ikke vente af en Begynder, der hverken har været i Paris eller Rom. Saa havde jeg da heller ikke været saa gal at love 200 Rdlr. derfor.

Victor.

Jeg har ogsaa været i Rom, Herr Baron!

Silberblume.

Saa? Sagte. Det var vel fra Høns fløi op, til de fløi ned. Høit. Har De kiendt Canova?

Victor.

Jeg har endogsaa havt den Lykke at være yndet og opmuntret af ham.

Silberblume sagte.

O, du Pralhans! Høit. Han har giort min Buste.

Victor.

Deres Billed er ogsaa færdigt.

Silberblume forundret.

Allerede? Nu, min Kiære! det har De skyndt Dem forfærdeligt med. Der har min gode Victor uden Tvivl

jasket lidt. Det er ikke Meningen. Man fortiener ikke 200 Rdlr. med at jage et Portrait af i fiorten Dage.

Victor.

Jeg har arbeidet derpaa over en Maaned, anvendt al mulig Flid, og alle Mennesker finde, at det ligner frappant.

Silberblume.

Mennesker? Hvad komme mig Mennesker ved, naar Talen er om mit eget Portrait? Jeg skulde dog troe, det var Noget, jeg bedst selv kunde bedømme. Og det siger jeg reent ud: hvis Billedet ikke behager mig, betaler jeg ikke.

Victor.

Hvis Billedet er slet malet, og ikke ligner Dem, saa betaler De ikke.

Silberblume.

Men Liigheden skal jeg selv bedømme; og det kan heller Ingen bedre end jeg, thi Ingen kiender sig selv bedre. Cognosce te ipsum, sagde en gammel Philosoph. Lad mig see! Det skal være giort i en Haandevending.

Victor.

Det tvivler jeg ikke om; til Deres Dom behøver De vist ikke to Secunder. Sætter Billedet frem.

Silberblume.

Ikke saa galt, ikke saa galt!
Ikke saa galt, som jeg havde formodet!
Men to hundred Daler — for dyrt betalt.

Affides.

End af Harme koger mig Blodet.

Victor.

Ligner ei Ansigtet? Ligner ei Ho'det?

Silberblume.

Ikke saa galt, ikke saa galt!
Men to hundred Daler — for dyrt betalt.

Victor.

To hundred Daler siger ei stort
For en Mand, som Grunkerne sanker;
Dog mig aabne de Lykkens Port,
Dog mig smedde de Haabets Anker.

Silberblume.

For en Begynder al Ære værd.
Flittig Stræben bør man paaskiønne;
Kienderen skal en Ynglings Færd
Strengt ei dadle, ædelt belønne.
Fem og tyve Rigsdaler, min Ven!
Vil jeg Dem som Accessit give.
Billedet her kan gierne blive,
Jeg forføier mig bort igien.

Victor træder ham i Veien.

Ikke De kommer af Stedet, før
Deres Løfte De mig gientager.

Silberblume.

Ungdommen raser. Hør kun, hør!
Lad mig gaae, om Dem saa behager.
Ikke De saa forfængelig bruse;
Dermed skrækker man bort sin Muse.
Hvis en Tønde Guld jeg forskrev,
Troer De, Liigheden større blev?

Victor med Foragt.

Nu, saa siig da, hvad ligner ei?

Silberblume forlegen for at finde Feil.

Næsen ei stor nok finder jeg.

Victor.

Næsen ei stor nok?

Afsides.

Just saa stor,

Som en næsviis Næse bør være,
Spilet op af et taabeligt Bor.

Silberblume.

Diet ligner mig ei, min Kiære!

Victor hoit.

Diet?

Som før.

Seer han ei Dinene staae
Intetsigende, kattegraae?

Silberblume.

Munden har ei det ædle Smiil.

Victor afsides.

Smiler ei Munden sød, som Sukker?
Snerpet, som paa lakeerte Dukker?

Silberblume.

Det er ei i den store Stiil.
Ikke dog Feil paa Feilene dyng!
Hvor er Panden, den mægtige, brede?

Victor som før.

Daler den ikke, som en Hede
Tyndt bevoxet med visne Lyng?

Silberblume.

Og saa har jeg jo kun een Haand!
Siig mig, Kiære! hvor er den anden?

Victor hoit.

Nei, nu taber jeg reent Forstanden.
Det er en Kiender, en Mand med Aand!

Begge.

Silberblume.

Og saa har jeg jo kun een Haand!

Victor.

Det er en Kiender, en Mand med Aand!

Luise kommer med sin Fader.

Middelboe.

Hvilken Larm! Hvad foregaaer?

Luise afsides.

Intet godt mit Hierte spaaer.

Silberblume.

Kiære! min er ikke Skylden;
En forfængelig Patron,
Trykket lidt paa Kunstnerbylden,
Overfuser min Person.

Middelboe.

Har jeg ei at see den Ære
Herr Baron von —

Silberblume.

Netop, jo!
Og hvem er da De, min Kiære?

Middelboe.

Tømmermester Middelboe.
Jeg er Verten her i Huset.

Seer paa Victor.

Men hvad fattes — er han gal?

Silberblume.

Ja, jeg troer, ham har beruset
Egoismens Perial.

Middelboe.

Min Herr Victor! jeg maa bede,
At De dæmper Deres Vrede,
I mit Huus ei bruger Vold.

Victor med Foragt.

Nei, nu er jeg ganske kold.

Middelboe.

Man ei trodser sig til Ære,
Selvroes tiener kun til Spot.

Silberblume afsides.

Af en Haandværksmand at være
Taler han særdeles godt.

Alle paa een Gang.

Middelboe.

Dersom Billedet ei ligner,
Bryllupet gaaer overstyr,
Og vor Herre jeg velsigner,
At min Datter Faren flyer.

Luise og Victor.

Denne Ondskab Intet ligner.
Sorgen kommer, Glæden flyer;
Dog min Skiebne jeg velsigner,
Skiøndt min Maane staaer i Skyer.

Silberblume.

Billedet mig ikke ligner.
Tænk dog, hvilket Eventyr!
Nei, min gode Smag jeg signer;
Manden er mig alt for dyr.

Victor og Luise.

O, Kiærlighed!
Skal Grumhed dig forhaane?
Lykkens Sol! du daler ned;
Giennem Skyen dæmrer Nattens Maane.
Bort veg min Glæde;
Ene skal jeg træde
I Aftengange
Ved Nattergalens Sange.

Victor.

Dens hulde Vise
Kun synger om Luise.

Luise.

Mig toner Bækkens Stemme:
Du ei din Victor glemme!

Begge.

Elskende Hierter glemme?
Nei, hulde Maane! Vaarens Stemme!
Vi skal ei glemme,
Stedse vor Elskov mindes,
Og sikkert findes,
Snart, efter korten Frist,
Her — eller hist!

Silberblume og Middelboe.

Hvad Sværmeri!
Løs Phantasie!
Maanskin og Grumhed, Blomster og Stierner!
Drømmende Hierner!
Naar bliver Ungdommen endelig klog,
Fører ei meer det poetiske Sprog?

De Elskende.

O, Kiærlighed —

De Gamle.

Hvad Sværmeri!

De Elskende.

Skal Grumhed dig forhaane?

De Gamle.

Løs Phantasie!

De Elskende.

Lykkens Sol! du daler ned;
Giennem Skyen dæmrer Nattens Maane.

De Gamle.
Maanskin og Taarer!
De Elskende.
Ene skal jeg træde
I Aftengange
Ved Nattergalens Sange —
De Gamle.
Blomster og Stierner,
Drømmende Hierner!
De Elskende.
Stedse min Elskov mindes —
De Gamle.
Naar bliver Ungdommen endelig klog,
Fører ei meer det poetiske Sprog?
De Elskende.
Og sikkert findes,
Snart, efter korten Frist,
Her — eller hist.
De Gamle.
Hvad Sværmeri!
Løs Phantasie!

Jonas kommer.

Om Forladelse! Jeg frygter, jeg kommer til Uleilighed.

Victor.

O nei, paa ingen Maade. Velkommen, Herr Jonas!

Silberblume afsides.

Velkommen! Siig mig, hvem du omgaaes, saa veed jeg, hvem du er. Men det er da intet Under, at en forulykket Maler holder sig til en fordrukken Poet.

Victor.

Nu vil jeg lade Dem dømme, Herr Jonas!

Silberblume.

Skal han dømme? Nu, saa Gud hielpe os! Affides. Han er saa beskienket, at man kan prikke ham paa Dinene.

Victor.

Baronen finder, at dette Portrait ikke ligner ham.

Jonas.

Nu, deri kunde vel Baronen have Ret. Oprigtig talt, jeg finder heller ikke, at Liigheden er stor, kiære Victor!

Silberblume forsonet.

Nu, der hører man! Det er en Mand, som forstaaer sig paa Kunster og Videnskaber. Lad ham tale!

Jonas.

Det er idealiseret.

Silberblume.

Reent hentet ud af Luften! Vil jeg idealiseres, naar jeg forlanger et Portrait, som skal ligne mig?

Jonas.

Nei, det er rigtig nok at slaae ind i en aldeles modsat Retning.

Victor.

De holder med ham?

Silberblume.

Lad ham holde sig ved hvad han vil! Manden er fri, og har traadt sine Børnesko; han veed nok, hvad han giør.

Jonas.

Det Billed er alt for rødt i Kinderne.

Silberblume.

Ikke sandt?

Jonas.

Det har blaae Dine, og Baronens ere graae.

Silberblume.

Hører De?

Jonas.

Det venstre Øre er meget for kort, og det høire er reent glemt. Det Billed har jo kun een Haand, og slet ingen Been. Jeg veed, Baronen er ingen Krøbling.

Silberblume.

Nei, nu overdriver De, Ven! Spas aparte! Jeg har kun forlangt et Knæstykke.

Jonas.

En saadan Beskedenhed burde Maleren ikke have misbrugt. En Mæcen for Kunster og Videnskaber, som Herr Baronen, burde været malet — i det mindste i overnaturlig Størrelse.

Silberblume.

Saa gaaer jeg da, og repeterer, at Intet forpligter mig til at betale et Portrait, som ikke ligner mig. Havde Herr Victor været artig, saa havde jeg af egen Drift givet ham en passende Douceur, men nu faaer han ikke en Skilling.

Jonas.

Naar Baronen kun bliver ved den Paastand, at De aldeles intet Lignende finder i dette Billed —

Silberblume.

Den Erklæring vil jeg give ham med mit Navns Underskrift.

Jonas.

Fortræffeligt, Herr Baron! Der paa Bordet er Pen, Blæk og Papir. Saasnart De har givet denne Erklæring, har min Ven Intet at fordre. Det giør mig ondt for min gode Victor, men Retten maa have sin Gænge. Fiat justitia, et pereat mundus!

Silberblume.

Pereat mundus! Det er solid tænkt. Affides. Hvor man kan tage Feil af Folk! Jeg troede, den Mand var en

Fyldebøtte, som kun duede til at giøre Vers; og saa er det en meget smagfuld Kunstdommer, som er paa mit Parti. Tager ham hen i en Krog. Jeg takker Dem, Kiære! Kan De bringe mig ud af denne Forlegenhed, saa har De at disponere over mig. Det skal ikke komme mig an paa en Flaske Madera eller Cognac imellem.

Jonas.

Tusind Tak, Herr Baron! Hav nu den Godhed at skrive, som jeg siger Dem til.

Recitativ.

Jonas dicterer.

Jeg Hannibal Matthies von Silberblume —

Silberblume.

von Silberblume.

Jonas.

Har sluttet en Accord med Maleren Herr Victor —

Silberblume.

Herr Victor.

Jonas.

Om mig at male ordentlig og net —

Silberblume.

Og net.

Jonas.

Livagtig, som jeg staaer og gaaer i Verden —

Silberblume.

I Verden.

Jonas.

Hvorfor jeg loved ham to hundred Daler —

Silberblume.

To hundred Daler.

Jonas.

Men da jeg finder, dette Contrafei
Det allermindste ligner ei —

Silberblume.

Ligner ei.

Jonas.

Betaler
Jeg derfor ei en Skilling —

Silberblume.

Ei en Skilling.

Jonas.

Om ogsaa hele Verden fandt,
At, som et Æg et Æg, det ligned grandt.

Silberblume.

Ligned grandt.

Jonas.

Men derimod ham gives den Bevilling —

Silberblume.

Bevilling.

Jonas.

Portraitet at beholde —

Silberblume.

Beholde.

Jonas.

Og, da det selv ham hører til —

Silberblume.

Hører til.

Jonas.

At giøre dermed, hvad han vil.

Silberblume.

Hvad han vil.

Staaer op.

Hvis det kan giøre Sagen klar,
Saa vær saa god!

Rækker Victor Papiret.

Victor.

Hvad vil den gamle Nar?
Tillader at beholde han mit Eget?

Jonas.

Af ham, min Ven! er det alt meget.
Tag kun Beviset!

Victor tager det.

Jonas hoit og hoitideligt.

Han med dette Brev
Fem hundred Daler Dem forskrev.

Silberblume.

Jeg faaer en Angst. Giv mig tilbage,
Giv mig tilbage mit Beviis!

Jonas.

Jeg skal ham saa ved Næsen tage,
At det skal ængste ham til Jis.

Middelboe afsides.

Hvordan vil Jonas dette mage?
Hvad skader det Papirs Forliis?

Victor og Luise.

Ak, smiler atter Glædens Dage,
Og aabnes atter Paradiis?

Alle paa een Gang, hver for sig.

Victor, Luise, Middelboe.

Ei jeg begriber, hvortil han sigter;
Haab og Forventning fylder min Barm.
Hvad har besluttet den venlige / lystige Digter?

Tillidsfuldt kaste vi os / kaste de sig } i hans Arm.

Silberblume.

Ikke begriber jeg, hvortil han sigter;
Angst og Bespændthed fylder min Barm.
Jeg vil ei frygte den pralende Digter;
Børn og Poeter for Intet giør Larm.

Jonas.

Maalet jeg træffer, hvorefter jeg sigter.
Over ham, Skiebne! dig ei forbarm.
O, hvor det gotter den fattige Digter!
Bi, Herr Baron! jeg skal holde Dem varm.

De gaae.

Giestestuen i Vertshuset.

Fire Giester ved Drikkebordet. **Verten** skriver Regninger i en Krog ved det lille Bord.

Første Giest.

Det er saa kiedeligt at drikke uden at synge; skal vi synge et Qvartcordium, da vi dog ere samlede?

Anden Giest.

Ja nok!

Tredie Giest.

Bare vi ikke forstyrre Verten i hans Regninger.

Fierde Giest.

Tager han feil, saa skriver han heller Summen for stor, end for lille, af naturligt Instinct. Han taber Intet derved.

Verten.

Hvad sige De, mine Herrer?

Første Giest.

Vi tale om Selvopholdelsesdriften.

Verten.

Ja, det er en meget god Drift, og ikke vanskelig at udøve. Gid alle Pligter vare ligesaa lette som den!

Første Giest.

Den er undertiden vanskelig nok.

Firstemmig Vise
uden Accompagnement.

Vi vilde saa gierne lidt end være Børn;
Men, ak! vi er aldrende Drenge,
Af Barndommens Rose kun stander en Tiørn,
Hvor visne Smaablomsterne hænge.
Men naar vi drikke, men nydes din Sødme,
Da rødme,
Bacchus! de brogede Blommer;
Da kommer
Vaaren med alle Kiærminder paa ny.
Modige Brødre! Sorgerne flye.

Verten ved det lille Bord.

Duer ikke!
Naar vi drikke,
Lade vi Kiærminder fare!
Qvassia og Cochleare
Kan sig skikke.
Visne Roser sat paa Viin?
Nei, den Smag er ikke min.

De fire Giester som før.

Vi vilde saa gierne lidt elskes iblandt,
Men Kiærlighed vender os Ryggen.
Før straalte Solen fra hver en Kant,
Nu er det for køligt i Skyggen.

Men naar vi drikke, bestraalt af din Flamme,
Da ramme,
Amor! igien dine Pile.
Da smile
Yndige Glæder til os paa ny.
Modige Brødre! Sorgerne flye.

Verten.

Duer ikke!
Naar vi drikke,
Lade vi den Klynken fare!
Ægte gode Drikkevare
Sig forsvare.
Faaer man sig en Perial,
For at bli'e sentimental?

Giesterne.

Vi vilde saa gierne som Venner end gaae;
Men Aarene Varmen fordrive,
Den Ene vil ikke den Anden forstaae,
Alt meer vi os fremmede blive.
Men naar vi ved Bægeret sidde tilsammen,
Da Flammen
Igien vore Hierter opfylder.
Da hylder
Gamle Fortrolighed Glæden paa ny.
Modige Brødre! Sorgerne flye.

Verten.

Duer ikke!
Naar vi drikke,
Hader jeg Veemodigheden,
Smægten og Koldblodigheden.
Graad i Viin? O, Uforstand!
Heller spæde den med Vand!

Chor lystig.

Vert! en Flaske Viin paa ny.
Evoe Bacchus! siunger i Sky!

Verten.

Bravo! Der var ingen Anger;
Det var i den rette Genre.

Alle med Verten.

Vert! en Flaske Viin paa ny.
Evoe Bacchus! siunger i Sky!

Første Giest.

Men hvad er det, den Vert sidder der og snakker, mens vi synge? Maae vi ikke have Ro til vor egen Drikkevise?

Verten.

Med Fornøielse, I gode Herrer! Gid I vilde skraale, saa man kunde høre eder i den anden Ende af Gaden. Men det skærer mig i Hiertet, at min gode Viin skal have den skadelige Indflydelse paa Helbreden, at I blive ganske forstemte, kleinmodige, nynne, som I sang til Liig, med Dissonantser, Opløsninger, Pianoforte, og vor Herre veed, hvad det hedder; og undertiden saa sagte, at man troer at høre en Mundharpe. Naar man drikker, mine Herrer! saa maa man være lystige og enige; det vil sige, man maa skraale Alt i een Tone, ingen bedrøvelige Betragtninger giøre, ikke bruge Vinen som et Campher- eller Chinapulver til at fordrive Forkølelse eller standse Koldfeber med. Det kan jeg altsammen takke den Poet, denne Jonas for. Han duer ikke meer til at digte mine Drikkeviser. Giver jeg derfor den Knegt Kost og Logis, for at han skal digte Liigpsalmer for mine Giester?

Jonas kommer.

Hvad er der? Hvad er det for Ølhuussnak? Hvad har I mod min Vise? er den over jeres Horizont?

Verten.

Jeg vil have Solskin, Herr Jonas! ikke Maanskin. Pimper jeg ikke saa godt, som I? Er min Næse ikke violettere, end jeres? Tracterer jeg ikke mine Giester tidt for Intet, naar jeg har en Ruus? Men derfor drikker jeg ikke Forstanden bort og bliver nedslaaet, klynker ikke over forsvundne Glæder. Der er, Gud fordømme mig! slet ingen forsvundne Glæder til. Det er lutter Snak. Naar man er glad, saa er man glad; det er i Præsens.

Jonas.

Taalmodighed, Lintze! Jeg skal snart giøre jer en Vise, som den: „Da Sanct Peter vandred om, han til en Viintapper kom", eller som: „O, maatte vi om tyve Aar og flere".

Verten.

Ja, det lader I nok være. Det var i Danmarks lykkelige Tider, da man skrev saadanne Viser. Men da drak man ogsaa bedre.

Jonas.

Kan I klage over min Drikken?

Verten.

Naar I drikker, skal I ogsaa klukke, risle lystig, som et Kildevæld, og ikke dampe døsig og taaget, som en Mose.

Jonas.

Nei, hør! den Karl har min Tro god Phantasie. Skade, det er saadan en Klodrian, der ikke har lært Noget; og dog vil han give sit Ord med i Lauget, naar studeerte Folk tale sammen.

Verten.

Jeg er dog kommen ligesaa dybt i Kruset, som I, uden Latin. Rækker ham et Glas Viin.

Jonas.

Nu, saa lad os da drikke Forliig!

De klinke og drikke.

Verten til Giesterne.

Bryder eder ikke om vor Passiar, mine Herrer! Havde jeg ikke den naragtige Karl, kunde jeg ikke leve. Jeg betragter ham som min Søn, som mit adopteerte Barn. Jeg har lyst ham i Kuld og Kion; men det er en vanartig Dreng, han giør sin gamle Fader megen Hiertesorg.

Jonas.

Ja vist! Taarerne staae ham altid i Øinene, naar han taler om mig, som paa en Hund, der har faaet for meget raat Kiød. Men hør nu, Lintze! Eet Spøg, et Andet Alvor! I har jo havt Sorg, I skulde bære sort Flor om Hatten eller om Albuen: jeres Familievaaben, jeres Stamherre er jo blæst ned af Huset i Nat, og har brukket sin Hals.

Verten.

Det giør mig dog ondt; det kan jeg sige eder. Min Fader giorde sin Lykke paa de lange Reiser til Ostindien og Guinea, og satte sig siden her ned som Giestgiver. Til Erindring om sine Eventyr lod han den store Orang-Utang male paa sit Skilt med Underskrift: I Vildmanden. Og den skræmmede dog ikke Aberne fra Huset; thi han havde god Næring, og jeg har havt ligesaa efter ham.

Jonas.

Men nu er Lokkefuglen eller Klokkefaaret borte; Madiken, som skulde faae Fisken til at bide paa, er gaaet af Krogen.

Verten.

Jeg tænker, Folk her i Byen kiende mig nu saa godt, at jeg intet Skilt meer behøver.

Jonas.

Men de Fremmede, som reise her igiennem? En Kiøbmand kan ikke undvære sit Firma.

Verten.

Nu ja, saa kan jo den fattige Maler derovre male mig et igien; saa faaer den Stymper dog en Styver at fortiene.

Jonas.

Hvad siger I, hvis han alt havde malet jer et nyt Skilt, meget bedre end det forrige?

Verten.

En Orang-Utang?

Jonas.

Ja vist, en stor Abekat, eller Bavian, der gaaer paa Bagbenene, og ligner et virkeligt Menneske, med raget Skiæg, Klæder paa, og fornemme Lader.

Verten.

Men min forrige var nøgen og lodden, med en Prygl i Haanden.

Jonas.

Det skikker sig ikke meer. Abekattene have nu ogsaa faaet Cultur, og see mere paa Artighed og Levemaade, end andre fornuftige Folk.

Verten.

Vil I nu have mig til at giette Gaader igien? Det gider jeg sgu ikke. Det er det for hedt til. Hvad vil I sige med jeres Bavian?

Jonas.

Siig mig først: hvad holder I Baron Silberblume for at være?

Verten.

Jeg holder ham for en Esel, der har narret mig med et Oxehoved Rødviin, jeg maatte forskrive ham fra Bordeaux,

og som han ikke vilde have, da det kom, hvorfor det blev liggende og blev fordærvet, saa jeg arme Mand tilsidst med stort Tab maatte sælge det som Viineddike.

Jonas.

Vil I hevne jer paa ham?

Verten.

Ja, med Fornøielse, hvis jeg bare kunde; men det er en forslagen Skielm, som tager sig vel i Agt, en Gnier af første Skuffe, en Armadil, som min salig Fader sagde, bedækket med Skæl fra Snuden til Haletippen.

Jonas.

Siig ikke det! Silberblume har ogsaa sit ømfindtlige Sted, ligesom Rhinoceros, Crocodillen, Achilles og den hornede Siegfried. Han er forfængelig, og vilde tage det forbandet ilde op, hvis han skulde giøre Tieneste paa sin gamle Alder og staae Skildvagt for en nedblæst Abekat.

Første Giest.

Hvad mener De, kiære Jonas? Siig os, hvad har De for?

Anden Giest.

Sikkert en god Spøg!

Jonas.

Kort og godt, det er gaaet den stakkels Victor med Baronen, ligesom vor Vert; kun at den fattige Maler ikke saa godt kan taale Skaden — desuden er det muligt, at Baronen dengang var uskyldig med Lintze, og at det virkelig var et Oxehoved Viineddike, du vilde prakke ham paa.

Verten.

Hør, kom mig ikke med saadan Snak; saa bliver jeg saa Gud alvorlig vred.

Jonas.

Men det kommer nu ikke her ved. Nok, Silberblume

har bestilt sit Portrait hos Victor for 200 Rdlr.; men da det er færdigt, fortryder det ham. Accorden er, at han kun skal betale, naar han selv finder, det ligner; han siger altsaa, det ligner ikke, og vil ikke betale. Denne Lumpenhed sætter den stakkels Maler i største Knibe; paa disse 200 Rdlr. beroer hans Bryllup og Svigerfaderens Samtykke. Billedet er ypperlig malet, og ligner den gamle Synder frappant; men hvad hielper det, naar han negter det? og hvordan presse Tilstaaelsen ud af ham, uden ved en Prostitution?

Første Giest.

Ha, nu gaaer der mig et Lys op!

En anden Giest.

Fortræffeligt!

Verten.

I vil altsaa —

Jonas.

Victor har laant mig Portraitet. Siden Silberblume paastaaer, at det ikke ligner ham, kan han jo Intet have imod, at vi finde, det ligner en Abekat, en Orang-Utang, som det desuden virkelig ogsaa giør. Vi hænge altsaa Portraitet op uden for Vertshuset i Stedet for det nedblæste Skilt, og nedenunder skrive vi: „I Vildmanden", ligesom paa det andet.

Giesterne.

Ypperligt!

Verten.

I er en Fandens Karl, Jonas! Hvad det Menneske kan hitte paa! Mig synes alt, mit Oxehoved Viineddike bliver til sød Malaga ved denne Tanke. Men troer I, det gaaer an? Vil han ikke giøre Optøier, klage over at vi

have prostitueret ham? Har I Vidner paa, at han har protesteret mod Liigheden?

Jonas rækker ham Papiret.

Jeg har hans egen Haand derfor. Der kan I læse. Med sit Navns Underskrift erklærer han, at Billedet slet ikke ligner, og giver Maleren Tilladelse at giøre dermed, hvad han vil.

Verten.

Ja, saa skal han saa Gud ogsaa hænges in effigie, inden Sol gaaer ned.

Medens Verten og Giesterne læser i Beviset, henter Jonas det nedblæste Skilt, og Silberblumes Billede.

Jonas.

See, her ere begge Portraiterne. Maae De nu ikke tilstaae, at der er en overordentlig stor Familieliighed?

Første Giest.

Bare han ikke taber Forstanden derover!

Jonas.

Hvordan skulde en Abekat tabe Forstanden?

Verten trækker det gamle Skilt ud af Stangen, og stikker den i Hagen paa det ny.

Første Giest.

Men ved denne høitidelige Leilighed, Jonas! maa De holde os en lille Inaugural-Tale, og det paa Vers, at Alting kan skee under gode Auspicier. Rækker ham et Glas Viin.

Jonas drikker.

Velan da! Saa hører andægtige til, og siunger i Chor, naar jeg giver eder et Vink. Han tager det gamle Skilt i Haanden, og siger:

Du gamle Dyr, som lang Tid hang,
Naar Stangen peb, og Skiltet sang,
Sorthaarede Orang-Utang,

I heden Sol, kold Blæst og Regn,
Ved Nat, ved Dag kiendt i vor Egn;
Som lokked Bonden til dit Skiul,
At faae sin Dram og tiæret Hiul;
Og Borger, Herre, fornem Frue
Til Kaffe, Viin i bedre Stue!
Du nok har tient, gak i din Grav,
Din Fætter løser dig nu af.

Chor

i langsomme, høitidelige Toner.

Du nok har tient, gak i din Grav,
Din Fætter løser dig nu af.

Jonas tager det ny Skilt.

Nu, Herr Baron! i Veir og Vind
Svai lystig om, lok Giester ind.
De ynder just ei Giestfrihed,
Er Noget, som vi alle veed;
Men vink kun Gammel, vink kun Ung!
Her gaaer det ei af Deres Pung.
Den har ei mindste Skilling savnet;
De faaer kun Rosen, bær kun Navnet.
Og nu afsted i Procession
Med Husets høie Skytspatron!

Chor som for.

Og nu afsted i Procession
Med Husets høie Skytspatron!

Jonas gaaer ud med Skiltet, de følge ham.

Tredie Handling.

Hauge.

Luise
alene, under et stort Valnøddetræ.

Hulde Ro! du mig forlader,
Sorgen trykker Modet ned.
Taber jeg en elsket Fader
Ved min Victors Kiærlighed?
Bolig fra min Barndoms Dage!
Skal jeg stedse dig forsage,
Eller den i Ungdoms Aar,
Ak — for hvem mit Hierte slaaer?

Nei, jeg min Fader skal røre;
Han har mig kiær,
Fra jeg var lille, var jeg ham nær.
Han vil mit Ønske bønhøre.
Kiæledægge jeg var paa hans Knæ
Under det gamle Valnøddetræ.
Hellige Træ! der staaer du endnu.
Hielp mig da nu!
Hielp mig, du Alf i de skyggende Grene!

Fædrenes Hierter ei sig forstene;
Smelte vil jeg hans Bryst.
Datterlig Ømhed skal sig forene
Saligt med Kiærligheds Lyst.

Middelboe kommer.

Nu, Mamsel? hvad staaer hun der og sukker over? Nu er hun jo lykkelig.

Luise.

Endnu ikke, kiære Fader! men jeg haaber at blive det.

Middelboe.

Ja vist! Naar nu den fordrukne Poet med nogle Uglspilsstreger har tvunget Baronen til at kiøbe det mislykkede Portrait, og giort os til en Fabel over hele Byen, saa er jo Contracten opfyldt, og saa kan I gifte jer. Men hvem der ikke kommer til Bryllup, hvem der aldrig sætter sin Fod inden for eders Døre, det veed jeg nok. Medgift skal du faae, udstyret skal du blive; jeg har sørget som en Fader for dig hidtil, og du skal ikke gaae tomhændet ud af mit Huus. Jeg skal dele ærligt med dig, du skal ikke komme til at lide Nød, saa længe jeg lever, og naar jeg er død, kan du tage den Smule, der er, du er jo mit eneste Barn. Men det vil kun lidt forslaae, naar ikke Vindskibelighed, Dygtighed og Orden komme til; og det vil vel ikke vare længe, før Maleren giør sin Ven Poeten Selskab, svirer paa Vertshuus, og lader sin stakkels Luise sidde. Saa besøger du mig vel engang imellem, naar jeg ogsaa sidder alene under dette gamle Træ, ryger min Pibe, og fornøier mig — over mit store Meerskums Pibehoved, det Eneste, jeg har tilbage at more mig med.

Luise.

O, kiære Fader! ved dette gamle hellige Træ, hvor du først lærte at kiende min salig Moder, hvor hun sad

og ammede mig lille Glut, og siden lærte mig at stave, sye og strikke, hvor jeg saamangen Morgen og Aften kyssede din Haand, og sagde dig god Morgen og god Nat, hvor vi i de hede Dage hver Sommer nød vort lille Maaltid sammen — besværger jeg dig: overvind det Nag, du bærer til den stakkels Victor, og lad den fæle, ugrundede Mistanke om hans Uduelighed fare.

Middelboe mildere.

Jeg har ingen slette Tanker om Victor, som Menneske betragtet. Det er en kiøn Knøs; og det er jo det, Pigerne see meest efter. Det er ogsaa en god Karl i Grunden; men han driver en brødløs Kunst, som han ikke engang er voxen, og det ærgrer mig.

Luise.

Han forstaaer sin Kunst, og den er ikke brødløs. I vore Tider, kiære Fader! kan en duelig Maler maaskee bedre fortiene sit Brød, end mangen en Kiøbmand, hvoraf der er alt for mange, og hvoraf de fleste spille Bankerot.

Middelboe.

Men det giør Capitain Wellmann ikke. Han sidder varmt inden Døre. Ham skulde du taget, saa havde du været vel forsynet.

Luise.

Og ved Gud, kiære Fader! du har selv aldrig ret kunnet lide ham, eller befundet dig vel i hans Selskab. En forfængelig Pebersvend, pengestolt, titelstolt og vranten — var det Noget for dig, du raske Mester med det muntre Blod, med Kraft i alle Sener, der har bygget saa mange af Byens Huse, hængt din Blomsterkrands i Sparværket, holdt en Tale derover som Mestersvend, drukket dit Glas ud og kastet det over Hovedet, paa den tilkommende Slægts Velgaaende?

Middelboe afsides.

Den Fandens Tøs! nu begynder hun at spille de Trumpher ud, som hun veed jeg ikke kan stikke.

Luise.

Kan du huske, da du vilde prøve Styrke med Capitainen ved Forpagterens Bryllup sidst, og trække Krog med ham? Han blev saa vred som en Tydsker og saa rød som en Krebs, fordi du trak ham over Bordet.

Middelboe.

Ja, hvad bildte den Kræmmer sig ogsaa ind at kunne hamle op mod en Tømmermand?

Luise.

Victor havde du ikke trukket over Bordet.

Middelboe.

Det skal du ikke sige. At færdes med en Pensel, styrker ikke Kræfterne stort meer, end at bruge en Skræddernaal.

Luise.

O, kiære Fader! den hele Uenighed kommer af en Misforstaaelse. Du skal blive overbeviist om, at Victor er en god Maler. Det er en stor Feil af ham, at han er bleven saalænge her i denne lille Kiøbsted, og har sat sit Lys under en Skieppe.

Middelboe.

Hvem Diævlen forbyder ham, at sætte det i en Lysestage? Hvorfor bliver han her? hvad vil han her?

Luise.

See mig vilde han, elske mig og vinde mit Hierte.

Middelboe.

Og du vil endelig have ham til Mand? Det kan du jo! Naar Billedet bliver betalt, har du mit Samtykke.

Luise.

Nei, ikke paa den Maade. Jeg vil ikke opgive min Fader, for at vinde min Elsker.

Middelboe.

Nu vil du vel bilde mig ind, at en Pige giver Slip paa sin Elsker, for at tiene sin Fader?

Luise.

Det er dog min Hensigt, hvis du ikke ynder og agter ham. Jeg vil ikke have en Mand, som min Fader forsmaaer. Der har du min Haand derpaa. Bliver det ikke almindelig erkiendt, at Victor er en duelig Kunstner, saa slaaer jeg op med ham.

Middelboe.

Og det siger du saa rask?

Luise.

Ja, just rask; jeg er en rask Haandværksmands Datter.

Middelboe.

Falske Pige! kommer atter
Med dit Smigreri du her?

Luise.

Fader! ei forskyd en Datter,
Som har dig til Døden kiær.

Middelboe.

Bliv da rolig her i Hiemmet!
Ei din Fader dig forskød;
For at følge kun en Fremmed,
Styrter du dig selv i Nød.

Luise.

Qvinden maa sit Hiem forlade.
For at følge tro sin Mand.

Middelboe.

Kiærester giør Haabet glade,
Ægtestand er Kummerstand.

Luise.

Giorde dig min Moder Kummer,
Naar hun smiilte ved dit Bord?

Middelboe.

Nei! først, da i Dødens Slummer
Hun forsvandt i sorten Jord.

Luise.

Hvorfor skulde da Luise
Ikke være Victors Trøst?
Maa hun ikke ogsaa vise,
At hun har et ærligt Bryst?

Middelboe.

Stakkels Fædre! troer ei Freden,
Eders Døttre fra jer gaae;
Snart de flyve bort fra Reden,
Naar de Duun paa Vingen faae.

Luise.

Troskab flygter ei fra Reden,
Den vil ei fra Hiemmet gaae.
Kan ei sødt med Kiærligheden
Barnlig Kiærlighed bestaae?

De gaae ind.

Den mørke Lade.

To Tienere bringe Baron Silberblumes Marmorbuste, og sætte den paa et lille Bord.

Første Tiener.

Her kan den godt staae i Ro, til han selv kommer.

Anden Tiener.

Den er jo kommen fra Italien. Hvad er det for en Tingest? skal det være et Mandehoved?

Første Tiener.

Ja, det forstaaer sig. Seer du ikke —

Anden Tiener.

Hvem kan see i dette Tusmørke?

Første Tiener.

Saa meget kan du dog see, at det er et Menneskeansigt. Der sidder jo Næsen oppe mellem begge Øinene, og Munden strax under Næsen, og Hagen skraas under Munden.

Anden Tiener.

Ja, den giør ogsaa. Men hvorfor er det saa hvidt altsammen? Jeg troer, den er af Fedtsteen eller Meerskum.

Første Tiener.

Jo, nu skal du nok see, at man giør saa store Meerskums Hoveder. Det er af Marmor. Den Gamle har ødt 2000 Specier paa det Lapperi.

Anden Tiener.

Han gaaer i Barndom, det gamle Aalehoved. Øde saa mange Penge paa det Fias! Og saa kniber han igien paa Tienestefolkenes Løn, og andre Fornødenheder. Hu, det seer grueligt ud, som en Dødning! Øinene ere brustne i Hovedet paa ham. Han har ingen Øienstene.

Første Tiener.

Kiender du ham da ikke?

Anden Tiener.

Hvor skulde jeg kiende ham?

Første Tiener.

Det er jo vor Herre.

Anden Tiener folder Hænderne.

Herre Gud! er det vor Herre? saadan som de forestille sig ham ude i de catholske Lande?

Første Tiener.

Flynder! det er vor Husbond, siger jeg dig; Baron Silberblume.

Anden Tiener.

Da ligner det ham sgu slet ikke, det kan jeg sige dig. Man kan ogsaa giøre et Skarn Uret, og man maa nu sige, hvad man vil, om den gamle Peer Nittengryn, saa er han dog kiønnere, end dette kalkede Fiæs.

Første Tiener.

Ja, det er jo ogsaa kun af Marmor; men naar der kommer Farve paa Kinderne, naar det faaer sværtede Dienbryne, Stene i Dinene og Klud om Halsen, saa kommer det sig nok. Gaa nu og giv Ole Brevet, at han kan flye Baronen det.

Anden Tiener.

Bare den dumme Diævel ikke taber det paa Veien. Han pleier jo altid at løbe med Liimstangen.

Første Tiener.

Gid han vilde! Naar han engang ret begik en dum Streg, saa kunde han dog komme af den Gamles Kridthuus, og en Anden faae et Ord med at sige.

De gaae.

Ole

kommer listende ind, med en lang Stang.

Hvad snakke de om Kridt? Hvor veed de, at jeg kommer med Stangen? Har I nu atter opstillet Noget der, for at giøre mig bange? De dumme Knegte! — Men grueligt seer det ud, det er vist. Og hvis jeg ikke havde større Courage — Men bi kun! det skal I faae betalt.

I troer at giøre Ole bange,
Naar stundom i de mørke Gange
I stille noget Hæsligt op. —
Nei, see den kridnehvide Top!
Den staaer livlig der, min Sandten,
Som salig Herre Commandanten,
Der i Comedien blev Giest.
Men denne her er ei til Hest.

Det er dog selsomt med at frygte;
Jeg veed, jeg snakker i en Lygte,
At ingen Aander er paa Jord,
Og dog er Frygten lige stor.
Hvad hielper det, vi er Maskiner,
Naar Trolden fælt i Mørket griner?
Men jeg min Herre lystre vil,
Og modig med min Stok slaae til.

Ei Ole taaler, man ham spotter.
I veed vel ei, at han slog Potter
Til Fastelavnen bedst itu?
Og ligesaa jeg agter nu.

Han slaaer Busten for Panden med sin Stang, saa den falder i Stykker.

Nu fik du Andet her at vide.

Undersøger Stumperne.

Ha ha ha ha! den var af Kride.
Naar kun man bruger sin Forstand,
Saa skrækker ingen Bussemand.

Han gaaer.

Pladsen uden for Vertshuset.

Baron Silberblumes Portrait hænger som Skilt.

Chor af de forsamlede Mennesker.

Ha ha ha ha! Et herligt Skilt!
Hos hvem har Verten det bestilt?
En Abekat blandt Dyrene
Meest findes liig et Menneske.
En Bavian af første Slags!
Man kiender ham paa Timen strax.
Velkommen her! Lyd høit, vor Sang!
Til Roes for vor Orang-Utang.

Silberblume kommer farende.

Jeg hører her — mig er fortalt —
Hvad seer jeg? Himmel! Jord! Gevalt!
Uhørteste Dumdristighed!
Paa Timen strax med Skiltet ned!
Troer I, jeg har mig foresat
At hænge her som Abekat?
Men bier kun — i Pokkers Navn!
Jeg skriver strax til Kiøbenhavn,
Derpaa I visse være kan;
Den hele By blier sat i Band,
Og Verten selv for Døren hængt,
Som først han havde mig tiltænkt.

Chor.

Ha ha ha ha! Et herligt Skilt!
Hos hvem har Verten det bestilt?
En Abekat blandt Dyrene
Meest findes liig et Menneske.

Verten til Silberblume.

Hvad synes Herren om min Kat?

Den gamle blæste ned i Nat.
Til Lykke fandt man strax en ny,
Som Maleren mig kunde flye.
Vel sandt, den giør lidt sure Miner.
Af Eddiken maaskee den griner,
Hvortil i Fior den, ikke fiin,
Forvandled mig min røde Viin.

Jonas kommer med Middelboe, Luise og Victor.

Jonas.

Hvilken Larmen, hvilken Stimlen!
Siig, hvad foregaaer i Vrimlen?

Silberblume.

Jeg forstaaer det! Vert og Giester!
Alle Drukkenboltes Mester,
Du forbistrede Poet!
Strax bekiend, hvad der er skeet.

Griber ham i Kiolekraven.

Jonas.

Jeg staaer ikke her for Skienken.
Glem Anstændigheden ei!

Silberblume.

Strax tilstaa paa Pinebænken:
Stial du ei mit Contrafei?

Jonas.

Contrafei? Det Contrafei,
Veed De nok, Dem ligner ei.

Silberblume.

Ligner det Portrait, for Fanden!
Da en Abe? svar mig! hvad?

Chor.

Som een Draabe Vand den anden,
Som eet Blad et andet Blad.

Silberblume.

Jeg forstaaer halvqvædet Vise,

Sagte.

Maa i sure Æbler bide,
Redde min Honneur i Tide.

Høit og venlig.

Vil Herr Victor, Jonas spise
Hos mig paa Torsdag, saa skeer mig en Ære.
Jeg Dem venter begge to;
Ogsaa Dem, Herr Middelboe!
Verten er saa god at være
Skaffer ved vor lille Fest,
Og han kommer selv som Giest.

De Indbudne.

Megen Ære, megen Ære!

Silberblume til Victor.

Billedet deroppe, Kiære!
Tag kun ned. Jeg det betaler
Med to hundred Rigsbankdaler.

Jonas.

Billedet? Nei, Herr Baron,
Kunstens ædle Skytspatron!
Billedet har Bifald fundet,
Det sit Publicum har vundet,
Det er steget i sin Priis.

Chor.

Billedet har Bifald fundet,
Det sit Publicum har vundet,
Det er steget i sin Priis.

Silberblume afsides.

Ak, nu blier mit Blod til Jis,
Mine Lemmer sig forstene.

Jonas.

Fire hundred til det ene
De høimodig lægge vil.
Da Dem Skiltet hører til;
Flux det synker fra sin Hængsel
I en Fart til Jorden brat.

Silberblume.

Ak! jeg har en stor Forlængsel
Efter denne sieldne Skat.

Chor.

Ak! han har en stor Forlængsel
Efter denne Abekat.

Han tager Pengene af en Brevtaske, og giver dem til Jonas, som atter rækker Victor dem; men denne vægrer sig ved at tage derimod.

Ole kommer forstyrret.

Herre! der et Brev er kommen —
Men nu maa jeg dog fortælle —
Nok, jeg har det her i Lommen —
Nei, den Galskab maa jeg melde!
Her er Brevet, sendt fra Manden,
Ham i Rom, jeg veed ei hvilken;
Men saa kom de med den Anden,
Med det skaldede Skabilken.
Brevet er paa Romersk skrevet —
Men saa holdt jeg gode Miner —
Seer De, Herre! der er Brevet —
Tænkte, vi er kun Maskiner.
Sagtens De det dyrt betaler —
Kom igien med Narrenykker! —
Fire tusind Speciedaler —
Og saa slog jeg det i Stykker.

Chor.

Hvilket Virvar! Hvo vel finder
Traaden i den Labyrinth?

Ole.

Det er altid mig til Hinder,
Naar jeg snakker for gesvindt.

Silberblume.

Tal distinct og tydeligt, min Søn! Dette Brev fik du —

Ole.

Fra de forbistrede Spottefugle; men de vogte sig nok for at komme saadan en anden Gang.

Silberblume.

Hvordan det? Forklar dig, giør Rede for dig med Tydelighed og Orden.

Ole.

Accurat som Baronen befalede; som sagt, saa skeet.

Silberblume.

Skulde dette Brev maaskee være fra Canova? Mig syntes, Drengen talede om min Buste; men det var saa forplumret, og jeg var selv saa forvirret, at jeg ikke har forstaaet det Bitterste. Er Busten kommen, min Søn? saae du Billedet, Ole?

Ole.

Ja, vist saae jeg det gamle, vanskabte Skabilken, oversmurt men Kridt i Ansigtet. Men Baronen kan troe, at jeg efter høie Ordre gav det en Kindhest, saa det aldrig giør skikkelige Folk bange meer.

Silberblume.

Himmel — min Buste!

Ole.

Nei, jeg taler om Hueblokken, som de Allerhelvedes Knegte igien havde stillet op i Laden, for at skræmme Livet af mig.

Silberblume.

Hvem spørger om Hueblokken? Noget om Busten vil jeg vide.

Ole.

Ja, det er det Samme. Den følger formodentlig i Brevet. Men Baronen tager dog ikke unaadigt op, at jeg har slaaet hans Skabilkenhoved i Stykker?

Silberblume.

Nei, det siger Ingenting. Det stod fra den Tid, jeg brugte Paryk; nu bærer jeg mine egne Haar, og bryder mig ikke meer om det gamle Staver.

Ole.

Saa er da den Skade glemt?

Silberblume.

Og tilgivet. Læser uden paa Brevet: All' illustrissimo Signore. — Bare jeg kunde forstaae dette Brev! Det er Italiensk, altsaa har vist Sagen sin Rigtighed. Man glemmer saa let et Sprog igien, naar man ikke øver sig; og nu er jeg desuden saa fortumlet i mit Hoved. Gid der var Een, som kunde hielpe mig!

Jonas.

Er det et italiensk Brev, Herr Baron! som De ikke kan komme ud af, saa skal jeg strax oversætte Dem det. De veed, jeg gaaer Dem gierne til Haande.

Silberblume sagte.

Ud af det kan jeg nok komme, gid jeg bare kunde komme ind i det. Høit. Ja, vil De oversætte mig det høit og flydende paa godt Dansk, saa skal De have Tak. Ikke for min Skyld, thi jeg forstaaer prægtig Italiensk; men for at disse gode tilstedeværende Folk kan høre, hvor høit en Landsmand med Smag og Indsigter bliver agtet af

Fremmede i Udlandet; saa at de kunne lære at skiønne paa deres Eget, og ikke foragte, hvad der er Hiemmegiort.

Jonas,

som har aabnet Brevet, og læst deri.

Brevet er fra den rige Banquier Torlonia i Rom.

Silberblume.

Ak, min Hiertensven, Marquis Torlonia.

Jonas.

Han sender Dem Deres Buste med et Par egenhændige Linier fra Canova.

Silberblume.

O, lad os høre dem! lad os høre dem!

Jonas læser:

„Herr Baron! hermed har jeg den Ære at sende Dem Deres Buste; men Pengene ønsker jeg ikke derfor."

Silberblume.

O, den Hædersmand! han sender mig Pengene tilbage. Ja, det er en Kunstner, ligesaa udmærket fra Characterens og Hiertets, som fra Geniets Side. Det er almindelig bekiendt.

Jonas læser videre:

„Tilfældigviis lærte jeg for tre Aar siden i Rom at kiende en ung fattig Landsmand af Dem, Maleren Valdemar Frederik Victor, et fortræffeligt Menneske med ypperlige Anlæg."

Luise.

Himmel, min Ven!

Victor.

Luise!

Jonas.

„Jeg har hørt af reisende Danske, at den vakkre unge Mand kun skal slaae sig maadeligt igiennem; da der nu

Intet er rimeligere, end at rige Folks Penge blive i Landet for at understøtte værdige Landsmænd, saa beder jeg Dem, kiære Herr Baron! at sende min unge Ven Victor disse 2000 Scudi, til Understøttelse paa hans Bane i Fremtiden, og til Erindring om hans gamle Ven Canova."

Alle.

O, herligt! ypperligt!

Silberblume affides.

Jeg gaaer i Jorden af Sorg.

Victor.

Jeg er saa lykkelig, at jeg ikke veed at finde Ord til min Glæde. O, min Luise! denne betydelige Sum sætter os i Velstand. Men disse 400 overcomplette Rigsdaler for Portraitet kunne vi ikke modtage.

Silberblume.

Nu, saa giv mig da i det mindste dem tilbage!

Jonas.

Ikke saa Gud en Skilling skal han have. Seer De, Herr Baron? Portraitet hænger deroppe endnu. De veed Betingelsen. Vil ikke Brudeparret have Pengene, saa skal de uddeles til de Fattige i Sognet. Men de skal ikke spises op, det paastaaer jeg; der skal kiøbes Viin derfor, god gammel kraftig Rhinskviin, som den i Kielderen paa Rosenborg, til Syge, Svage og Sengeliggende. De skulle drikke Brudeparrets Skaal, og blive sunde og friske igien.

Silberblume,

som har staaet i dybe Tanker.

Lad dem kun triumphere, hovere og jubilere, saa meget som de ville! Jeg har dog Busten. Det er Canovas Arbeide; og dersom han — hvad vel kunde skee, thi han har en svagelig Helbred — døde i Dag eller i Morgen, saa skulde jeg nok vide at faae mine Penge ud deraf igien. Han har

taget mig af med bart Bryst og rundt Haar; jeg kan udgive Busten for at være en gammel romersk Imperator eller Consul, saa kiøbe Liebhaverne den strax.

Baronens to Tienere komme.

Første Tiener.

Ak, Herr Baron! vi nødes til at bringe Dem en bedrøvelig Efterretning.

Silberblume.

Hvad for Noget?

Første Tiener peger paa Ole.

Der staaer Forbryderen; han har slaaet Busten for Panden, som det kunde været en Stud, eller en Fastelavnsjydepotte. Den er gaaet i to Stykker.

Jonas.

O, saa kan den jo klinkes igien!

Silberblume.

Nu staaer jeg som Lear paa Heden, og er nær ved at gaae fra min Forstand.

Jonas.

Saa maa vel Ole være Hofnarren her.

Silberblume.

Barbar! du Busten sønderslog?
Det vil min Helsen knække.

Ole.

Jeg den for et Skabilken tog,
Som skulde mig forskrække.

Silberblume.

Og der — der hænger mit Portrait
Som Abekat og griner.

Ole.

Ak, trøst sig, Husbond! mindes ret:
Vi Mennesker er kun Maskiner.

Silberblume fortvivlet.

Jeg søger Eensomhedens Ro,
Vil Verden Ryggen vise.

Gaaer.

Giesterne synge efter ham:

Glem ei, at vi paa Torsdag jo
Skal hos Baronen spise!

Silberblume

kommer tilbage, og siger til Verten:

Glem heller ikke at tage Skiltet ned!

Verten.

Frygt ikke, Herr Baron! Jeg hænger maaskee slet intet op igien. Jeg er kied af at være Vert; jeg staaer mig godt nok til herefterdags selv at være Giest og lade mig opvarte. Det er meget muligt, at naar De om nogle Aar kommer til Roeskilde, og spørger om Vertshuset „I Vildmanden", er der ikke en Moders Siæl, der kan sige Dem, hvor det var.

Silberblume gaaer.

Chor.

Saadan nu til fælles Glæde
Alting gik retfærdigt til.
Lad den gamle Synder græde!
Snart hans Guld ham trøste vil.
Victor ikke skal forlise
Sin Luise.

Victor omfavner hende.

Min Luise!

Begge.

Elskte Victor! — Min Luise! —
Yndigt skinner Glædens Sol
Paa vor unge Martsviol.

Jonas.

Han skal gode Tavler male,
Som hans Landsmænd skal betale,
Understøttes bør hans Flid.

Victor og Luise.

Endt er nu vor Kummerstid.

Verten.

Jeg vil deres Bryllup holde.

Middelboe.

Jeg vil bygge dem et Huus.

Jonas.

Jeg vil drikke mig en Ruus,
Til Triumph mod alle Trolde.

Chor.

Kunsten sin Belønning fandt,
Kiærligheden Seier vandt!

ANMÆRKNINGER.

Side 1: Syngespillet **Tordenskiold** er, i Følge Oehl.s Erindringer, IV, 1851, Side 5, forfattet i Aaret 1820, og udkom første Gang trykt (A) i Juni 1821, med følgende Dedication: Til Høstgildets og Peters Bryllups Digter, **Thomas Thaarup**, helliger Venskab og Høiagtelse dette fædrelandske Syngespil. Anden Gang (B) udgav Digteren Stykket i Digterværker, X, 1840, og tredie Gang (C) i Digterværker, VIII, 1845. I Bladet Dagen, No. 96 for samme Aar, fortaltes, at Weyse arbeidede paa at componere Musik til Tordenskiold.

Oehl.s Erindr., IV, Side 5-6:

Tordenskiold blev antaget og betalt mig, men ikke opført. Det hed sig, „at dette Stykke ikke maatte opføres, fordi Kong Frederik den Fierde optraadte deri". Tilladelsen til at indbringe danske Konger paa Scenen gik ikke videre end til Souveraineteten. Christian den Fierde kunde altsaa optræde, men Frederik den Fierde ikke. Desuden sang han i Stykket. Intet havde været mig lettere end at udslette denne Sang; ja, med ringe Moie havde jeg ogsaa kunnet omarbeide Stykket saaledes, at Kongen ikke var optraadt, men derved havde Scenen med Tordenskiold dog tabt i dramatisk Virkning. Desuden vidste jeg, at det var ikke derfor, Stykket blev forkastet, og da nu min Ven Collin som Theaterdirecteur giorde allerhøieste Vedkommende opmærksom paa, at Stykket var antaget, og at det ikke gik an at unddrage mig min Indtægt, saa fik jeg 400 Rbd., og glad blev jeg, som gierne vilde være fri for alle de Chicaner, jeg var udsat for, naar mine Stykker spilledes, men ikke kunde undvære Pengene. Desuden vidste jeg, at det ikke egenlig var af de an-

givne Grunde, at Stykket blev forkastet; men Rahbek betroede mig, at det hang saaledes sammen: Jeg havde forelæst Stykket hos Schimmelmanns i et stort Selskab, hvor baade Hofdamer og Hofherrer vare Tilhorere, og de havde ikke kunnet lide Scenerne med Matrosen, som taler om Tordenskiolds Extraction, om den fornemme Frues Kudsk, Jeppe Tiærebotte ꝛc. „Havde du endda givet dem Navne", sagde Rahbek, „som *Species*, saa havde de maaskee ladet det gaae, men nu nævnes den fornuftige og ufornuftige Hofmand som *Genus*, og det kunde man ikke lide." Stykket blev altsaa ikke spillet, og venter endnu paa en god Componist, for maaskee at behage i en Tid, hvor slige Indvendinger ikke længer giores.

Man læste Stykket med Fornoielse; jeg havde dediceret det til Thaarup, og havde den Glæde aldeles at vinde denne ædle Digtergubbe, som en Tid lang havde slaaet sig til mit Modparti.

Bemærkninger til Syngespillet Tordenskiold:

Side 7, Linie 2-4, 17-19, og 26-28: Min Fader og min Moder de boede under Ø, osv.] Disse tre Stropher ere frit oversatte Fragmenter af en svensk Folkevise, der under Navn af Den Bortsålda findes i Geijers og Afzelius' Svenska folkwisor, I, Side 73, Stockholm 1814.

— 9, — 13-30: Alting vil lykkes, det er kun Maske; osv.] Digteren har i denne Sang lagt den skaanske Degn flere Bellmanske Linier i Munden, især hentede fra Fredm. Ep. No. 9.

— 15 og 16: Slotsforvalteren.] At Digteren ved Skildringen af denne episodiske Person har havt sin Fader for Øie, der, som bekjendt, ogsaa var Slotsforvalter paa Frederiksberg, vil Ingen tvivle paa, som har kjendt Faderen.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

Side 2, Linie 1: Personerne.] = B; mangler i A.

— —, — 17: Soldater og] = B; A: Soldater, Masker og

— 3, — 3: Berg. Tidselmand.] = B; A: Berg. Herr Tidselmand.

— —, — 7: Berg.] = B; A: F. Berg (saaledes i alle Overskrifterne over Bergs Repliker i denne Scene)

— —, — 21: en] = C; A: jer

Side 6, Linie 20: fattige] = B; A: fattig
— 8, — 11: Regle] = B; A: Regler
— 10, — 16: snart med den igien sig at forene.] = B; A: snart at vende fast i den tilbage.
— 12, — 15: til] = B; A: for
— 13, — 23: Dig] = B; A: Op
— 14, — 2-3: Kiæk er Kiærlighedens Vei; | Haab! du Skionne! skuf os ei.] = B; A:

O Salighed! at see igien
Den elskte Mø, den kiære Ven!

— —, — 19-22: Ja, en hellig Magt forener | Huldt en Beiler med sin Mø! | De gaae. | Frederiksberg Hange] = C; A:

Engel, Du som raader Kiærligheden,
Staven over os ei bryd!
Tryl vor Hytte til et Eden,
Skiænk os Livets bedste Fryd.

Frederiksberghange

— —, — 29: Grenene den klinger] = B; A: Træets Grene klinger
— 15, — 10: Slotsforvalteren kommer.] = B; A: Slotsforvalteren.
— —, — 21: sige det] = B; A: sige't
— —, — 26: En Arbeider.] = B; A: Arbeider.
— 16, — 14: Kongen, han] = B; A: Kongen, og han
— —, — 19: ret] = B; A: vel
— —, — 23: er vel] = B; A: er saa vel
— —, — 28-29: flyver aldrig sig træt. | Naar den] = B; A: flyver ikke sig træt, | For den
— —, — 30: ned] = B; A: hen
— —, — 32, og Side 17, Linie 3: Jægere] = B; A: Jægerne
— 17, — 25: snare] = B; A: glade
— 18, — 8: godt] = B; A: vel
— —, — 12: Stangen] = B; A: Stagen
— 19, — 6: Seirene] = B; A: Seierne
— —, — —: Höchstädt] A, B og C: Hochstedt
— —, — 19: Violinen] = B; A: Fiolinen
— 20, — 16: dem] = B; A: os
— —, — 24: Kirkens] = B; A: Eders
— —, — 29: Det flod ei tomt og ei forfængeligt] = B; A: At det flod ikke tomt forfængeligt
— 21, — 27: Frascati] = B; A: Frescati
— 22, — 13-14: Mit Tordenskiold, saa let som Luftens Sky; | Det sender Lyn paa Lyn, og synker ei.] = B; A: Mit Skiold, saa let som Luftens Tordensky, | Der sender Lyn paa Lyn, men aldrig synker.
— 24, — 26: tal!] = B; A: hvem?
— 26, — 11-12: været baade Synd og Skam, | Ei] = B; A: været Synd og Spot, min Konge | Ei

Side 28, Linie 12: Noahs Ark] = B; A: Noæ Ark
— 29, — 13: Danerkongen] = B; A: Dannerkongen (saaledes hvergang dette Ord forekommer i Stykket)
— 30, — 26: Krig] = C; A: Kamp
— —, — 28: To hundred] = B; A: Tuhundred
— —, — 32: sortladne] = B; A: det sorte
— 31, — 28: og have havt] = B; A: og havt
— 33, — 5: Qvarteermesteren.] = B; A: Qvarteermester. (Saaledes i alle Overskrifterne over Qvarteermesterens Repliker.)
— 35, — 30: i hans Metier; skiondt de tale] = B; A: i sin Metier; skiondt de taler
— 37, — 12: melde] = B; A: sige
— 38, — 10: Saa hurtig] = B; A: Paa eengang
— 39, — 2-3: Vi roe til Malmostrand, og hente der | Et] = B; A: Vi vove os til Malmostrand, og hente | Et
— 42, — 26: kun] = B; A: lidt
— 44, — 24: Kugle tiener ham til Ovn] = B; A: Kugle blier hans Kakkelovn
— 46, — 25: Indtriner] = B; A: Indtrine
— —, — 26: fanger] = B; A: fange
— 47, — 12: fast] = C; A: blødt
— —, — 20: kun skal] = B; A: skal kun
— 48, — 7: Berg] = B; A: Fader Berg (ligeledes i alle de følgende Overskrifter over Bergs Repliker)
— —, — 13: Misbrug ei] = B; A: Tirr mig ei
— —, — 26: Alt] = B; A: Nu
— 49, — 4: Nød kun og Ulykker] = B; A: Ene kun Ulykker
— 50, — 29: vist] = B; A: mig
— 51, — 5: Omspænder] = B; A: Bespænder
— 52, — 3: mager] = B; A: maver
— —, — 31-32: saa lad ham gaae Pokker i Vold! Det] = B; A: saa beed ham gaae Pokker i Vold; for det
— 55, — 19: Glæde offrer jeg min Fader,] = B; A: Glæde vil jeg offre ham,
— —, — 30-31: Veninde, | Og læg] = B; A:

Veninde —
Jeg veed, Du blier ei bange for mit Liig —
Og læg

— —, — 31, til Side 56, Linie 2: Bryst. | Saa tager jeg i Evigheden med | Den Blomst fra Jorden, som var mig beskieret.] = B; A:

Bryst,
For Kisten skrues til. Saa vil din Ulla
Ret slumre sødt, og ikke græmmes meer.

— 56, — 16: er pyntet,] = B; A: er i Bryllupsklæder,

Side 58, Linie 12: om Aftnen] = B; A: hver Aften
— 60, — 22: Staal] = B; A: Malm
— —, — 24: See mig ved min Kummers Maal.] = B; A: Blomsten visne maa til Halm.
— 61, — 10: Matroserne.] = B; A: Matroser.
— —, — 11: krusede] = B; A: rislende
— 63, — 10: Officeren.] = B; A: Officeer.
— —, — 18: sorgløs] = B; A: sørgesløs
— 64, — 22: dit] = B; A: ved
— 65, — 30: han, kiæk og bold.] = B; A: han Farens Vold.
— 67, — 2: i] = B; A: af
— 68, — 11: Med en Bouteille god] = B; A: Med ret en Flaske god
— —, — 21: Med os til Fyrster, Guder at forvandle,] = B; A: Med at forvandles om til Fyrster, Guder;
— 69, — 22-23: Forelskte. Gustav, Ulla | Gaae nær ved os i] = B; A: Forelskte. De er her, | Affondrede i
— —, — 26-27: besorget, da de kom | Adskilt i tvende Baade.] = C; A: besørget.
— 70, — 12: sit Barn] = B; A: sin Pige
— —, — 14: hans] = B; A: sin
— —, — 31: Skam] = B; A: Spot
— 71, — 12-13: Melodrama. | De gaae.] = B; A:

Melodram,
Udtrykke Karakteren, Følelsen,
Og mildne Overgangen smukt med Toner.
(De gaae).

— —, — 18: Taare] = B; A: Taarer
— —, — 23: At] = B; A: For
— —, — 24: Hun snart mig kunde slippe, snart mig binde] = C; A: Snart bort at slippe mig, snart mig at binde
— 72, — 6: Musik.] = B; A: (Milde Fiolonceltoner).
— —, — 18: Længsel] = B; A: Taarer
— —, — 27: Musik.] = B; A: (Alvorlige Fagotter).
— —, — 29: Hvad skal jeg her?] = C; A: Hvad maa jeg nu,
— —, — 30: Den stakkels Ulla deler ingen Glæde] = B; A: Hvad skal den stakkels Ulla her i Glæde
— 73, — 8: Musik.] = B; A: (Muntre Fløiter og Oboer).
— —, — 14: hurtig] = C; A: ogsaa
— —, — 27: Burleske.] = B; A: Burleske med Clarinetter).
— 74, — 13: Basuntoner.] = B; A: (Fantastiske Basuntoner).
— 75, — 7: Lystige Toner.] = B; A: (Lystige Violiner).
— 76, — 3: muntre] = B; A: lystige
— —, — 4: og Sørgelige.] = B; A: og Bedrøvelige).
— —, — 6: Skal Faderkiærlighed see slig Elende?] = B; A: Skal Omhue for sit Barn see slig en Ende?

Side 76, Linie 10: gamle Hierte] = B; A: Faderhierte
— —, — 21: truende.] = B; A: truende med Bækner og stor Tromme).
— 77, — 5: denne Nat jeg end til] = B; A: denne Midnat jeg til
— —, — 12: Smeltende Toner.] = B; A: (Smeltende Valdhorn).
— —, — 20: ondt] = B; A: slet
— —, — 23: nyde] = B; A: fole
— —, — 27-28: Hvor er hun? Ak, hvor længe skal jeg miste | Den Kiære, der] = C; A:

Hvor er min Ulla? Jeg kan ikke miste
Det Venskab, der

— 78, — 1: Harpetoner.] = B; A: (Sagte Harpetoner).
— 79, — 3: Armestumper omkring Pengeskrinet] = B; A: Armestumperne i Pengeskrinet
— —, — 23: Oplive] = B; A: Opliver
— 83, — 4-5: Handling. Haven er illumineret. | Vrimmel] = B; A: Handling. Slottet ligger dunkelt i Baggrunden. Haven er illumineret. Springvandet straaler. Vrimmel
— 84, — 6: venligt blandt] = B; A: venligt, som
— 85, — 18: hans] = B; A: sin
— —, — 23: digtet til dig] = C; A: digtet Dig
— —, — 32: Danemarks] = B; A: Dannemarks (saaledes hvergang dette Ord forekommer i Stykket)
— 86, — 4: fra Hytte] = B; A: til Hytte
— —, — 26: atter at opbygge] = B; A: atter op at bygge
— 88, — 24: Hurra for gamle, for frugtbare] = B; A: Hurra det gamle, det frugtbare
— —, — 25: Hurra for elskede] = B; A: Hurra vort elskede
— —, — 27: Hurra for Kæmper] = B; A: Hurra de Kæmper

Side 91: **Flugten af Klosteret** maa antages forfattet i Aaret 1824 (fire og tredive Aar efter Mozarts Cosi fan tutte; see nedenfor, Side 280, Linie 1-2), og udkom i Skuespil af Oehlenschläger i Januar 1827. Stoffet til dette Stykke, der ikke blev udgivet tiere af Digteren, er taget af Øen i Sydhavet, IV, 1825, Side 170-190. Foran Stykket læstes følgende Digt og Forord (Digtet blev optaget i Digterværker, V, 1836):

Til Mozart.

Du, som med dine Toner
Har alle Hierter smeltet,
Snart ynderigt, og snart med Kæmpevælde,
I Sydens Blomsterzoner,

Ved Østresalt og Bæltet,
Bag Apenniner og bag Nordens Fielde;
Hvem ingen Tid kan fælde,
Hvem ingen Kuld kan skade,
Men ung igien med hvert et Foraar kommer,
Som Rosen i sin Sommer,
Med Paradisets første Purpurblade,
Hvis blode Torn kun saare
Til salig Veemod kan og søde Taare!

Du, hvem jeg stor har funden,
Som Shakespeare, naar han over Julie sukker,
Og Rafael, naar han Madonna maler;
Du, som har lært i Lunden,
Naar Nattergalen klukker,
At kun Naturen sødt til Hiertet taler;
Du Sol, som ene daler
For mere skion at stige
Paa Kunstens Himmelbue,
Og for med Morgenlue
At glæde mangen Ungersvend og Pige!
Forund en lille Fugl i Dag den Ære,
At smykke sig med dine stolte Fiære.

Tidt sukked jeg: Hvi skiller
Fra ham saa grumt mig Tiden?
Hvi kan jeg dog ei være Mozarts Digter?
Han endte sine Triller,
Da jeg var saare liden! —
Men Haabet ei i Skialdens Hierte svigter;
Hvor trofast Pilen sigter,
Der rammer den. Jeg maned
Din Aand igien af Graven,
Du stod i Digterhaven,
Jeg sang, hvad i din Harpelyd jeg aned;

Og, Mozart! efter treti Aar og fire
Min Vise tro forbandt sig med din Lire.

Ei har jeg mig formastet
Mod dine Mesterværker,
Hvor Poesiens Genius dem fulgte;
En Græstørv har jeg kastet
Kun ind for dine Lærker,
Hvor alt for plumpe Buur dem Sangen dulgte.
Din Genius jeg fulgte!
Jeg har kun Blomster flyttet,
Rumsteret lidt i Gangen;
Men aldrig rørt ved Sangen.
Hvis jeg den hele Rigdom ei har nyttet,
Hvis fremmed her du et Par Urter finder —
Det gavned mig, det var ei dig til Hinder.

Og du, mit Folk, hvis Bifald er min Hæder!
Jeg længe taug, nu atter Strængen klinger;
Din Gunst jeg beiler til paa Mozarts Vinger.

Forord.

Ovenstaaende Digt, ønsker Forfatteren, maatte bringe Læseren til at bedømme dette Syngespil fra sin rigtige Synspunkt. Det er nemlig blevet til af Kiærlighed og Beundring for en Musik af den udødelige Mozart, der efter alle Smagfuldes og Fiintfølendes Dom hører mellem de bedste af hans modneste Tid. Thi at ville forsmaae denne Musik, fordi Don Juan, Figaro og Tryllefløiten endnu overgaae den i Kraft og Skiønhed, det var det Samme, som at kalde det reneste Sølv et uædelt Metal, fordi det ikke var Guld. Uheldigviis var denne skiønne Musik forbunden med en Text, som næsten aldeles tilintetgiorde dens Virkning. Ikke som om en fortræffelig Musik behøvede et Mesterstykke af Poesie for at virke. De fleste Syngestykker have

ingen stor poetisk Fortieneste, og mange af disse have dog været meget vel skikkede til at give Componisten Ideer, og til at understotte Forestillingen. Lige meget, at det er en Skizze, naar kun en poetisk Folelse besiæler Forfatteren, saa at han bevæger sig i Poesiens Land, hvilket ikke behøver at være en Feeverden, eller et Kongerige, eller et broget Carneval, men kan være den dunkleste Vraa, den snevreste Hauge, naar der kun intet Opkog er af Reminiscentser, naar kun Menneskenatur deri viser sig fra en egen Side, som fortiener Opmærksomhed, og kan vække Tanke og Folelse. Dette var nu aldeles ikke Tilfældet med Cosi fan tutte, et af de sædvanlige italienske Dusinstykker, hvis Indhold er et Plaisanterie mellem et Par Elskere og Elskerinder; hvor Elskerne, for at prove deres Kiæresters Troskab, komme forklædte, som vildfremmede Herrer, og hvor Damerne bilde disse Herrer ind, at de ikke gienkiende dem, og paa Skromt forelske sig hver i den andens Kiæreste, for at vække deres virkelige Jalousie, indtil Tingen opklares. Altsaa er der ikke en eneste alvorlig Folelse i hele Stykket; men Mozart, hvis Genius ikke kunde lefle koldt, hvis Hierte og dybe Natur altid trængte til at yttre sig i skiønne Toner, udtrykte i sin Composition Sorgens og Veemodens omme Klage, hvad der kun i Stykket var iiskoldt Skromt, og den taabelige Spas hævede han til munter spøgende Gratie. At bringe disse to musicalske Hovedcharacterer i Forbindelse med Poesie, var min Bestræbelse, da jeg digtede dette Syngespil. Men hvilket vanskeligt Foretagende! Thi her var ikke Talen om at omarbeide eller forbedre et allerede skrevet Stykke; men om at digte et ganske nyt til en allerede længst bekiendt Musik af et ganske andet. Det var ikke nye Værelser, der skulde indrettes i gamle Mure; men nye Mure skulde bygges op til de forrige Værelser, uden at fordærve de skiønne Tapeter, de prægtige Speile og Lysekroner, de herlige Loftbilleder, de malede Gulve. „Det var umuligt," vil man sige; „dette Hexeri lod sig ikke engang giøre med Poesiens Tryllestav." Maaskee! Men i det mindste var Hensigten god, Forsættet modigt, og Fliden umiskiendelig. Mozarts Musik begeistrede mig, og det hialp ikke, at

jeg selv sagde mig: Der er ikke Larm nok deri for den nærværende Smag. De hyppige søde Adagiotoner, som henrykke dig, ville kiede den store Hob. I dit Stykke forekomme ingen romantiske Eventyr, ingen Alfer, ingen Feer, ingen Helte, ikke engang Chorister! Hvad hielper det, om du utvungent og naturligt (skiondt spændt i Betingelsernes stiveste Harnisk) har forbunden en original Situation, Characteertegning og poetiske Momenter med denne skionne Musik? Det er hverken phantastisk eller heroisk, hverken sorgeligt eller lystigt nok, til at kunne tilfredsstille Fordringerne. Jeg svarede mig selv: Min Hensigt er heller ikke med dette Stykke at vinde stormende Bifald. Der ville være fiintfølende Tilskuere nok, som lade Stykket vederfares Ret, og see, at Forfatteren har løst en vanskelig Opgave. Mozarts skionne Musik, forbunden med et erotisk Drama, der ikke støder Natur og sund Sands, vil man gierne høre, i det mindste eengang om Aaret; og det var jo dog ret smukt, om jeg paa denne Maade havde skaffet Repertoiret et Stykke meer, uden Udgifter til Componist, Decorationer og kostbare Dragter. Publicum, som ofte tager til Takke med fremmede Forfatteres lette Arbeider, vil vel heller ikke vise for stor Strenghed mod en indenlandsk Digter, hvor man tydelig seer, at hans Genius har subordineret sig af Kiærlighed til, og for at understotte en anden. Ogsaa i en frivillig, findrig Subordination, der stræber til et smukt Maal, ligger undertiden noget Originalt og Behageligt. Saaledes satte jeg da Seil til. Men mit lille Fartøi, skiondt ikke slettere end mangt et andet, der har havt let ved at indseile paa Themsen til London, paa Seinen til Paris, paa Spree til Berlin, paa Donauen til Wien, og paa Elben til Hamborg, kuldseiler maaskee snart i denne Lidenskabelighedens og Partiaandens Vintertid, giennem det nordlige Kattegat, fuldt af blinde Skiær og lunefulde Kastevinde. Lad saa være! Jeg er overbeviist om, at det dannede Publicum vil lade mig vederfares Ret; og skulde endog en bitter Følelse af ufortient Miskiendelse krænke mig, aldrig fortryder jeg dog de Timer, hvor min Aands Forening med Mozarts huldtryllende Musa skienkede mig den sødeste Nydelse.

Jeg har frit, efter min Folelse og Opfindelse, benyttet de forskiellige Syngenummere, uden Hensyn til deres forrige Orden, som var mig umulig at folge. De store combinerede Stykker har jeg været nødt til at dele, og at bruge paa forskiellige Steder. Nogle Nummere kunde jeg slet ikke bruge. Efter Stykkets Indretning troede jeg paa et Par Steder at behove fremmed Hielp; men jeg har ved Opforelsen udeladt dette Fremmede, for ikke at forstyrre Eenheden i Tonen af det Hele. Kun Habakuk har beholdt sine to Smaaromancer; og Mozarts herlige Vergißmeinnicht, der ikke findes i Cosi fan tutte, har jeg anbragt paa et passende Sted, til Erstatning for det Manglende. For Musikyndere har jeg ved hvert Syngenummer anmærket Stedet, hvor man finder Noderne dertil i det tydske Claveerudtog.

Oehl.s Levnet, fortalt af ham selv, II, 1831, Side 350-353:

Da jeg i Aarene 1821, 22, 23 og 24 havde beskiæftiget mig paa denne Maade [med at oversætte Holbergs Comedier paa Tydsk, og skrive Øen i Sydhavet paa Tydsk og Dansk] samt med Udgaven af mine lyriske danske Digte i tre Bind, hvori var adskilligt nyt Bearbeidet, begyndte jeg atter at skrive originaldanske Sager. Først digtede jeg nogle Syngestykker [udentvivl Flugten af Klosteret, Billedet og Busten, og Overilelsen], forend jeg begyndte igien paa større Værker. Jeg har sagt [samme Bind, Side 304], det gaaer Digteren som Maleren: Eensformigheden trætter, Afvexling styrker. En driftig Aand kan ikke ganske hvile; men der gives et lettere Arbeide, der dog vederqvæger meer, end den blotte Ro. Dette Arbeide kan ogsaa være en behagelig Nydelse for Læseren eller Tilskueren, hvis Aand ikke altid vil spændes til det Høieste. Har man seet Fossen styrte tragisk, Kilden springe lyrisk mellem

---

Linie 13-14: det tydske Claveerudtog.] Udkommet hos J. A. Böhme i Hamborg; see Digterens tydske Oversættelse af Stykket i hans Schriften, XIII, 1830, Side 7.

Blomster, saa kan man vel undertiden følge den roligere, muntre Bæk, hvor den leger med Smaastene paa Sandbunden, eller skummer i Sivet. Men denne Frihed formeente man mig. Jeg maatte ikke være comisk. Jeg var ikke comisk, sagde mine Dadlere; men de sagde det paa samme Tid, som de paastode, at jeg heller ikke var ægte lyrisk, eller episk, eller tragisk, eller overhovedet dramatisk; at alle mine Værker vare, paa Romancerne nær, meer eller mindre mislykkede Forsøg, der manglede Characterer, Composition, Tænkekraft og Vid; men — mirabile dictu — dog var jeg et sandt Genie og en stor Digter. Det skulde altsaa blot være Phantasien og Følelsen, der ubevidst engang imellem kom over mig som i Drømme, og fik mig til at bestige Parnasset, som en Søvngænger Taget i Maaneskin. Mærkværdigt var det ellers, at det meest var Poeter, eller i det mindste Folk, der selv giorde Vers, der saa strengt dadlede mig. Jeg mindtes til min Trøst Petronii Ord i Jacob von Tyboe, „at ligesom en Klædning aldrig bliver rost af en fremmed Skrædder, saa bliver et Vers heller ikke gierne rost af en anden Poet". Dog skal man ikke beskylde mig for, at jeg „havde en Rem af Huden"; thi i den Tid, J. L. Heiberg allerivrigst dadlede og irettesatte mig, saae jeg med Fornøielse Kong Salomon og Jørgen Hattemager, Aprilsnarrene, De Uadskillelige, Recensenten og Dyret, og Elverhøi. Hvad Herr Professor Heibergs æsthetiske Meninger derimod angaaer, saa tilstaaer jeg oprigtig, at jeg fandt en stor Deel deraf aldeles stridende imod hvad tredive Aars Studium og Eftertanke har lært mig.

Jeg havde i Syngespillet Flugten fra Klosteret stræbt at overføre det Meste af Musiken i Operaen Cosi fan tutte til et menneskeligt Emne, thi Poesien er under al Critik. Enhver Musikkyndig indseer, hvor vanskeligt det var. Jeg var nødt til at forstyrre Ordenen i Mozarts Composition, og saa godt som muligt at sammensætte de store Brudstykker. Det var Skade; men der vandtes igien, at Mozarts Musik, der aander lutter Følelse og Ynde, nu ikke længer blev travesteret af et frækt og

dumt Plaisanterie. Texten blev i Melodiernes Aand, og al den Kiærlighed, Alvor og Lidenskab i de søde Mozartske Adagiotoner fik en alvorlig Betydning. Men fra de Mozartske Adagiotoner havde Modesmagen ogsaa vendt sig for at høre Roulader og Triller; og man yttrede, „at Musiken i Cosi fan tutte ikke var af Mozarts bedste, og den var for gammeldags og sentimental" Imidlertid blev Stykket dog opført fire Gange kort efter hinanden [December 1826 — Marts 1827].

Oehl.s Erindr., IV, Side 46-47:

Et Stykke, som virkelig mislykkedes mig, var Flugten fra Klosteret. En dristig Idee forførte mig til at skrive det. Jeg vilde forbinde det Meste af Tonerne i Mozarts Cosi fan tutte med et menneskeligt Æmne; thi det, han havde componeret Musiken til, var virkelig under al Critik. Her tales ikke om Udførelsen og den poetiske Behandling af Stoffet; saaledes bliver ogsaa Tryllefløiten under al Critik. Men alle de poetiske Elementer: det Overnaturlige, det Høie, det Erotiske, det Yndige, det Lystige og Naive bevæge sig i Tryllefløiten som i en Drøm, tydeliggiort og poetisk udmalet af Musiken, og naar man ikke læser Schickaneders Brøvl, og ikke følger Dialogen opmærksomt, nyder man ved Mozart, der her baade er Digter og Componist, det skiønneste Eventyr. Men Cosi fan tutte er lutter flau Unatur. Tvende Elskere, for at prøve deres Elskerinder, komme forklædte tilbage efter en fingeret Reise, uden at Elskerinderne kiende dem, og herved opstaae leflende Coquetterier (en ægte Wienertærte), der blot kunde smage Wienerne. Men Mozarts Musik smagte Alle; thi naar man hørte den, vare disse skiønne Toner, hvori især Adagioen hersker, fulde af Følelse og Sandhed. Men at componere et nyt Stykke til en stor fremmed Musik med combinerede Nummere, blev altid anseet for en Umulighed, og jeg overbeviste mig derom, skiøndt en heel Deel gik ret godt, og det egenlig først var den sidste Act og Slutningen af Stykket, som ikke vilde beqvemme sig. Det blev dog opført fire Gange kort efter hverandre.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

Side 93, Linie 17: mine] Orig.: min
— 98, — 24: Alt for] Orig.: Al for
— 114, — 17: O, jeg] Orig.: Og jeg (Orig.s Læsemaade stemmer rigtig nok med den tydske Oversættelse, men kan dog ikke ret godt være Andet end en Trykfeil.)
— —, — 23: Wiedenhof] Orig.: Wiedendorf
— 120, — 31: Murere] Orig.: Murene
— 130, — 27: destillerer] Orig.: distilerer
— 133, — 29: Lademann og Litzberg] Orig.: Lademann Litzberg
— 135, — 3: Men den gaaer] Orig.: Men gaaer
— 176, — 21: skiuler] Orig.: skuler
— 177, — 9: Har jeg hørt ret?] Orig.: Har jeg hørt det? (det Sidste burde dog her have været beholdt, da det ikke blot stemmer med den tydske Oversættelse, men tillige gjenfindes i Overilelsen, see Oehl.s nye poetiske Skrifter, III, 1829, Side 207.)

Side 199: **Billedet og Busten** udkom (A) i Juli 1829 i tredie Deel af Oehl.s nye poetiske Skrifter, som tillige indeholder Overilelsen, og har til Motto: *Qvid tentare nocebit? Ovid. Deucalion.* I Anledning af Stykkets Opførelse med Musik af A. P. Berggreen udkom i April 1832 Text til Musiknummerne i Billedet og Busten (S), og i Digterværker, X, 1846, fremtraadte Stykket anden Gang, men forkortet til omtrent det Halve, under Navn af Værtshuusskiltet, et Skuespil med Sang (B).

Oehl.s Levnet, fortalt af ham selv, II, Side 350-352; see ovenfor Side 283, Linie 17, til Side 284, Linie 26.

Samme Bind, Side 353:

Mine Syngestykker Billedet og Busten og Overilelsen vare antagne af de forrige Censorer med Roes, især det sidste; men da jeg hørte, at de antagne, men endnu ikke spillede Stykker skulde underkastes en ny Censur af de nye Censorer [C. Molbech og Conferenceraad J. D. T. Manthey] efter Rahbeks Død og Conferenceraad Collins Udtrædelse af Directionen, lod jeg det beroe.

Bemærkninger til Billedet og Busten:

Side 206, Linie 1: tre Bøger, hvoraf han har laant de fleste.] Her sigtes til den bekjendte Anecdote om Wessel, som fortælles i Oehl.s Erindr. I, 1850, Side 213.
— 209, — 12-13: Han frabeder sig at Condolence, som kun vilde forøge hans billige Sorg.] En dengang meget almindelig Floskel i Adresse-Avisens Dødsanmeldelser.
— 213, — 7-8: maatte gaae i Skole hver Morgen med Forklaringen under Armen.] Forklaringen er E. Pontoppidans Bog: Sandhed til Gudfrygtighed o: Forklaring over Luthers Catechismus, 1737, der brugtes til Religionsunderviisning, indtil den 1794 afløstes af Balles Lærebog.
— 244, — 26: den Karl har min Tro god Phantasie] Allusion til Barselstuen, femte Acts fjerde Scene, hvor Poeten siger om Troels: „den Dreng har got Phantasie".
— 260, — 6-7 og 28-29: En Abekat blandt Dyrene meest findes liig et Menneske.] I den ældre Abc fandtes disse Linier under Bogstavet A.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

Side 206, Linie 2: tom] = B; A: tomt
— 207, — 17: Amor] = S; A: Armor
— 209, — 12: sig] = B; A: mig
— 210, — 3: staaer her ved] = B; A: staaer ved
— 212, — 12: Figurerne] A: Figurene; B mangler.
— —, — 17: Østade, af] = B; A: Østade; især for Østens Skyld, som er fortræffelig, af
— —, — 21: Taarerne symmetrisk] = B; A: Taarerne meget symetrisk
— 216, — 4: det] = B; A: de
— 225, — 12: Ungkarleliv] = B; A: Ungkarlsliv
— 226, — 13: ogsaa maaskee at] = B; A: ogsaa at
— 230, — 14: paa lakeerte] = Componistens haandskrevne Partitur, og B; A: paa de lakeerte
— —, — 30: Og saa har jeg jo] A og S: Ogsaa har jeg jo (smlg. Linie 23; Partituren: Jeg har jo; B mangler.)
— 231, — 5: mit Hierte] = Partituren og B; A: mig Hiertet
— 236, — 11: malet — i det] = B; A: malet i naturlig, i det
— —, — 28: sin] A og B: sine
— 237, — 20: Om] = Partituren; A, S og B: Og
— 242, — 17: Men] = B; A: Med
— 244, — 18: man] = B; A: han
— 245, — 5: vor] A og B: vort

Side 247, Linie 27: prakke ham paa] A: pakke ham paa; B: pakke paa ham
— 261, — 5: Af Eddiken maaskee] = B; A: Maaskee af Eddikken
— —, — 13: Jeg forstaaer det!] = B; A: Nu forstaaer jeg!
— 263, — 3: De hoimodig lægge vil] = Partituren; A, S og B: Lægge De hoimodigt vil
— —, — 32: det] = Partituren; A og S: den; B mangler.

III. **Dramatiske Digte:** Syngespil, Lystspil og Skuespil, samt Forspil, Prologer og Epiloger. 6 Bind. Bogladepris 5 Rdl; **nedsat Pris 4 Kr.**

IV. **Episke Digte:** Eventyr, Fortællinger, Noveller og Roman. 4 Bind. Bogladepris 4 Rdl; **nedsat Pris 3 Kr.**

V. **Dramatiske Digte:** Tragiske Dramaer. 10 Bind. Bogladepris 8 Rdl 64 ß; **nedsat Pris 10 Kr.**

VI. **Dramatiske Digte:** Romantiske Dramaer (St. Hansaften-Spil, Aladdin, Fiskeren). 2 Bind. Bogladepris 1 Rdl 64 ß; **nedsat Pris 2 Kr.**

VII. **Erindringer.** Bogladepris 2 Rdl 24 ß; **nedsat Pris 3 Kr.**

Alle 7 Afdelinger (33 Bind), der tidligere kostede 29 Rdl 24 ß, ere saaledes nedsatte til omtrent det halve, nemlig **30 Kr.**, hvilken er den ualmindelig billige Pris af **4 Øre** pr. Ark.

For yderligere at lette Anskaffelsen af dette Værk vil der samtidig blive aabnet en ny Subskription, hvorved der bydes Publikum en nem Leilighed til efterhaanden at anskaffe denne fortrinlige og prisbillige Udgave. Hver 3die Uge udkommer en Levering (indeholdende et Bind) til Pris **1 Kr.**; de sidste 3 Leveringer leveres Subskribenterne

gratis.

Subskription modtages i de fleste Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos Selskabets Hovedkommissionær **Rudolph Klein**, Lille Kjøbmagergade Nr. 56 (efter Juli 1875: Pilestræde Nr. 40).

Kjøbenhavn, i Januar 1875.

Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

1875.

Trykt hos J. H. Schultz.